

David, Martina, Eliška & Amálka

CESTOPIS

VÁNOCE VE VIETNAMU

21.12.2018 – 6.1.2019

Obsah

ÚVOD I. – MY A NAŠE CESTA.....	3
ÚVOD II – VIETNAM	5
D0 – ODLÉTÁME DO VIETNAMU – 21.12. – PÁTEK.....	8
D1 – V HO ČI MINOVĚ MĚSTĚ I – 22.12. – SOBOTA.....	9
D2 – V HO ČI MINOVĚ MĚSTĚ II A TUNELY CU CHI – 23.12. – NEDĚLE.....	13
D3 – VÁNOCE V DELTĚ MEKONGU – 24.12. – PONDĚLÍ	19
D4 – V DELTĚ MEKONGU II – 25.12. – ÚTERÝ	27
D5 – V DELTĚ MEKONGU III A JEDEME NA PHU QUOC – 26.12. – STŘEDA	36
D6 A D7 – PHU QUOC – 27.-28.12. – ČTVRTEK A PÁTEK.....	42
D8 – Z PHU QUOC DO HANOJE – 29.12. – SOBOTA.....	45
D9 – V HANOJI – 30.12. – NEDĚLE	49
D10 – SILVESTR V HA LONG BAY – 31.12. – PONDĚLÍ	58
D11 – HA LONG BAY II A ZPÁTKY DO HANOJE – 1.1. – ÚTERÝ	62
D12 – NINH BINH– 2.1. – STŘEDA.....	69
D13 – V SAPĚ – 3.1. – ČTVRTEK	78
D14 – FANSIPAN A ZPÁTKY DO HANOJE – 4.1. – PÁTEK	88
D15 – V KATARU – 5.1. – SOBOTA.....	96
D16 – LETÍME DOMŮ – 6.1. – NEDĚLE.....	99
EPILOG.....	100

Martina, David, Eliška a Amálka ve Vietnamu

Úvod I. – My a naše cesta

Je jen málo národů na světě, které ovlivnily můj život tolik jako Vietnamci. Dovolím si dokonce s drobnou nadsázkou tvrdit, že to, čím jsem dnes, je zásluha Vietnamců. Jejich příkladná pracovitost mi byla vždy vzorem, stejně jako smysl pro obchod a vztah k novým technologiím. Pro pochopení kontextu je třeba se přiznat, že už mi není láska dvacet let, ale patřím do generace Husákových dětí vyrůstajících v 70. a 80. letech minulého století. Socialistické Československo té doby bylo největším přítelem socialistického Vietnamu a nenápadná, leč významná, vietnamská komunita zde vždy byla, je a bude. Byli to Vietnamci, kteří zahájili éru digitalizace a přes které mi opatřili rodiče moje první digitální hodinky (se sedmi melodiemi značky Marantz) a tím mě naučili vážit si času. Byli to Vietnamci, kteří mi spíchli moje první plísňové džíny a naučili mě býti elegantem. Záběry z vietnamsko-americké války sledované na malé černobílé televizi u mojí babičky mě psychicky poznamenaly na celý život a při ploužáku „Tam za vodou v rákosí“ jsem poznal svoji první školní lásku. Vliv Vietnamců na mě neklesal ani po sametové revoluci. Asi nemusím příliš napovídat, od koho jsem koupil moje první značkové tepláky Adidas se čtyřmi pruhy, se kterými jsem lámal srdce krásných dívek na diskotékách po celá devadesátá léta a nedokázal bych spočítat, kolik večerů mi zachránily vietnamské večerky otevřené do pozdních hodin v momentech, kdy nám došlo všechno čůčo i mixela. Vietnamci nepřestali ovlivňovat můj život ani v novém miléniu, kdy jsem se na stará kolena konečně zamiloval a oženil. Někdy v té době se otevřela Sapa v pražské Libuši, která mně i celé naší rodině umožňuje udržovat znalosti o zvycích, kultuře, tropickém ovoci a gastronomii Vietnamců. Do Sapy jezdíme alespoň jednou měsíčně, protože polská kosmetika z Tamdy, mražené krevety, toaletní papír s pandou nebo papírové dárkové tašky u nás nikdy nesmí chybět a neumíme si představit oslavy příchodu nového roku bez zábavné vietnamské pyrotechniky, která – kromě malování barevných kokard na černé obloze – mi navíc občas vydepiluje obočí. V Sapě jsme se také zamilovali do vietnamského jídla. Bůh ví, že bůn čá je nejoblíbenější jídlo našich dětí, které bez své pravidelné dávky glutamátů se stávají téměř nesnesitelné. O tom, jak jsou mi Vietnamci blízcí, svědčí i fakt, že jim automaticky tykám, i když je osobně neznám, což dodnes nedokáže pochopit moje jinak chápavá žena.

Když to vidím, za co vše Vietnamcům vděčíme, nechápu, jak je možné, že jsme doposud ve Vietnamu nebyli. Hanba nám. Ale hanba nám v minulém čase. Už jsme to napravili, do Vietnamu jeli, hold této krásné zemi vzdali a naše zážitky do tohoto tlustého cestopisu sepsali.

Jak je zřejmé z tohoto krátkého úvodu, čtení našeho cestopisu nemusí být ten pravý šálek kávy pro každého. Minimálně Vietnamci a zaměstnanci neziskovek by toto povídání rozhodně číst neměli. Případný čtenář totiž bude muset překousnout žlutý humor, nadsázku a nekorektnosti ve všech možných i nemožných podobách. Za to se samozřejmě moc omlouvám a raději dopředu všechny varuji. Čtení tohoto cestopisu se obzvláště nedoporučuje Martě Kubišové a dalším milovníkům zvířat. Naopak, gurmáni neštítící se ničeho si zde přijdou na své!

Než se pustíme do samotného cestopisu, pojďme si něco málo říci k organizaci naší cesty. Po loňské neblahé zkušenosti s „last minute“ hledáním zajímavých letenek na období konce roku jsme tentokrát neponechali nic náhodě a letenky zakoupili ihned v lednu. Jelikož Vietnam je geograficky jedna dlouhá zvlněná rýžová nudle táhnoucí se od severu k jihu, líbila se nám nabídka společnosti Qatar airlines, která nám pro toto exponované období nabídla za velmi rozumný peníz letenky v kombinaci přilet do Ho Či Minova města na jihu země a odlet z Hanoje na severu.

V další fázi bylo třeba vyřešit, jak se budeme po Vietnamu pohybovat. Podobně jak v Uzbekistánu, ani ve Vietnamu žádné renomované autopůjčovny neexistují a navíc se turistům řídit auto zde silně nedoporučuje. Kromě nutnosti mít vietnamský řidičák (což se nechá relativně snadno zařídit) je hlavním demotivátorem fakt, že Vietnam má prvenství v počtu mrtvých turistů při dopravních nehodách na světě a to ani nemusí řídit auto. Nezbyvalo než sehnat někoho, kdo nás povoží. Postup hledání toho pravého parťáka pro naši cestu byl tedy podobný jako při plánování naší nedávné cesty do Uzbekistánu. Vyhledali jsme na internetu cca 20 lokálních cestovních agentur, požádali je o nabídku na fantastickou cestu, inspirovali se z obdržených nabídek pro sestavení toho pro nás nejlepšího možného itineráře, redukovali počet společností do dalšího výběrového kola, v něm jsme transparentně rozbili jejich nabídky na jednotlivé elementy (hotely, doprava, služby průvodce,...) a ve finále redukovali cenu a rozsah služeb cestovní agentury jen na ty části, které jsme nebyli schopni si jednoduše a výhodněji zařídit sami. Výsledná cesta je tedy organizovaná z přibližně dvou třetin společností Asia Pacific Travel, z jedné třetiny námi s využitím booking.com a dalších přímých rezervací. Psal se březen 2018, kdy jsme měli naši cestu prakticky celou do detailu naplánovanou a nezbyvalo než čekat a těšit se.

Na naší vietnamskou poznávačku jedeme celá rodinka. Jsme čtyři krásní (minimálně na duši) lidé sestávající ze mě, vedoucího výpravy, pevné hbité ruky, ostrého pera, a milovaného otce rodiny; z mojí krásné ženušky Martinky, příležitostné karaoke zpěvačky a ještě milovanější maminky a dvou roztomilých holčiček, devítileté rozumné a sečtělé Elišky a šestileté a o něco méně rozumnější Amálky, která buď ječí, nebo tancuje.

Jelikož cestu jsme naplánovali na období vánoc s odletem ještě před návštěvou Ježíška, v bezelstných dětských dušičkách jsme byli pasováni na pána a paní Grinčovi. Aby nám naši andílci alespoň trochu odpustili, vánoční stromeček jsme rozsvítili a výzdobu rozvěsili již na začátku listopadu. V té době jsme zintenzivnili naše předcestovní motivační přípravy a věřte, že zpěv koled s vietnamským přízvukem vyvolá v dětech ještě více radosti než bez přízvuku. Není proto náhodou, že letos jsme náš betlém zasadili do vietnamských reálií, všem figurkám z papíru typický kónický klobouk vyrobili a Ježíška slavnostně na Nguyena pokřtili. Když pak babičky napekly vánoční cukroví, děti je směly jíst jen hůlkami, aby nám ve Vietnamu hlady neumřely. V polovině prosince nám všem Martinka do kufrů věci zabalila a každý večer znova přebalila, aby se ujistila, že nám nic nechybí.

A najednou je tu poslední pátek před Vánocemi a naše vietnamské dobrodružství začíná. Uveleďte se pohodlně do křesla, spařte si miskou bílé rýže, otevřete si láhev dobré rybí omáčky a nechte se unést do světa exotiky naší rodiny. Slovy vietnamského klasika: „To vyprávění dobrý, pán moc sluší“!

Úvod II – Vietnam

Já to opravdu nechci zdržovat dalšími úvody, ale musím. Včera pozdě večer jsem dopsal celý cestopis včetně závěrečného Epilogu, šel jsem spokojeně spát a v noci jsem se hrůzou probudil celý zpocený. Myslel jsem na to, co by se stalo, pokud by se cestopis dostal do ruky někomu, kdo nemá dostatečné elementární znalosti o Vietnamu? Vždyť by se v tomto cestopise mohl ztratit, utopit a možná si i něco špatně vyložit! To bych si nemohl vzít s klidným srdcem na svědomí, a proto jsem ihned vstal a tento druhý informativní úvod doplnil. Má to i tu výhodu, že samotný cestopis není „tolik“ zaneřáděn nudnými fakty. Kdo si myslí, že ví, co je Vietnam, může s klidem tento druhý úvod přeskočit. Naopak, pokud někoho příliš nezajímá naše rodina, ale zajímá ho pouze Vietnam, stačí přečíst si tento úvod a hned svými znalostmi může jít ohromovat spolužáka, souseda, kolegu nebo jiného českého Vietnamce ve svém okolí.

Vietnamská socialistická republika je stát v Jihovýchodní Asii. Sdílí hranice na severu s Čínou a na západě s Kambodžou a Laosem. Název Vietnam se vietnamsky píše Việt Nam a je to složenina dvou slov. Viet je název etnika Vietnamců, Nam znamená Jih. Je to v zásadě asijská obdoba Jugoslávie (Yugo = jih a Slávie = Slovani). Vietnam je země s principy socialismu s vládnoucí komunistickou stranou. Vietnamská vlajka je na titulní straně tohoto cestopisu. Je to žlutá pěticípá hvězda na rudém podkladu, kde jednotlivé cípy reprezentují farmáře, dělníky, pracovní inteligenci, mládež a vojáky. Tahle země není pro starý!

Pojďme se pustit do zjednodušených dějin Vietnamu, jak těch starších, tak i do těch moderních.

Historie Vietnamu začíná kdysi dávno a dříve, než dnes víme. Co víme je, že lidé zde jisto jistě žili více jak 3000 let před Kristem. Od roku 111 před Kristem byl Vietnam pod administrativní správou Číny. V roce 939 se osamostatnil po vítězství v bitvě proti Číňanům u Bach Dangu. Pak se postupně rozšiřoval, miloval a množil, dokud nenastala koloniální éra světových velmocí a nepřijeli Francouzi, kteří si Vietnam roku 1890 přivlastnili. Během druhé světové války Vietnam obsadili Japonci. Jak všichni víme, Japonci ve velké vlastenecké válce prohráli a do Vietnamu se vrátila nadvláda Francie. Jenže po druhé světové válce svět už nebyl to, co býval. Celé imperiální kolonialistické rozdělení světa se začalo sypat jak domeček z karet. Osvoboditelské hnutí vedené mistrem Ho Či Minem v roce 1954 proti vůli Francie vyhlásilo nezávislost Vietnamu. Další představy o tom, jakým směrem by se měl Vietnam nadále ubírat, se lišil mezi jihem a severem a rozdělený kapitalistický Jižní Vietnam a komunistický Severní Vietnam se ihned pouští do občanské války. Strach ze šíření nemoci komunismu nenechal Američany a další parťáky (Austrálie, Thajsko,...) klidnými a ti neváhali přispěchat „na pomoc“ před tímto ideologickým morem. Záhy se ukázalo, že Američané neodhadli, do čeho jdou. Válka se vlekla, hrdinové umírali a celý svět se ptal „proč“ a „stojí to za to?“. Ač Američané prakticky neprohráli ani jednu bitvu, civilní válka skončila prohrou Američanů a Jižního Vietnamu v roce 1975, kdy se sever s jihem sbratřili a sjednotili pod vládou Komunistické Strany Vietnamu. Ale dějiny nejde zastavit. Vlivem impotence plánovaného hospodářství, rostoucí životní úrovně kapitalistických zemí a prozíravosti/naivitě Gorbačova na konci osmdesátých let minulého století implodoval socialistický blok a explodoval velký bratr SSSR. Vietnam (podobně jako Čína) tuto změnu politicky ustál, ale musel se změnit. Přes snahy komunistů regulovat porodnost se za posledních 50 let zdvojnásobil počet obyvatel Vietnamu z 50 na 100 miliónů. Příliš hladových krků a nízká produktivita neumožnily Vietnamu

zavést a udržet nezpochybnitelné jistoty socialismu, jako jsou peníze, práce pro všechny, školství a zdravotnictví zdarma. Už od konce 80. let Vietnam musí podporovat principy volného trhu, aby se mohli lidé uživit. Dnes je Vietnam centrálně řízená kapitalistická země s jedním z největších růstů produktivity na celé zeměkouli.

Pojďme si doplnit informace o číselné údaje, protože kecý jsou kecý, ale čísla jsou čísla a to se počítá! S rozlohou 310,070 km² Vietnam zaujímá 64. příčku co do velikosti země. S téměř 100 miliony obyvatel je 13. největší zemí světa. Vietnam je 46. nejhustěji zalidněná země planety. Očekávaná doba dožití Vietnamce je 72 let pro muže, 81 pro ženu a patří mu 55. příčka (Češi jsou na 31. místě). V aktuálním žebříčku fotbalové FIFA je Vietnam na 100. místě (na nás se radši nekoukám). 86% rezidentů Vietnamu jsou Vietnamci. Kromě nich obývá Vietnam 54 dalších malých etnik většinou žijících v horách v severním Vietnamu.

Ekonomicky, Vietnam je 47. největší zemí světa měřeno podle výše domácího produktu (GDP) a dokonce 31. zemí podle parity kupní síly (co si můžu dovolit koupit za to, co si vydělám) tzn. před Českou republikou (36. pozice)! Pokud si Vietnam udrží ekonomický růst na stejné úrovni, jaký má v posledních 20 letech, tak do roku 2050 bude dvacátou ekonomicky nejsilnější zemí světa. Úroveň gramotnosti ve Vietnamu je 94% a je největší z mapy rozvojového světa.

Vietnam je druhým největším producentem kávy na světě (po Brazílii) a ovládá 20% světového trhu. Vietnam je největším exportérem oříšků kešu na světě a ovládá téměř 40% celého trhu. Vietnam je také největším exportérem černého pepře a druhým největším světovým exportérem rýže (po Thajsku).

Podlouhlý Vietnam lze rozdělit do dvou podnebných pásem. Sever leží v pásmu subtropickém, jih zasahuje do tropického pásma.

Ve Vietnamu nežijí jen psi a kočky, ale žije zde řada exotických zvířat, jako jsou sloni, nosorožci nebo tygři. Vietnam je šestnáctý na světě, co se týká biodiverzity. 16,000 různých rostlin, 840 druhů ptáků, 310 druhů savců, z toho 78 endemických. Sice 10% zvířat je v ohrožení a tedy čísla se časem asi změní k horšímu, ale pořád hodně dobré.

Ve Vietnamu je 40 milionů registrovaných motorek oproti dvou milionům registrovaných aut.

Vietnam má toho času osm 8 UNESCO zářezů.

V této úvodní sekci si nemohu odpustit vložit menší náhled do vietnamské kuchyně, která je kombinací kuchyní a stylů celé jihovýchodní Asie a je považována za jednu z nejlepších a nejzdravějších kuchyní světa. My chceme být zdravými, a proto si jí během naší cesty dopřejeme v míře téměř nezdravé. Vietnamská kuchyně balancuje ve stylu yin a yang pět základních elementů; pálivé, hořké, kyselé, slané a sladké. Je kombinací bylinek, mořských plodů, vepřového masa, ovoce, zeleniny a ořechů. To vše se “nějak” udělá za přidání výrazných chutíotvůrců (rybí omáčka, sójovka, krevetová pasta) a celé se to podává s přílohou, jejímž základem je rýže nejlépe rozklepaná na nudle. Tajemství dobroty vietnamského jídla prý spočívá v tom, že je pevnou součástí vietnamské víry. Vietnamci věří na tři kuchyňské bohy, kteří bedlivě sledují, co kdo vaří dobrého a na konci roku to, co zjistí, reportují smaragdovému králi Ngocovi Hoanovi. Když Ngoc nebude spokojen,

bude peklo. No a to je setsakra dobrá motivace vařit jak Pohlreich i pro ty, co mají rozpočet na suroviny Ládi Hrušky.

Když jsme se dotkli víry, Vietnam, stejně jako většina okolních zemí, je převážně buddhistickou zemí. Jelikož buddhismus je spíše filosofií, je v tom mnohem více duchovna, než v křesťanství, islámu anebo to, na co je uvyklý typický ateistický Čech. Ten vyšší duchovní rozměr Vietnamu jsme se samozřejmě pokusili přenést i do tohoto povídání a pro hodně citlivé duše ta dávka osvětlení může být někdy až nepříjemně ohromující. Proto to doporučuji raději číst po kouskách. Ti méně citliví se ale bát nemusí, s těmi to vůbec nic neudělá.

D0 – Odlétáme do Vietnamu – 21.12. – pátek

Nastal den D0, den, kdy poletíme do Vietnamu. Zatím je ale ještě ráno, do odletu nám zbývá spousta času. Do práce dnes nepojedu. Budu pracovat z domova, abych neztrácel drahocenný čas v zácpách přes Prahu šilící předvánočními nákupy na poslední chvíli. Amálka dnes také nepůjde do školky, aby na poslední chvíli na ní někdo neprsknul nějakého bacila. Eliška pro změnu dnes do školy půjde, ale později. Vynechá totiž ranní plavání kvůli popálené ručičce od autogenu, když společně s Amálkou a s babičkou Hanou „tvořily“. Nakonec tedy dnes půjde do práce jenom Martinka, tak jako vždy, protože pracuje z domova a my jí nesmíme teď ráno budít.

O půl dvanácté vyrazí Martinka s Amálkou vyzvednout do školy Elišku, aby si pak společně skákly do nedaleké vietnamské restaurace na oběd v rámci předcestovního uvykání na vietnamskou mikroflóru. Já s nimi bohužel nejdu, protože nestíhám a musím ještě před cestou stihnout několik dalších pracovních skypeových meetingů, kde si dokola se všemi přejeme šťastné Vánoce a ujišťujeme se, že se v lednu zase uvidíme. No uvidíme, jestli se uvidíme.

Letadlo nám letí po čtvrté hodině odpolední. Na letiště nás mimořádně poveze můj kamarád Míra, který nám odmítá pomáhat s kufry výmluvou na pochroumaná záda. Chápeme ho. Po cestě na letiště sledujeme, jak za okny auta hustý déšť rozpouští zbytky sněhu a už se nemůžeme dočkat tropického vedra.

Odbavení na letišti máme do odletu ještě nějaký čas a tak se necháme neviditelným magnetem přitáhnout do restaurace v prvním patře terminálu jedna. Holčičky jsou po obědě a tak chtějí jen malý zákusek. Já jsem neobědval a chci dva chlebičky. Nakonec mám co dělat, abych pro sebe uhájil alespoň jeden chlebiček. Na oplátku můžu dojíst tři zákusky.

Sedíme v letadle a letíme. Letadlo je nový krásný voňavý růžově nasvícený dreamliner katarských aerolinek a i služby vypadají úplně jinak než u společnosti Ryanair, se kterou jsme cestovali na vánoční dovču přesně před rokem. Letadlo má rozsazení sedaček 3 + 3 + 3. Holky sedí ode mě přes uličku a to je příslibem klidného letu. Přemýšlím, jaký film si pustím. Jelikož z hlavy nedokážu dostat vzpomínku na nešťastnou babičku loučící se s námi před odjezdem, jak mi ve dveřích klade na srdce, abych jedl ve Vietnamu vše, jenom ne psa, vybírám si nakonec film Alpha. Odehrává se před 20000 lety a je to o tom, jak se pravěký kluk skamarádil s vlkem a založil tak tradici pejskařů přetrvávající dodnes. Jelikož babička mě pořád straší, i další film je o pejskovi. Jmenuje se AXL a je to psí robot vyvinutý americkou armádou. Má umělou psí inteligenci, a protože vojáci na něj nebyli hodní, tak jim utekl. Dobrá zpráva pro AXLa je, že se bát sněžení rozhodně nemusí.

Naše letadlo přistává v Kataru načas. Na letišti jdeme do naší oblíbené kavárny u odletové brány A7, kde jsme přesně před půl rokem svačili před naším návratem z Namíbie a kde Amálka rozsypala na zem melouna za dobrých 150 Kč (upadl jí jeden malý kousek, abych to moc nedramatizoval, ale cena sedí).

Na letištních hodinách odbíjí půlnoc a mně nezbývá než založit další den našich zápisů z cest.

D1 – V Ho Či Minově městě I – 22.12. – sobota

Letadlo z Dauhá do Vietnamu vzlétá přesně ve dvě ráno času katarského, o půlnoci času českého. Holčičky už jsou podle očekávání řádně unavené a máme hoňku je dopravit na palubu letadla nespící. V letadle nás vítá letuška Oksana a ptá se, odkud jsme. Když zjistí, že jsme Čehůni, přepíná do plynulé češtiny. Její tatínek je také Čech, maminka Ukrajinka. Máme novou kamarádku, která se o nás bude starat. Sedíme v poslední řadě na prostřední čtyřsedačce vedle sebe. Martinka si pohotově všímá, že ač je letadlo plné, těsně vedle ní zůstává jedna celá dvousedačka neobsazená. Ihned se domlouváme s Oksanou, ať nám tato místa hlídá a jakmile letadlo vystoupá do patřičné výšky, stěhujeme tam Elišku. Holčičky tedy mají každá pro sebe dvě sedačky, můžou se krásně natáhnout a celou cestu prospat. My dospěláci to máme horší a na šest a půl hodinovém letu zvládáme sotva tři hodinky spánku.

Přistáváme po poledni času vietnamského. Cesta skrz letiště vede nejprve kolem stánku s telefonními SIM a my neváháme. Za 12 USD kupujeme měsíční předplacenou kartu s neomezeným voláním po celém Vietnamu a s neuvěřitelným datovým limitem 2GB na den! Hanba všem českým operátorům. Pak musíme přes nepříjemnou hodinovou frontu s pasovou kontrolou. Ve frontě se ujišťujeme, že Murphyho zákony opravdu platí a všechny fronty kolem nás jdou významně rychleji než ta naše. Když se konečně dostaneme na řadu, jsme vyřízeni okamžitě. Máme totiž elektronická víza dopředu zakoupená přes internet na vietnamských stránkách <https://immigration.gov.vn>. Tricetidenní vízum stojí 25 USD na osobu a Česká republika je jednou ze 46 zemí světa, na které se tento program vztahuje. Jsou i další možnosti, jak vízum získat, ale tato nám přišla nejpohodlnější.

Za imigrační kontrolou na nás už čekají naše zavazadla a o kousek dál panenka Čakí.

Panenka Čakí bude náš vietnamský průvodce na jihu Vietnamu. Jeho pravé jméno je Huye Něco, ale Huye chce po nás, abychom mu říkali Čakí, tak mu budeme říkat Čakí. Ač je to muž, ve skutečnosti je to žena nebo obráceně (já se v tom LGBTQXYZ světě ještě úplně neorientuji). Prostě Čakí je ztělesněním představy toho, jak by měl vypadat takový správný vietnamský homosexuál.

Jeho vietnamský přízvuk způsobuje, že máme velký problém rozumět jeho angličtině a bude chvíli trvat, než se na něj naladíme. Nejdříve prý pojedeme do jeho "kamí", což zní hodně podezřele. Naštěstí se z toho vyklube jeho „company“ a jedeme tam proto, abychom v hotovosti doplatili tu část zájezdu, kterou si od jeho „kamí“ necháváme zorganizovat. Společnost nám vyšla vstříc, že jsme kromě malé zálohy nemuseli platit nic dopředu a ušetřili jsme tak na bankovních poplatcích.

Auto, které je jen pro nás, je dvanáctimístný Ford Transit a místa máme všichni dostatek. V autě nefungují bezpečnostní pásy a je nám hned jasné, že dětské podsedáky, které vezeme z domova pro holčičky, táhneme zbytečně. Navíc je ani nemůžeme vyhodit, protože jsme je slíbili dovézt až do Hanoje jedné české paní, která tam dlouhodobě žije. Dětské sedačky a podsedáky je něco, co ve Vietnamu ještě neznají. Auto neřídí Čakí, ale pan šofér, který neumí ani slovo anglicky. Oddělené role řidiče auta a průvodce budeme mít i v dalších místech, kam pojedeme.

Další naše cesta vede do zlatnictví. Zlatnictví jsou ve Vietnamu tím nejlepším místem pro výměnu peněz. Jsou lepší než banky nebo směnární a směnný kurz je prakticky identický s tím, co aktuálně říká o směnném kurzu všeznalý Google. Čakí nás přesvědčuje, ať hned vyměníme co nejvíc peněz,

protože nikde jinde už lepší kurz nenajdeme. Na placení platební kartou se v současném Vietnamu moc spoléhat nedá, pokud to není dobrý hotel nebo luxusní restaurace a tak měníme přesně tolik, kolik si myslíme, že bude dost, abychom v klidu vyžili do Hanoje. Stáváme se rázem multimilionáři. Ve Vietnamu se platí vietnamským dongem (mezinárodní zkratka VND). Jeho cena se dobře přepočítává na české koruny, protože 1 CZK = ~1000 VND. Spolu se zimbabwským dolarem a iránským rijálem patří mezi tři nejméně hodnotné měny na světě. Na naší cestě jsme neviděli menší bankovku než 1000 dongů a mince se ve Vietnamu od roku 2014 nepoužívají vůbec.

Ze zlatnictví jedeme do našeho hotelu Harmony, kam dorážíme po třetí hodině odpolední. Loučíme se prozatím s Čakím a domlouváme se na šestou hodinu večerní, kdy pokračujeme s poznávacím programem. Máme čas se jít do hotelu zkulturnit po dlouhé noční cestě, vybalit věci a otestovat s holčičkami hotelový bazén. V bazénu ale nevydržíme příliš dlouho. Voda je na nás studená, Amálce brzy fialoví rty, Elišku pálí její spálená ručička a tak zbytek času trávíme na pokoji hraním si a relaxací.

V 18:00 vietnamského času na nás před hotelem čeká Čakí a tři rikšové. Venku už je touto dobou noční tma a my máme na programu hodinovou projížďku na rikšách po Ho Či Minově městě.

Ho Či Minovo Město (Ho Chi Minh City / HCMC) je známé pod svým dřívějším jménem Saigon (vietnamsky Sài Gòn a znamená to mango a bavlna). Je největším vietnamským městem a informace o velikosti místní populace se liší jak u nás počásí od předpovědi. Každopádně přes 10 milionů to už bude, a tedy patří mezi největší metropole jihovýchodní Asie. Saigon je moderní, bohatý (HDP na obyvatele je v porovnání s vietnamským průměrem třikrát větší) a hlavně, v Saigonu to žije! Saigon je také synonymem neřesti a místní holky jsou prý důvodem, proč se tu v době války američtí vojáci zdržovali takovou dobu. Tento rozměr ale prozkoumávat nebudeme, my jsme tu za poznáním a za kulturou.

Hned jak mě Čakí před hotelem vidí, pouští se do mě rozezlen, proč táhnu s sebou velkou brašnu s foťákem, když mi odpoledne vysloveně zdůrazňoval, že nemám s sebou nic tahat. Takhle bychom prý nebyli kamarádi, naoko se zlobí a točí se ke mně podezřele zády.

Rikši ve Vietnamu jsou bicykly nebo spíše tricykly, prostě křeslo pro hosta na dvou kolech a za hostem sedí pan šlapač na kole, který hosta veze. Ve Vietnamu se jim také říká "cyclo". Na jedno křeslo si lezu já s Amálkou, Eliška jede s Martinkou a třetí rikša veze Čakího.

Ihned po najetí na HCMC silnici poznáváme, že tohle bude jízda roku. Doprava v Saigonu je masakr. Může za to 7 miliónů skútrů, které jak řeka tečou silnicí a my v té řece plaveme na rikšách. Nejhorší jsou křižovatky, kdy se srazí v totál chaosu 2 řeky a nikdo netuší, jak to dopadne a kterým směrem ho proud nakonec vyplaví. Na silnici se mixují auta se skútry podle základního pravidla, že kde je volné místo, tam se jede. Auta obecně neberou na nikoho ohledy, protože jsou to auta. Kromě několika pěších kamikadze jsou rikšové na konci tohoto potravně-dopravního-řetězce, ale jak se zdá, naši kluci jsou na to zvyklí a zvládají to excelentně.

Po cestě zastavujeme na několika místech, kde slézáme z rikši, Čakí nám vysvětluje, kde jsme, proč stojíme a zároveň se pasuje do role našeho dvorního fotografa. Netrvá dlouho, než ho mají holky plné zuby. Dosavadní popularita Čakího není velká, ale to se časem změní.

Cestou městem v rikše nám kromě obrovského množství všemožných svítiček svítí krásný obrovský měsíc v úplňku. Jeho sytá a temně oranžová barva nechává tušit slušnou hladinu znečištění vzduchu. Není tedy divu, že většina řidičů skútrů a všech lidí na místních komunikacích mají roušky přes obličej.

S holkami v druhé rikše hrajeme hru, či rikša bude rychlejší. Nejdříve vyhrává Martinka s Eliškou, pak se to ale otáčí a já s Amálkou se stáváme tahouny výpravy. V poslední části nám ale všichni ujíždí a pak je ztrácíme v dopravním chaosu, abychom se s nimi setkali přibližně za 20 minut u našeho hotelu.

Adrenalinová jízda je hodně zážitková pro naše holčičky a Amálka se následně každý den ptá, kdy už půjdeme na ty srandovní vozíky. Čakí se u hotelu nejistě ujišťuje, jestli se nám to opravdu líbilo, protože on sám se celou cestu strašně bál a už nikdy v životě to nechce zažít. Nabádání Čakím dáváme slušné spropitné pánům rikšákům.

U našeho hotelu na nás čeká minibus se šoférem a společně s Čakím nás odváží do přístavu na řece Saigon, která protéká centrem HCMC a odkud jezdí turistické výletní lodě. Jako další část dnešního programu nás čeká opulentní večere na jedné z mnoha výletních lodí. Čakí nás odvádí na krásnou dřevěnou loď nazvanou Perla Orientu, a ujišťuje nás, že my máme tu nejlepší VIP loď a všechny ty ostatní krásné lodě, které v přístavu vidíme, naši Perle nesahají ani po kolena. Čakí nás usazuje na horní palubě u pěkně umístěného stolu a sám mizí v útrobách této třípatrové lodi.

Sotva se usadíme a objednáme si pití, začínají nás zahrnovat jídlem. Na této dvouhodinové platbě nás čeká sedmichodové menu. Jídlo je opravdu super a je ho nadbytek. Krevety s ananasem, mořské plody s nudlemi, celá ryba v sójové omáčce pro všechny a spousta dalších dobrot.

Během večere plaveme po řece a pozorujeme osvětlený noční Saigon. K tomu nám hraje živá hudba a tančí místní vietnamské tanečnice v dresech připomínajících japonské gejši. Hudba znervózňuje Martinku, bojící se, aby pro ní nepřišel Čakí a nevyzval jí na tancovačku. Můžu za to já, protože když se nám Čakí chlubil, jak úžasně tancuje, tak jsem mu oponoval, že naše Martinka tančí ještě líp, málem vyhrála StarDance a jediný důvod, proč ho nevyhrála, je, že jí nevybrali do hlavní soutěže. Prý je málo celebrita. Tak to prrr, o to se postarám, že se celebritou stane!

Plavba trvá přes dvě hodiny a ke konci se na nás všech projevuje únava z dlouhého dne, časového posunu a nedostatku spánku. Naše holčičky ale obdivuhodně drží. Pomáhá tomu skupinka místních malých dětí slavicích na lodi Vánoce a naše holčičky doufají, že by třeba z té hromady dáreků pro malé Vietnamečky mohlo zbýt i něco na ně. Nezbyvá. Alespoň se jim dostává pochvaly od Martinky, která má uřvaných místních dětí plné zoubky a historicky poprvé oceňuje, jak krásně tiché naše děti vlastně jsou.

O půl desáté večerní připlouváme ke břehu a kotvíme na stejném kotvišti, ze kterého jsme před dvěma hodinami vyplouvali. Vystupujeme na břeh, kde čekáme na Čakího a za to sklízíme po zásluze Čakího hněv, protože jsme měli počkat, až si nás vyzvedne u našeho stolu. Jak je jeho zvykem, zas se ke mně točí zády.

Do hotelu dorážíme před desátou večer a hrajeme naší oblíbenou hru, kdo půjde první na záchod. Prohrávám, jdu poslední, a když vylézám, všichni už krásně spí.

D2 – V Ho Či Minově městě II a tunely Cu Chi – 23.12. – neděle

Ráno nás budí budík ve tři čtvrtě na devět. Jsme otupělí z tvrdého spánku, ale máme dobrý pocit, že bychom mohli být adaptováni na časový posun. Jdeme na snídani do třináctého patra našeho hotelu. Výběr je úžasný včetně mnoha druhů teplých jídel. Vlastně to ani nepřipomíná snídani, spíš nějaký obědový brunch. Holky si dávají nudle, já snídám imodium.

V deset hodin máme sraz s Čakím v hotelovém lobby. Začínáme prohlídkou Saigonu za bílého dne. Jedeme našim autem na náměstí s katedrálou Notre Dam, napodobeninou stejnojmenné katedrály v Paříži postavené francouzskými kolonizátory v letech 1877-1883 přímo v centru města. Naproti katedrále je neméně významná historická budova centrální pošty.

Čakí nás chce zase fotit, jako že jsme dohromady nádherná rodinka, ale holky už fotící poslušnost odmítají a tak se nechávám fotit sám, což Čakímu perfektně vyhovuje. Včera bylo krásně jasno, dnes je zataženo. Je stále dusno a tropické vlhko, teplota okolo 30 stupňů Celsia. Před historickou poštovní stanicí pózuji čerstvé graduantky v talárech, které se chtějí fotit s našimi holčičkami, a my jim rozhodně radost kazit nebudeme. Ani já bych se nebránil nechat se vyfotit s mladými šikmookými holkami, ale bohužel ani Čakí není této myšlence nakloněn.

Ve staré budově pošty kupujeme poštovní známky a před poštovnou pořizujeme přání z papíru, která se nechají rozložit a když se otevrou, uprostřed povstane něco 3D velkolepého z papíru, co vzbuzuje

dokonalý wau efekt a vypadá neskutečně nemožně. Mají zde elaborované lodě i s plachtami, pagody, rolníky pěstující rýži a další nesmyslnosti. Nás nejvíce ohromuje kolotoč respektive ruské kolo s kabinkami, které se opravdu točí. Z Vietnamu nebudeme posílat pohledy, pošleme tato přání k novému roku a za to sklídíme obrovský úspěch. U stejné paní prodávající skládací přáníčka pořizujeme i vějíře pro všechny holky, ať v klidu přežijí místní vedra.

Ted' mi dochází, že některé moje termíny použité v tomto cestopise si možná zaslouží dovysvětlení. Pod termínem "holky" se rozumí všechny účastnice zájezdu ženského pohlaví. Termín "holčičky" popisuje účastnice tohoto zájezdu mladší dvaceti let. Martinka se tedy mezi ně těsně nevejde.

Další prohlídku pokračujeme v obchodu bratra Čakího, který má továrnu na obrazy a krabičky z lacquerware. S termínem lacquerware mají hoňku všechny anglicko-české slovníky. My jsme se s tímto termínem setkali už před pár lety na naší svatební cestě po Barmě. Ve Vietnamu význam tohoto slova posouvají ještě o několik stupňů výše. Lacquer znamená lak. Základem je něco obyčejného (krabička, papírový podšálek, dřevěná deska,...) na který se aplikuje tlustá vrstva laku v kombinaci s dalšími technikami a výsledkem je krásný umělecký předmět. V této dílně dělají obrazy z kombinace vykládání střípků perlet'ových mušlí, vajíček kachen a uměleckého malování. Každý výrobek zde je originál a ruční práce. Kromě obrazů zde stejným způsobem dekorují krabičky, nábytek a další věci. Cokoliv zde mají, není jen tak nějaké obyčejné umění z ulice, ale jsou to kvalitní a bohužel ne levné věci. Chvilkově poblouzněn uměním se snažím přesvědčit Martinku, že zrovna něco takového nám doma chybí. Martinka je rozumná, uklidňuje mě a vysvětluje, že tady utrácet nebudeme. Pořizujeme jenom dvě perlet'í zdobené krabičky jako dárek pro naše babičky.

Po prohlídce HCMC nás čeká hodinka a půl cesty autem přímým směrem na sever k hlavní naší atrakci dnešního dne, k tunelům Cu Chi. Tyto tunely jsou povinnou zastávkou turistů mířících na jih Vietnamu a nejlepší místo, jak si zavzpomínat na vietnamsko-americkou válku.

Vietnamsko-americká válka (taktéž nazývána válkou americkou nebo druhou indočínskou) byla nejdelší americkou válkou, než si tuto metu ne zas tak dávno urval pro sebe nekonečný Afghánistán a během jejího trvání se v bílém domě vystříдалo pět amerických prezidentů. Tento ozbrojený konflikt (pro mnohé tragický omyl) přišel Američany na 200 miliard dolarů a měl za cíl zabránit šíření komunismu v proamerickém jižním Vietnamu, který bojoval proti svému severnímu komunistickému sousedovi materiálně podporovaném Čínou a zejména SSSR. Válka měla mnoho podob a důvodů. Na jihu se jednalo o pozemní boj, na severu měl konflikt podobu bombardování. Pro Vietnamce to byla válka za nezávislost, pro Američany jedna z forem poměřování sil Západu proti Východu. Komunističtí vietnamští vojáci byli známí pod názvem Viet Cong (česky Vietkong). Američtí vojáci je též nazývali V-C nebo Victor Charlie podle hláskovací tabulky NATO.

K tunelům Cu Chi dorážíme ve tři čtvrtě na jednu odpoledne a tedy nejvyšší čas na oběd. Zde, na břehu řeky Mekong na nás čeká obrovská restaurace připravená na davy turistů. Čakí nám vybírá stůl s výhledem na řeku a odebírá se poobědvat se skupinkou řidičů do zadní části restaurace. Oběd máme v ceně jako součást programu. Jedná se opět o hromadu jídla, kterou nemůžeme sníst. Jarní rolky jsou k předkrmu, velká vietnamská masová polévka, kuřecí na oříškách, hromada rýže a zeleniny a jako zákusek se dorážíme melounem.

Samotná prohlídka Cu Chi tunelů začíná promítáním videa. Video je silně tendenční a my se musíme dívat, jak zlí Američané masakrují děti a staré lidi a na obranu proti nim se staví mladí chlápci a dívky. Ani náš průvodce, který je původem z Jižního Vietnamu a tedy jeho rodiče mohli být teoretickým spojencem Amíků, se nesnaží najít pro tuto dobu nějaké pochopení. Jsme celkem rádi, že video v angličtině naše holčičky nezajímá a že místo, aby se dívaly, raději lezou do tunelu ve zdi.

Cesta přes Cu Chi tunely je naučnou stezkou, po které se jde dvě hodiny a každých pár desítek metrů je něco zajímavého k vidění nebo k dělání. Na zastávce s mrňavou dírou do země nám ukazuje voják v zelném dresu V-C nenápadný vchod do tunelu. Dává nám instruktaž, jak se tam leze. Pak to zkusím já a je to je sranda, bílý tlustý pán se zasekl v pase a nevejde se. Další to zkouší holčičky a ty se tam vejdou. Kolem cesty se rozprostírá tropický hustý les plný jedovatých hadů, nášlapných min a utržených končetin. Fotíme se u tanku a průběžně lezeme do tunelů. Tunely mají celkovou délku 250 km a byly všechny vydlabány ručně. Mají typicky 3 patra, první v třech metrech, druhé v šesti metrech a třetí v deseti metrech. V tunelech je vlhko a pekelné vedro. Na několika místech jsou větrací šachty, na jejichž vyhledání Američané používali čmuchací psy, a když je našli, tak je vykropili napalmem. Dodnes je zde mnoho místních lidí poznamenaných.

Američané měli v této válce výraznou technickou převahu. O co horší měl Vietkong zbraně, o to důmyslnější vymýšlel na Američany pasti a nástrahy. Kromě min, kterých jsou dodnes plné místní končiny, to byly různé padací díry zdobené špičatými napichovadly z bambusů a rezavých drátů

potřených hadím jedem. Je zde vystaveno na dvacet různých druhů takových pastí. Každá past má nějaké přiléhavé jméno jako “padací židle”, “dveře”, “hrábě”, “falešný strop” a podobně. Chycení do pasti obvykle neznamenal okamžitou smrt, ale sakra bolestivé umírání a rozhodně bychom nechtěli být americkým vojákem v době války.

Pojďme se na to opět podívat řečí čísel, která jsem k tématu dohledal na internetu. Ve Vietnamu zahynulo více jak 58 tisíc amerických vojáků (každý desátý, který zde sloužil), dalších 75 tisíc jich zůstalo těžce postižených, přes 300 tisíc jich bylo zraněných. 61% zabitých bylo mladších 21 let věku. 30% všech zabitých bylo ve svazku manželském. Zatímco za WWII průměrný voják bojoval kolem 40 dní v roce, ve Vietnamu už to bylo 240 dní – díky skvělé mobilitě helikoptér nebyl čas na flákání. Samozřejmě ztráty na straně Vietnamců byly násobně větší, protože Vietnamci ze severu a jihu se k tomu slušně zabíjeli sami mezi sebou. Proto nelze přičítat všechny oběti civilistů jenom „zlým“ Američanům, jak by se hodilo socialistické propagandě. Pro mrtvé ve Vietnamu nejsou dostupné přesné statistiky. Celkový počet mrtvých Vietnamců se odhaduje na 3,5 milionu, z toho 2 miliony ze severního Vietnamu a 1,5 milionu z jižního. Počet civilistů tvořil více jak polovinu, i když u Vietnamců se těžko poznává, kdo je civil a kdo už ne, protože jsou si všichni strašně podobní, zejména když drží pušku v ruce.

Po cestě můžeme vidět několik kráterů od bomb shozených z amerických bombardérů B52. Krátery mají přibližně osm metrů v průměru a tři do hloubky. Proto Vietnamci obývali druhé a třetí podlaží. Zajímá nás samozřejmě, kam chodili Vietkongové na záchodek. Prý měl každý svoji krabíčku, kterou jednou za 2 až 3 dny vyklepal do Mekongu. Řeka Mekong vypadá, že se tam dodnes hojně vyklepává. Řeka je přístupná i z podzemních tunelů.

Čakí nám dělá průvodce, všechno ví, všechno nám vysvětluje a jsme rádi, že ho máme.

Prolézání mrňavých tunelů se Martinka neúčastní, já s holčičkami ano. U každého tunelu je navíc voják v mundúru, který nám v tunelech dělá průvodce, ať nevlezeme někam, kam nemáme. Zatímco holčičky běhají za vietnamským vojákem po zadních, já musím každou chvíli lézt po čtyřech. Na okružní cestě je též možné si zastřílet za poplatek z dobových zbraní, ale tuto kratochvíli si odříkáme. Na jedné zastávce dostáváme svačinku. Čaj z ponožek padlého vietnamského vojáka zajídáme tapioky s oříšky. Dostávám od bioložky Martinky vysvětlení, že tapiok je prý něco jako maniok. Každopádně to chutná jak rozvařená brambora.

Končí prohlídka Cu Chi tunelů a v nás se pere mix pocitů obdivu, lítosti, sympatií, soucitu a hlavně prozření. V Cu Chi tunelech se člověk dokáže vžít do kůže amerických vojáků a chápat jejich frustraci tolikrát vyobrazenou v mnoha válečných filmech jako je Četa, Olověná vesta, Narozen čtvrtého července a další. Historie Vietnamu je historií válek. Důvody proč bojovat a ochota umírat nebyly vyrovnané. Hodnota života není na Zemi všude stejná. Po prohlídce tunelů Cu Chi člověk tak nějak automaticky chápe, že Američané nikdy neměli šanci v téhle válce vyhrát bez ohledu na to, kolik napalmu a agent orange sem vylili.

Jedeme autem zpátky do HCMC. Po cestě rozjíždíme zpověď Čakího na téma kapitalistický Vietnam. Začátky uvolňování volného podnikání začaly už na konci 80. let minulého století (známé jako „Doi Moi“), hlavní ekonomický boom nastal až po roce 2000. Od té doby roste ekonomika Vietnamu stálým tempem přesahujícím 7% ročně a zblízka tak sleduje růst Číny. Dnes privátní sektor produkuje téměř polovinu národní produkce a do dvou let předběhne státní sektor. Komunistická strana Vietnamu zůstává nezpochybnitelnou hybnou silou a jedinou politickou stranou v zemi. Podobně jak Čína, i Vietnam chytře řídí strategický dlouhodobý rozvoj státu nechávaje lid podnikat, jak se mu zlíbí, minimálně dokud se komunistické straně nezlíbí.

Cestou míváme mnoho lidí. Většina Vietnamců nosí přes obličej roušky. Ve městě nám to dávalo smysl a přisuzovali jsme to zplodinám, ale proč je nosí i na vesnici? Čakí nám vysvětluje, že zatímco lidé západního světa se rádi opalují, Vietnamci opálení obecně nesnáší. Když je někdo opálený, tak je v očích měšťáka dělník, co okopává rýži. Někteří Vietnamci zejména proto bojují proti opálení, jak se dá. Mažou se krémy, nosí oblečení zakrývající co nejvíce těla, používají roušky přes obličej a investují do kůže bělících procedur.

A co sport ve Vietnamu Čakí? Basketbal to asi nebude, vid'? Nejpopulárnějším vietnamským sportem je nepřekvapivě fotbal. Velkou popularitu má „sepak takraw“. Je to něco jako nohejbal, jenom míč je z rákosí a síť jak na volejbal. Pak samozřejmě jsou další oblíbené asijské sporty jako ping pong, badminton atd.

O páté dorážíme do moderního Saigonu momentálně ucpaného skútry. Nechápeme, jak se na jeden skútr může běžně vejít čtyři až pět lidí. Ač jsme to už viděli stokrát, pořád vzbuzuje náš úžas, když ani ne roční batolata stojí bez helmy na jedoucím skútru, drží zezadu tatínka řidiče a v další řadě je přidržuje maminka.

U hotelu se pro dnešek loučíme s Čakím i řidičem a domlouváme se na zítra ráno 8:00. Jdeme si projít ulici, kde je náš hotel. Hledáme něco malého k snědku, ale nic oslnivého nepotkáváme. Dáváme jen káfičko pro dospělé, děti dostanou v hotelu hranolky s kečupem. Na pokoji se dělíme

na dvě skupiny. Eliška je skupina A, a jde sledovat na počítači pohádku Hotel Transylvánie 3, ve které strašidla paří na výletní lodi. Zbytek rodiny je skupina B a jde si dát chrupku. V 18:15 vstáváme. Mícháme skupiny. Já s Amálkou se jdeme koupat do bazénu, zbylé dvě holky budou dovádět na pokoji. V bazénu tentokrát držíme o dost déle. Amálka si oblíbila hru na delfína. Já jsem delfín, který jezdí bazény sem a tam, Amálka mi sedí na zádech, křičí „hyjé“ a nechce přestat, dokud delfín únavou nepadne. Sušíme se v sauně.

Na pokoji se domlouváme, že vyzkoušíme restauraci Nha Hang Ngon, kterou nám doporučil Čakí. Do restaurace jedeme taxíkem, který jsme sebrali na ulici před hotelem. Cesta trvá 15 minut a cena 50Kč přepočtená na naše je více než férová. Po cestě kontroluji na mapě v mobilu, zda nás taxikář vede tou nejlepší cestou. Někteří Vietnamští taxikáři jsou totiž vyhlášení filutové. Tento je ze společnosti Vinasun a podle předpokladů v pohodě.

Restaurace Nha Hang Ngon je tak velká, že by se tam v pohodě vešlo deset velkých českých restaurací. A dnes je totálně plno. Nechávací nás deset minut čekat venku ve frontě dalších čekačů, pak nás vedou do třetího patra, kde už na nás čeká stůl. Jídelní lístek je ohromující, a pokud bychom ho chtěli celý přečíst, jsme tam ještě dnes. Má sekce rozdělená podle zemí. Na výběr je z kuchyně vietnamské, korejské, čínské, thajské, sushi, vegetariánské,... Každá sekce nabízí okolo 20-50 jídel, k tomu je neméně ohromující lístek nápojový. Výhoda místního menu je, že u každého jídla je fotka a popis v angličtině. V menu se orientujeme dobrých patnáct minut, abychom se ujistili, že si dáme to, co si pravidelně dáváme u nás v českých vietnamských restauracích a k tomu navíc sushi. Znamená to dětské prsty, neboli salátové rolky v rýžovém průhledném prezervativu plněném krevetami, zeleninou a pro změnu testujeme i odnož plněnou prasečí kůží. Oproti české verzi jednoznačné zklamání. Rýžový papír je příliš tvrdý a zejména ta vepřová kůžička je doslova prasečí. Další chod je bun cha, klasické ikonické jídlo vietnamské kuchyně, které bych mohl sedmkrát týdně. Ted' mám na mysli jeho výbornou verzi. Takovou, jakou dělají v pražské Sapě a kterou bohužel neumí dělat ve většině vietnamských restaurací, kde jsme kdy byli. Místní bůň čá je dobré, ale bohužel příliš kořeněné pro naše citlivé holčičky. Sushi je výborné, jen nám motají objednávku. Zapomínají něco přinést, a protože my neumíme vietnamsky a oni zase neumí anglicky, máme problém se domluvit, v čem je vlastně problém. Holky zapíjí večeri džusy ze zeleného manga, já dávám přednost mezinárodnímu pivu Tyger místní produkce. Při jídle se snažím pomáhat Amálce, která je tradiční vítězkou soutěže o největší čunče. Přitom se rozjíždí diskuze, kdo z naší rodiny nese největší podíl viny na tom, že ve svém pokročilém věku pořád drží lžici jako krumpáč. Shodujeme se, že za to může nejspíš školka, každopádně nikdo z nás. Amálka moji pomoc nesnáší a dává to hlasitě najevo. Pomoc prý nepotřebuje, protože už je velká! Tak to druhé je rozhodně pravda. Přichází placení a my poprvé v životě utrácíme za jednu večeri více než jeden milion.

O půl desáté se zvedáme od stolu a já nevěřicně koukám na neskutečný bordel pod naším stolem. Pak se dívám jinam a příliš se to neliší. Uklidňuji se, že jiný kraj, jiný mrav a naše holky jsou dobré Vietnamky. Ve Vietnamu není ostudou nýbrž zvyklostí mít po večeri pod sebou ustláno z nudlí a dalších odpadlíků. Další špatná zpráva pro příznivce etikety, mlaskání a krkání ve vietnamských restauracích není považováno za neslušnost nýbrž za standard. Naštěstí s tím se setkáváme jen výjimečně.

Vycházíme z restaurace a žádáme u vchodu, ať nám zavolají taxi, jak nám doporučil Čakí. Prý si máme říci na "recepce", což znamená chlápko, co stojí před restaurací a marně se snaží odchytnout taxíka dalším 20 lidem. Čekáme dobrých 10 minut, během kterých tu nezastaví ani jeden taxík. Rozhodujeme se popojít o kousek dále na hlavní silnici, kde určitě něco bude. Ihned odchyťáváme taxíka, ale je to švindlíř a chce jet bez taxametru za 150Kč. Tak to ne mladej, v tomhle tě podporovat nebudeme! Čekáme dalších 10 minut a pořád nic. Martinka mě prosí, abych to příště za těch 150 Kč vzal, že mi to dá ze svého. Tak to teda ne mladá! Je vlahý teplý večer, půjdeme se hezky všichni projít pěšky na čerstvém ho-či-minském vzduchu. Podle GPS navigace to nejsou ani 2 kilometry a nechá se tušit, že to bude cesta zážitková.

Chození po vlastních v HCMC je specifická disciplína, o které jsme hodně četli už před cestou. Ač už je poměrně pozdě, doprava ve městě nikterak neochabuje. Hlavním zážitkem není počítání nespočetných krys, které po cestě míváme, ale přecházení přes silnice. Na silnici jsou vyznačené přechody pro chodce, na některých jsou dokonce i semaforey indikující zelenou, ale pravidlo absolutní přednosti chodců zde neznají a přes přechod se valí stálý proud dopravních prostředků, zejména skútrů. Pokud bychom čekali na moment, až nic nepojede, tak se nikam nedostaneme a tak nám nezbyvá než postupovat podle rad těch, kteří to přežili a návod na internet sepsali. Je třeba se příliš nerozhlížet, klidným krokem vstoupit do vozovky a stálým tempem bez zastavování přejít na druhou stranu. Opravdu to funguje a řeka dopravních prostředků nás krásně obtéká. Samozřejmě držíme pevně holčičky za ručičky, občas u toho trochu křičíme, takže do klidu to má daleko a na protější straně silnice musíme měnit spodní prádlo.

Po cestě kupujeme sušenky pro holčičky na zítra do auta. Cesta do hotelu trvá půl hodinky a jsme rádi, když dorážíme do našeho pokoje. Poslední čtvrt hodinku cesty už probíhala jen nudná debata o tom, v jakém pořadí se na záchodě prostrídáme, až do hotelu dorazíme.

K večerní rodinné pohodě na pokoji přispívá neomezená konzumace minibaru v ceně pokoje. Do postýlky se všichni odebíráme po 11 hodině večerní. Před usnutím nám Amálka vypráví pohádky na dobrou noc. Nejdříve tu o Vietnamci a Vietnamce, co se měli moc rádi a dávali si pusinky. Pak trochu přitvrdila a přešla na červenou karkulku, která se postupně změnila v modrou karkulku, protože jí nejdříve kopl do zadečku maminka, pak vlk, pak babička a nakonec i sám myslivec. Po kom tohle dítě je?

D3 – Vánoce v deltě Mekongu – 24.12. – pondělí

Dnešní noc byla obzvláště vypečená. Včera ráno se zdálo, že jsme se už krásně adaptovali na místní časový posun, ale houby. Ve tři ráno se budím a koukám, Martinka si čte. Snažím se ignorovat její modré světlo čtečky, ale nejde to. Vstávám a jdu si psát poznámky za včerejšek, pak si čtu a v šest ráno jdeme konečně spinkat. Dětičky naštěstí tento problém nemají, celou noc krásně spinkají a ani ráno se jim z pelíšku vůbec nechce.

Vstáváme v sedm ráno, v osm jsme po snídani, odhlašujeme se z hotelu a definitivně opouštíme město Saigon. V itineráři teď máme naplánovanou poznávací krás jihozápadu Vietnamu a života v okolí delty řeky Mekong. Jde o oblast na západ od HCMC pokrývající velkou část jihovýchodního Vietnamu s rozlohou srovnatelnou s celými čistokrevnými Čechami.

Přibližně v polovině dnešní dopolední cesty si stavíme zaspívat, jak nás instruuje Čakí, že máme říkat, když potřebuje někdo na záchod. Stavíme u pěkné zahradní restaurace s několika jezírky plnými kvetoucích lotosů. Místo by bylo opravdovým tropickým rájem, pokud by tam ve stejnou dobu s námi nebylo dalších 150 turistů a kamkoliv se hneme, o někoho se třeme. Po zpívačce kupujeme vietnamské pitíčko v plechovce, které holkám nechutná a tak se musím obětovat za všechny.

Po cestě v autě si užíváme privilegia mít vlastního průvodce a zpovídáme Čakího na různá témata. Zajímá nás třeba, jak prožívají Vietnamci Vánoce. Vietnamci na Vánoce prdí. Tedy kromě menší komunity křesťanů. Co Vietnamci slaví je Nový rok. Jenže ten jejich nezačíná stejně jako ten náš. Vietnamský nový rok se jmenuje Tet, slaví se v únoru a připadá na stejný den, jako lunární čínský Nový rok a tedy vychází každý rok na jiný den. Během Tetu se dekorují domy květy broskví a meruněk na znamení hojnosti, scházejí se rodiny a společně oslavují. Oslavy trvají obvykle několik týdnů, přičemž ten první je nejdívočejší, jako že se hodně bubnuje, gonguje, odpalují se petardy a popíjí rýžové víno. V roce 2019 Vietnamce čeká rok prasete, což podle staré moudrosti dává tušit hojný rok a prostě se budou mít jak prasata v rýži.

Další debata sklouzává na vietnamštinu, která je v končinách jihovýchodní Asie unikátní v tom, že používá latinku pro psaní. Zajímá nás, jak to vzniklo. Čakí nám vysvětluje, že to je komplikovanější příběh, ale v kostce: Vietnamština je austroasiatický jazyk, čínština je řazena mezi jazyky tibeto-barmské. Nejdříve se vietnamské texty psaly v čínské abecedě, jenže čínská písmena dobře neseděla, a navíc byla nutná znalost čínštiny. Země, které na tom byly podobně jako třeba Korea nebo Japonsko si ve středověku vyvinuly vlastní písmo. Vietnamci šli cestou doplnění chybějících písmen

do čínské abecedy. Pořád to ale limitovalo většinu lidí, kvůli nutné znalosti složité čínské abecedy. Pak v 17. století dorazili Jezuité v dobré víře šířit křesťanství a ti převedli používané čínské písmo do latinky, kterou doplnili o speciální vietnamské zvuky (ê, â, ð, ã, ï, ï, ÿ, ă, â, ô, ơ, u, ...) a ze které odstranili písmena pro zvuky ve vietnamštině neexistující (f, w, z,...). Když Francouzi dobyli Vietnam, dílo dokonali a postupně nahradili čínskou abecedu za latinku. Ne, že by nám to nějak extra pomohlo chápat, co čteme, ale alespoň to přečíst „nějak“ dokážeme. Komu to hlavně pomáhá, jsou samotní Vietnamci, kteří se díky tomu snadněji můžou učit anglicky.

Točíme debatu na práva žen ve Vietnamu. Strašná nuda. Ženy jsou si ve Vietnamu v podstatě rovný s muži a není žádný významný rozdíl ve srovnání se světem, který nazýváme světem vyspělým. Významnější rozdíl byl za vietnamské války, kdy vietnamské ženy - oproti světu vyspělému – si byly s muži nesrovnatelně rovnější, co se týká aktivního zapojování do bojů a následného umírání. V roce 1988 Vietnam zavedl politiku „dvou dětí“. Samozřejmě Vietnamci podobně jak Číňané chtějí více syny než dcery. Problém byl, že ženy pak chodily na ultrazvuk, a když to vypadalo na dcerušku, šly na umělé přerušení početí. Tento systém vedl k nerovnováze, přemnožili se kluci, kteří pak měli problém najít si slušnou dívku, byli z toho frustrovaní a zlobili. Proto se od tohoto modelu už ustoupilo.

Pryč od žen a pojďme na LGBT komunitu, protože to je téma, kterému by měl Čakí dobře rozumět. A pravda je, že tomu rozumí. Gayové a lesby to ve Vietnamu nemají úplně špatné. Můžou spolu žít, můžou si dělat, co je napadne a většinou se jim nic nestane (jen cca 20% reportuje, že dostali při „coming outu“ od někoho z rodiny přes držku). Od roku 2012 mají Vietnamci každoročně svoji růžovou „pride parade“. Čakí ale smutní, že zatím se lesby a gayové ve Vietnamu nemůžou oficiálně brát (ani registrovat). Když někdo touží po sňatku, musí si udělat výlet do nedalekého Thajska, které je v tomto směru hodně liberální. Samozřejmě thajský sňatek jim ve Vietnamu nikdo neuznává.

Při této debatě se z Čakího snažíme vytáhnout, jak je na tom on. Tvrdí nám, že má 27 letého někoho, komu říká „she“ neboli ona. Bydlí spolu v Saigonu a mají malý 40 metrů byt, za který platí 500 USD měsíčně. A mají spolu malého pejska. To není úplně běžné, místo psů mají Vietnamci často jako domácího mazlíčka prasátko. Takové to vietnamské, černé, ne to růžové české, ale to jistě netřeba vysvětlovat.

Cesta krásně letí a my přijíždíme k městečku Cai Be, kde má být plovoucí trh a kde máme naplánovaný výlet velkou lodí, kterou budeme mít jen sami pro sebe. Ještě ale než na ní vlezeme, pořizujeme pro každého typický vietnamský rýžový klobouk, ikonickou to pokrývku hlavy zemědělců na rýžových polích. Kónická čepice se jmenuje Non La a mě v této souvislosti napadá, že ve vietnamštině je nějak moc La La La a jestli to náhodou nesouvisí s rýžovým vínem. Klobouky si hned nasazujeme a jako mávnutím proutku nám všem v oka mžiku žlutne kůže a stáváme se pravými rákosníky.

Poprvé a nikoliv naposledy nastupujeme na loď na řece Mekong. Délka této řeky se uvádí 4023 km. Vzniká z tajícího sněhu Himalájí a teče přes Čínu, Barmu, Laos, Thajsko a Kambodžu, aby se nakonec rozdělil do několika ramen – mekongské delty a následně ve Vietnamu vylila rychlostí 15.000 m3 za sekundu do Jižního čínského moře. Pouze Amazonka má větší biodiverzitu než Mekong. Žije zde více jak 1000 druhů zvířat a k tomu 18 milionů malých Vietnamců.

Po cestě lodí máme možnost obdivovat špinavou řeku Mekong a přilehlé domy na sloupech. Z plovoucích odpadků ve vodě pak zjišťujeme, jak asi probíhá rurální život místních obyvatel, co jedí, co pijí a co už zřejmě snědli. Cesta lodí probíhá tak, že nás někam přivezou, tam vystoupíme na břeh, něco navštívíme, něco ochutnáme, něco koupíme, popojdeme kousek po svých a tam nás loď zase nabere a jede se dál.

Začínáme u netradičních včelích produktů, kde ochutnáváme pyl a mateří kašičku. Mateří kašička je produkt blinkacích žláz včelích dělnic, které s ní krmí jednak larvy, jednak matku královnu. Je to koncentrát bílkovin a řady dalších složek, který dohromady vytváří jeden ze zázraků přírody. Když včelí královna zestárne, včely se rozhodnou vychovat novou. Vyberou pár larev, postaví jim královskou komůrku a pumpují do nich mateří kašičku, co to jde. Tím se spustí proces vývoje organismu v královnu matku. No, a to je to, co zajímá Martinku, která, ač už dávno není larvou a dávno je matkou, pořád touží po tom, stát se královnou. Papáme mateří kašičku samotnou i rozpuštěnou v čaji, ale nikomu to nechutná a tak nás místní žluté kolegyně přesvědčují, že to vůbec neva, protože to nemusíme jíst a můžeme si to mazat na hlavu nebo kamkoliv. Mateří kašička má tolik zázračných účinků, jako nic jiného. Jelikož mateří kašička není úplně levná věc (logicky trvá nějakou dobu včely podojit, aby z toho byla plná sklenička), zvažujeme, zda investovat, či neinvestovat. Martinka hbitě googluje, kolik taková specialita stojí v českých končinách a když zjistí, že pětikrát tolik, okamžitě pořizujeme šest skleniček tohoto jogurt-připomínajícího zázraku. Ke kašičce povinně dokupujeme místní kandovaný zázvor pro tatínka na zlepšení chuti po mateří kašičce.

Jdeme kousek dál do dílničky, kde se vyrábí rýžový papír. Jelikož se nikdo jiný nehlásí, do procesu výroby se zapojuji sám a je to opravdu katastrofa. Papír ničím. Paní Vietnamka se rozčiluje a dává mi to sežrat s dovětkem, že co jsem si uvařil, to si také sním. Naštěstí když se to vykoupe v sójovce, tak je to i dobré.

V této dílničce pořizujeme cukrátka připomínající ovocné karamelky balené do rýžového igelitu. Cukrátko se strčí i s igelitem do pusy a igelit se rozpustí. Také zázrak.

O kousek dál mají další vietnamskou typickou specialitu, jedovatou kobra naloženou v rýžovém víně (vietnamsky Rượu rắn). Termín „vín“ je ve vietnamském kontextu silně zavádějící. Jde o tvrdý alkohol obvykle převyšující 40 voltů. Kombinaci hadího jedu rozpuštěného v alkoholu přisuzují Vietnamci mimořádné účinky k posílení těla i ducha svatého a tak mě Čakí hned vybízí, ať si dám. On by to sice nikdy nepozřel, ale já vypadám, že bych to mohl zvládnout. Čakí bere do ruky již evidentně několikrát použitý špinavý kalíšek a noří celou ruku i s kalíškem do skleněné asi padesátilitrové kádě, ve které se koupe na třicet mrtvých (doufejme) hadů. Házím do sebe rychle tohoto panáka, a jelikož se sežehnutým krkem nic neříkám, Čakí mi rázem plní další. Po druhé skleničce mi to začíná opravdu chutnat. V tuto chvíli mě už ale zařikává Martinka pronášejíce smrtonosnou kletbu „abraka kedavra“ a to je jasný signál, že mám s pitím online skončit. Na cestu si pořizuji litrovou láhev této mimořádné léčivé dobroty. Láhev je designově krásná. Ze skleněné průhledné láhve ve tvaru hrušky se na mě směje celá stočená kobra se vztyčenou hlavou držící v puse velikého černého škorpióna. V tomto momentu musím pochválit statečnost všech mých holek, které nejen že neprotestují, ale had se škorpiónem se jim dokonce líbí. Statistickou analýzou s přáteli v hospodě po návratu domů jsem zjistil, že nemalé procento manželek by něco podobného doma

nesneslo. Kromě hadů mrtvých zde mají i pár hadů živých, ale nechtějí nám je půjčit na hraní, protože prý už delší dobu nežrali.

Po krátké popojížděce lodí jedeme do zahrady se živou hudbou. Hudební ansámbl zde tvoří dvě zpívající Vietnamky, jeden vietnamský zpěvák a šest hudebníků hrajících na unikátní a nám neznámé hudební nástroje. Zatímco sledujeme představení z první řady, hostí nás zde tropickým ovocem jako je jackfruit, guáva, dračí ovoce a další. Zpěváci kromě děsivého zpěvu předvádějí podobně děsivé scénky a Čakí nám vysvětluje, o co jde. Ten divný chlap je rybář a chce tu kvílejší ženskou za ženu, ale ona dělá drahoty, protože on vypěstoval málo rýže. A jen tak mimochodem, tyto milostné duety se nazývají “Quan Ho” a jsou na seznamu vietnamských památek UNESCO v seznamu nemateriálního kulturního dědictví. Tak to je jiná a hned zažíváme UNESCO extázi z první řady.

Naší lodí pokračujeme k zahradě, kde budeme mít oběd. Čas se totiž přiblížil jedné hodině odpolední, a jak každý dobře ví, dlouhodobé odepírání jídla vede k únavě až k smrti. Protože je dnes nízký příliv, loď nás nemůže zavézt až k samotné restauraci na ostrovu. Musíme proto jít půl kilometru pěšky. Je krásných 32 stupňů Celsia, devadesátiprocentní vlhkost vzduchu a než tam dojdeme, hezky se zapotíme.

Restaurace se nachází ve starém dřevěném historickém domě z roku 1880, na což upozorňuje velká cedule na domě. Dnešní oběd je super, a všichni přiznáváme, že je lepší než včerejší večerní drahá restaurace. Kromě polévky dostáváme obří krevety jako předkrm, potom se servíruje celá velká ryba zvaná sloní ucho. Jíme jí tak, že si v misce s horkou vodou rozmočíme rýžový papír, nabere

si pár kousků ryby, ananasu a bylinek, vše dáme na změkklý rýžový papír a následně z toho urolujeme závitek. Rolku hned jíme a přitom se rozplýváme blahem. První kolo rolování nám všem pomáhá paní Vietnamka, v dalších kolech si musíme vystačit sami. Když už skoro nemůžeme, přináší nám jako další chod grilované vepřové maso s rýží. Ke všemu jsou jejich báječné omáčky, v jejichž základu je rybí omáčka. Nakonec dostáváme pořádnou porci jackfruitu, který milujeme. Úplně nakonec si jdeme zazpívat.

Přesouváme se k autu. Teď nás čeká dlouhá cesta do města Chau Doc, které se nachází na hranicích s Kambodžou a kde budeme přespávat. Cesta má trvat 3 hodiny, a tedy máme dostatek času snažit se dohnat to, co jsme nestihli v noci, dopsat poznámky z dnešního dne, pozorovat pestrý cvrkot na vietnamském venkově a doptat se Čakího na cokoli, co nás napadne. V našem velkém autě sedíme rozsazeni tak, že vepředu sedí šofér s Čakím, za nimi sedím na dvousedačce já sám, za mnou je Eliška s Amálkou a ze zadní dvousedačky vše kontroluje pozorná Martinka, které nic neuteče. Bohužel ani to, když pan šofér řídí klasicky po vietnamsku na divoko.

Po cestě nabíráme benzín, který zde vychází na velmi slušných 20Kč za jeden litr.

Přibližně v polovině cesty se musíme dostat přes řeku Mekong, a protože most přes řeku ještě není postaven, jedeme i s autem trajektem. Z trajektu vidíme monumentální rozestavěný most, který by měl být dokončen v roce 2019. Staví ho Japonci v rámci kompenzací za příkoří, která Vietnamu způsobili během jejich vietnamské okupace v době druhé světové války mezi lety 1941-1945. Čakí si neodpouští okomentovat, že zatímco Japonci krásně kompenzují, Američané prý zatím ani ťuk. Snažíme se mu vysvětlit, že to nechápe správně. Američané zde byli na pozvání s cílem „pomáhat“ a tedy by se mělo platit jim.

Do Chau Doc, malinkatého městečka se stopadesáti tisíci obyvatel, dorážíme o půl šesté večer. Domlouváme se s Čakím, že se nejdříve ubytujeme v hotelu Chau Pho a potom všichni společně půjdeme prožít naši sváteční štědrovečerní večeři. Ano, dnes je Štědrý den! Zatímco v Čechách se smaží kapří řízky a vyrábí bramborové saláty, nám dnes bude osobně vařit šéfkuchař Čakí ty největší vietnamské dobroty.

V 18:15 se umyti a navoněni potkáváme s Čakím před hotelem. Musíme ještě chvilinku počkat na Martinku, která si zapomněla na pokoji svoji kabelku. Následně jedeme autem přibližně deset minut do jedné echtovně lokální restaurace, ke které má Čakí nějakou svoji osobní vazbu. Je to typická lokální špeluňka perfektně kontrastující se všemi turistickými restauracemi, ve kterých jsme jedli doposud. Sedíme na plastových stoličkách bez opěradel u plastového stolu, na který nám narychlo dávají igelitový ubrus. Příbory zde nemají, holky budou muset jíst hůlkami. My jsme samozřejmě zkušeně na tuto variantu připraveni byli a z domova si dovezli za tímto účelem vlastní vidličky, ale nějak nás nenapadlo, že zrovna dnes je budeme potřebovat a tak na nás čekají zabalené v kufru v hotelu. Jak se zdá, Čakí se opravdu nějak zapojí do výrobního procesu naší dnešní večeře. Nasazuje si zástěru a zběsile pobíhá kolem nás s plnými rukama čerstvých bylinek. První chod je zeleninový salát ze zelené papáji. Byl by dobrý, pokud by nebyl plný tlustého šedivého a nevábne vypadajícího masa Ježíšek ví z čeho. Tak do toho nejdu ani já, natož holky. Další chod jsou žabí stehýnka v tempuře. Už jsem dříve zkoušel žabí stehýnka např. v čínské restauraci v Praze. Byly to takové malinkaté mňamky s minimem masíčka chutnající jak KFC křidýlka. Tohle je jiná třída. Tohle jsou férová krutí stehna! Trošku mě zaráží černá barva masa, které se objeví, když se oloupe tempura,

ale já nejsem expert na žáby a zřejmě to tak má být, říkám si a pouštím se s chutí do toho. Bohužel, zůstávám osamocen a všechny holky se tváří, že už mi nikdy v životě nedají pusinku. Nálada se jim zlepšuje, když dorazí pražené nudle, které jsme si vysloveně přáli. Jenže tyhle nudle jsou nějaké přepražené. Chutnají jako špagety, které se teprve budou vařit. Nikdo je nechce. Situaci s večeří tak zachraňuje bílá rýže. V Amálce podání červená, protože plave v kečupu. Nakonec přináší grilovanou rybu v karamelu. Martinka jí ochutnává, oči se jí rozzáří, zvuk gastroorgasmu jí z hrdla vychází, následně jí ale rysy tvrdnou, oči se na vietnamskou velikost zužují a Marťa bojovně prohlašuje, ať se nikdo z nás neodváží této ryby ani dotknout. Já mám svoje žáby a pro holky je tahle ryba příliš nebezpečná, protože je samá ostrá kost. Jediný, kdo jí smí jíst, je Martinka. Sváteční punc dnešní štědrovečerní večeři dodává lahvinka vietnamského levného červeného vína Vang Dang. Abychom mohli se slavením pokračovat i po návratu na pokoj, bereme z restaurace pro jistotu ještě jednu lahvinku s sebou.

U hotelu se pro dnešek loučíme s Čakím a jdeme na pokoj. Tam na nás čeká překvapení! Zatímco jsme byli pryč, byl u nás na pokoji Ježíšek a nechal tam pod kytkou na stolečku vánoční dárky. Pravda, není jich moc, ale pro každého jeden a to rozhodně potěší. Holčičky jsou překvapené a sehrávají nám nefalšovaný údiv. Děkujeme Ti Ježíšku!

Zbytek dárků na nás bude čekat doma, o čemž nás přesvědčí fotečky, které dnes v noci dostaneme od babičky, až nám náš dárky obložený vánoční stromeček vyfotí a na whatsappu pošle. Rozbalujeme dárečky a hned si s nimi hrajeme. Holky dostávají každá svůj vlastní vodotěsný fotoaparát, Martinka dostává skládací sluchátka a mně Ježíšek nadělil knížku plnou návodů na tvoření pro děti z ruliček toaletního papíru. Hned jsem si skáknul na záchod vyrobit dalekohled.

Po pohrání s dárky si jdeme s holčičkami pustit vánoční pohádku. Bohužel jsme zapomněli nahrát na počítač českou klasiku a místo toho vzali jen samé americké braky. Snad s myšlenkou na tradičního velikonočního zajíčka po chvílce hádání vybíráme pohádku „Králíček Petr“. Holky jí zvládají dokoukat, já v polovině pohádky usínám.

D4 – V deltě Mekongu II – 25.12. – úterý

Budím se před sedmou hodinou ranní a nedočkavě se vrhám po telefonu, abych se podíval, jak u nás doma včera řádl Ježíšek. Jako na potvoru zrovna nejede Martiny starý iPhone s vietnamskou SIM a tedy musím trpělivě čekat, až se Martinka probudí. Děláním nenápadných zvuků tomuto procesu rozhodně nemůže uškodit a za chvíli se celá rodinka díváme na fotky vánočních stromečků zasypaných dárky jak u nás, tak u babičky. Holčičky to samozřejmě komentují ve smyslu, že už nechtějí být ve Vietnamu a chtějí co nejdříve domů.

Jdeme na snídani, která zdaleka není tak úžasná, jako byla ta v hotelu v Saigonu. Po snídani se jdeme dobalit a přesně v osm ráno se setkáváme na recepci s Čakím. Čím více času s Čakím trávíme, tím více se stává drzejším. Projevuje se to například tím, že už mi neoslovuje jinak než „ty starouši“.

Popojíždíme autem k řece Mekong, kde nastupujeme do lodi. Máme opět privátní asi 10 metrů dlouhou motorovou loď, kterou řídí postarší dáma kambodžského původu. Nejprve jedeme do vesnice stojící na kůlech v řece, kde žije komunita rybářů a chovatelů ryb.

Vystupujeme v jednom domě, kde nám ukazují, jak krmí v obýváku rybičky. Otevrou poklop uprostřed místnosti, nasypou do něj zrní a voda se začne vařit, jak se tisíce rybek snaží dostat k zrníčku. Že ne každá rybka to zvládne, naznačuje několik rybek plovoucích břichem nahoru. Pak si všímáme, že na jedné loďce je velká hromada mrtvých hnijících ryb. Strašně to smrdí a my se rychle vracíme zpátky na naši loďku. Pokračujeme jízdou přes opravdovou kůl vesnici, pak kousek po řece bez domů a následně parkujeme u vesnice „Chamů“. Slovo Cham znamená vietnamsky muslimák. Jde o komunitu prý původně ze středního Vietnamu, která postupně kočovala přes Kambodžu a teď několik posledních desítek let žije tady. Z loďky jdeme po visutém mostu. Místní lidé nepotřebují k životu auto, potřebují loď. Ve vesnici chvilku pozorujeme, jak zahalená slečna tká na tkalcovském stavu šátek. Čakí se nás snaží všemožně motivovat, ať si něco u ní koupíme a argumentuje velkou zimou, která nás čeká v závěru naší vietnamské cesty na severu Vietnamu. Jenže nás šátky neberou. Nakonec přeci jen něco kupujeme. Holčičkám se líbí vyšíváné taštičky přes rameno a tak každé jeden za doslova pár korun pořizujeme. Procházíme vesnici a zvídáme, jak si žijí ti opravdu, opravdu chudí Vietnamci a seznamáme, proč je pořád po zásluze Vietnam na

seznamu rozvojových států. Někteří lidé nemají dům, stačí jim k životu jen loď, na které mají malý stan a v něm žijí i jako pětičlenná rodina.

Jdeme zpátky k naší loďce. Vracíme se stejnou cestou k našemu zaparkovanému autu a autem jedeme dvacet minut do vesnice Vin The k chrámu Chua Xu.

Chua Xu je bohyně štěstí, milosti, zdraví, úspěchu a hromady dalších věcí, které se hodí. Proto je velmi uctívána, má vlastní chrám a v něm velkou sochu, která je každoročním cílem mnoha poutníků. Socha je prý velmi stará a objevila se prý jednoho dne, když poklesla hladina Mekongu. Podle jiné teorie povstala z kamene na nedaleké hoře Sam. Ať tak či tak, dnes je zavalená dary a kolem hlavy jí blikají různá světýlka jak na matějské pouti.

V chrámu Chua Xu se paní bohyně nesmí fotit. Aby si tento zákaz poutníci vynahradili, všichni se chtějí vyfotit před chrámem s našimi holčičkami a občas i s fešnou Martinkou. Jako na potvoru se nikdo nechce fotit se mnou. Čakí to vysvětluje tím, že jsem prý ošklivý chlapec a zkazil bych fotku.

Když se vymaníme z fotografovací akce holčiček, jdeme do chrámu za místní bózou se pomodlit. Říkáme si, že kdyby Chua Xu opravdu nějaké ty magické schopnosti měla, tak by se nám její přízeň mohla hodit a pokud je nemá, tak nám to nic neudělá.

Po prohlídce Chua Xu pokračujeme do nedaleké pagody. Po cestě míváme trh se stánky, kde prodávají echtovní domorodé věci. U smrdícího stánku s rybami nám Čakí pohotově ukazuje, která je ta v karamelu, která včera večer tak báječně chutnala Martince.

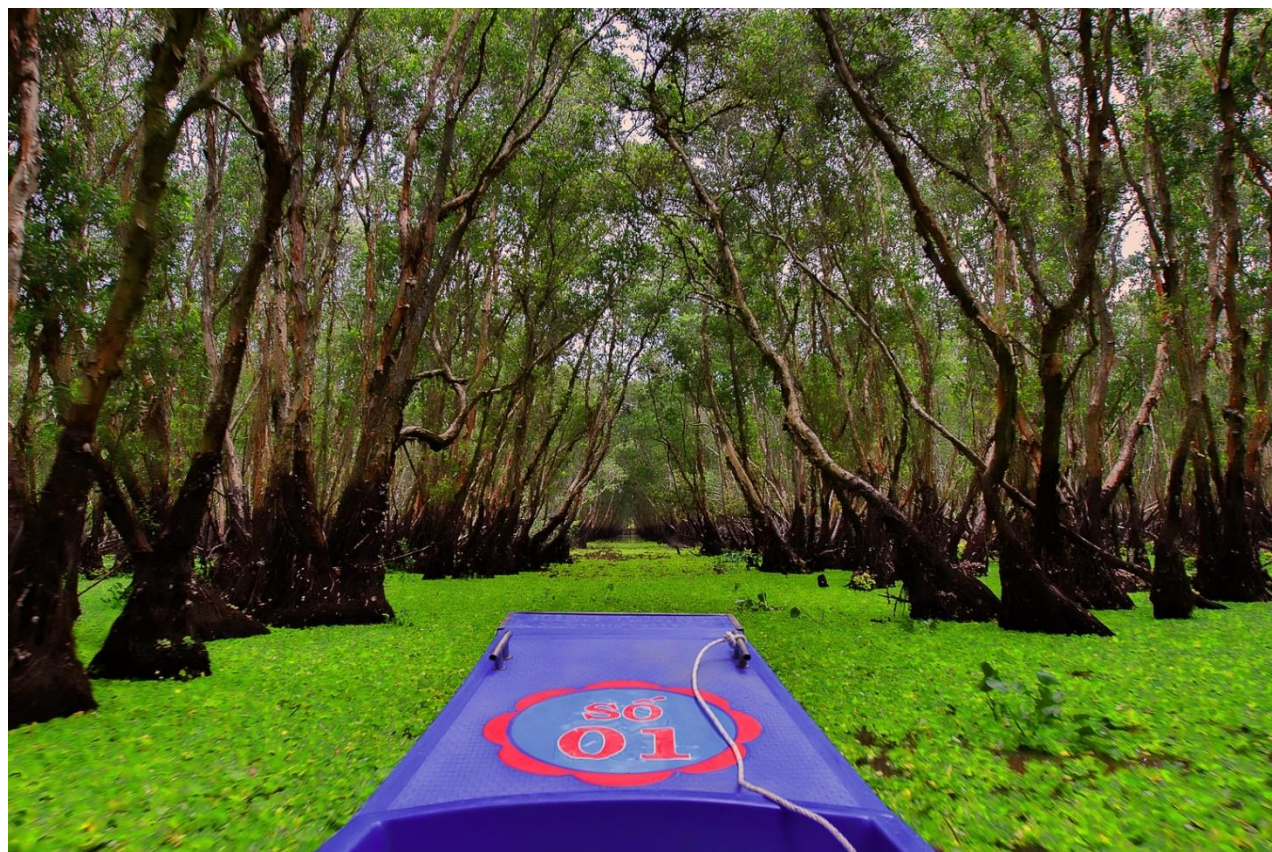
V pagodě mě mile překvapí moje vlastní socha. Říkám si, jak je tohle možné? Teprve před pár dny jsem přijel a už mi tu staví sochy? Čakí mi ale pohotově vysvětluje, že ta socha nejsem já. Je to Bo Dai, neboli Happy Buddha. Každopádně ta podoba mi nedá spát a musím se nad sebou vážně zamyslet, jestli přece jen nejsem nový Buddha a tedy bych se neměl podle toho začít chovat.

Když jsme tuto problematiku nakousli, pojďme se podívat, co na to říká Wikipedie. Buddha znamená "probuzený" a jeho učení bylo motivováno úsilím o vysvobození bytostí ze stresu z nekonečného koloběhu zrození a smrti. Buddha se distancoval od těch, kteří vymýšleli intelektuální teorie o smyslu a podstatě světa. Radil nepřijímat nic jen na základě slepé víry či autority druhého a učil své žáky kritickému myšlení založenému na logice a osobních zkušenostech. Dějiny buddhismu počínají 6. př. n. l., kdy se v severní Indii narodil Buddha Šákjamuni. Buddhismus se v průběhu času štěpil na několik škol, přičemž nejstarší známou je theraváda. V 1. století vznikl další směr mahájána. Od 6. století v rámci mahájánového buddhismu vznikl směr vadžrajána. Do Vietnamu dorazil buddhismus hned v 1. století AD. Po osamostatnění Vietnamu v 11. století zažil buddhismus období rozkvětu, kdy se stal státním náboženstvím a stavěly se pagody a chrámy. V 15. století začal převládat konfucianismus a trvalo to až do konce 19. století. Od začátku 20. století probíhá ve Vietnamu znovuoživení buddhistických tradic. Dnes převládá ve Vietnamu buddhismus mahájánového typu (asi 50 % obyvatel), přičemž velkou část buddhistů tvoří zen-buddhisté (čínská větev školy Čisté země neboli čchan známější pod japonským jménem zen). Další významný podíl buddhistů jsou členové sekty Hoa Hao (asi 1,5 mil.), kteří upřednostňují vnitřní víru před rituály v kostele. Therávádový buddhismus se vyskytuje hlavně v oblasti delty Mekongu. Abychom doplnili koláčový graf náboženství, ve Vietnamu žije ještě okolo 8 miliónů křesťanů, muslimové tvoří

přibližně 0,5 % populace (převážně etničtí Khmerové a Chamové) a v Saigonu jsou zbytky indické komunity hinduistů. Asi dva miliony věřících má pak sekta Cao Dai, která je dortem pejska a kočky uvařeným ze všech náboženství světa.

Po prohlídce druhého chrámu jedeme autem přibližně hodinku do chráněné krajinné oblasti a ptáčích rezervace Tra Su. Tra Su má být domovem více jak sedmdesáti druhů ptáků včetně čápů, volavek a dalších, co neznám. Od parkoviště se jde půl kilometru pěšky k místu, kde se nalézá na motorovou loďku. Každá loď, kterou jsme zatím jeli, byla konstrukčně úplně jiná a upravená ke způsobu užití. Tato je širší s malým ponorem, protože budeme jezdit v mělké vodě. Na loďce sedíme v řadě za sebou. Poprvé na této cestě po nás požadují nasadit si po dobu jízdy na lodi záchranné plovací vesty. Jedeme vodní ulicí mezi mangrovy po zelené hladině pokryté rostlinou, o které jsem nikdy neslyšel, česky se překládá jako okřehek a na hladině vytváří krásný rovnoměrný zelený koberec, kterému nevadí, že po něm jezdí loď. Sem tam jsou vidět vodní lilie a květy lotosů. Nad hlavou se nám sbíhají větve mangrovů. Slunce snažící se probít přes tyto větve vyrábí magické světlo. To místo je ráj. A já jsem Buddha a jsem v nebi a teď už to vím úplně jistě.

Po dvaceti minutách jízdy parkujeme naši loď a vzápětí přelézáme do dvou menších lodiček, protože do jedné se nevejdeme. Já sedím s Čákím v jedné loďce a holky se vezou v druhé. Každá loď má svoji paní kapitánku v rýžové čepici, která pádluje jak Nšochi za mlada. Výhodou této tiché lodi má být možnost vychutnat si zpěv tisíců ptáků nad našimi hlavami. Jenže ptákům se dnes do zpěvu vůbec nechce a já je podezřívám, že se stydí zpívat před naší karaoke maminkou, aby se neztrapnily. Jízda na lodičkách se nám moc líbí.

Na veslovacích lodích jedeme dobrých dvacet minut, pak se vracíme na naši původní loď, se kterou se plavíme do dalšího bodu zájmu. Tím je 23 metrů vysoká vyhlídková věž. Zatímco Martinka s Čakím na nás čeká dole, my s holkami si to vybíháme sportovně nahoru, motivováni výzvou první nahoře vyhrává. Je bohužel pod mrakem, je opar, výhled nic moc, ale sportovní výkon se cení.

Po slezení z věže jdeme do restaurace pod věží na oběd. Říkat tomuto místu restaurace je přehánění. Každopádně je to místo, kde mají něco jako jídelní lístek a kde se nechá za peníze sehnat něco k jídlu. V těchto končinách neexistuje nic jako elektřina nebo nedej bože lednička, což je příslibem zaručeně čerstvých surovin. Když vidím, že nabízí polní myši, není co řešit. Navíc mi Čakí s odporem hysterické ženy vysvětluje, že místní myši jsou mackové jak z hororu a proto bych je neměl chtít. Tak tohle si ujít rozhodně nenechám. Už jsem jedl v Africe aguti, v Ekvádoru křečka, ale myš polní, tu jsem ještě nikdy neměl a prosím si grilované s citronovou trávou. Holky si dávají nudle, grilovanou zeleninu a porci pražené rýže. Jídlo je super, jen ta kilová hromada myší je na můj vkus v dost „rare“ úpravě, ale to rozhodně není důvodem se této pochoutky zříkat. Máčím si myši v pálivé omáčce a jsou jednoznačně mnohem lepší, než včerejší žabí stehýnka. Kousek myšky ochutnala i Amálka, zbytek holek na myšku odvalu nesebral. Čakí, ač sám Vietnamec, se na mě tváří, jako že jsem příšerný hošan a on sám by takovouto prasárnu nikdy nepozřel. Oběd zapijíme kolou a pivem, které průběžně chladíme v kýblu s vodou z místních vodních kanálů.

Po obědě jedeme zase loďkou a dokončujeme okruh, který jsme započali před dvěma hodinami. Od místa parkoviště lodí máme na výběr několik možností, jak se dostat k autu. Zatímco já s holčičkami hlasujeme pro variantu nechat se svézt na skútrech, Martinka hlasuje pro pěší procházku, a protože u nás váha hlasu jednotlivých členů rodiny není stejná, jdeme pěšky.

Auto nás veze do cílové destinace dnešního dne, do města Can Tho. Čakí nám po cestě vysvětluje, že se s námi bude muset v Can Tho neplánovaně rozloučit. Jeho maminku odvezli se srdeční příhodou do nemocnice v HCMC a rád by jí byl na blízku. Samozřejmě nám sežene nového průvodce, který nás zítra ráno vezme na místní trh na lodích na řece Mekongu, na největší plovoucí market na světě a druhý v okrese.

Cesta autem do Can Tho, hlavního města mekongské delty s více jak půl milionem obyvatel, trvá téměř tři hodiny. Během této cesty máme mnoho příležitostí obdivovat rýžová políčka podél silnice. Téměř v každém políčku vidíme hrobky pochovaných předků. Zde nemají hřbitovy, zde mají rýžová pole.

Atmosféra v autě je pohodová do momentu, kdy se Amálka začne hlásit, že potřebuje urgentně zpívat. Jako na potvoru projíždíme zrovna hustou aglomerací, což je ostatně ve Vietnamu téměř všude. Přes rostoucí hustotu vzduchu v autě náš šofér předvádí neskutečnou porci buddhistického klidu. Amálka je ale držák a vydrží nezpívat, než dojedeme na první benzínovou pumpu, která má navíc záchod.

Ještě než se definitivně rozloučíme, Čakí nám nezapomíná (tak jako už několikrát před tím) vysvětlit, jak to chodí ve Vietnamu se spropitným. Vždycky říká: „Hey old man, protože neznáš naše zvyky a mohl bys být ztracen, musím ti říct, že nám musíš dát dýško. Mně, jako průvodci, dáš 20 USD na den a šoferovi 10 USD na den. Říkám ti to jenom proto, že neznáš naše zvyky. Samozřejmě, pokud nejsi s námi spokojen, tak nemusíš, ale ty si nestěžuješ, takže spokojený jsi a tedy rozhodně musíš.“ Počítám rychle na telefonu, kolik to dělá ve vietnamských dongách, protože

už nemáme menší dolarové bankovky než 100 USD a přeplácet ho rozhodně nechceme. Odpočítávám nenápadně správný počet dongů, a když parkujeme u našeho hotelu, jdu to vyřídit. Říkám Čakímu, že jsme s ním byli celkem spokojeni, ale za to, jak mi pořád tituloval „starouši“, tak mu redukuju spropitné na polovic. Počáteční Čakího zděšení střídá radost, když vidí, že si z něj dělám srandu a dušuje se, že nás všechny miluje, tak jako předtím nikdy nikoho.

V hotelu už na nás čeká náš nový průvodce Pí, kterému Čakí předává rukou sepsané detailní noty, co má s námi dělat a jak se má o nás starat. Předpokládám, že Čakí v jeho „kamí“ svojí zítřejší nepřítomnost nezmínil, ale jeho story o nemocné mamince zní pro nás věrohodně a máme pro něj pochopení. Srdceryvné loučení s Čakím končí podle očekávání polibkem.

Pí, asi dvacetiletý pohledný mladík sportovní postavy se nám proaktivně nabízí, že s námi stráví večer, a když budeme chtít, tak i celou noc. My nechceme a domlouváme se s ním na zítřejší ráno.

Všichni se těšíme do našeho hotelu West a konkrétně do bazénu. Kvůli bazénu jsme tento hotel vybrali. Dobrá zpráva je, že bazén se nachází v osmém patře jenom pár metrů od našeho pokoje. Špatná zpráva je, že dnes probíhá v bazénu údržba a z koupání nic nebude.

Umytí a převlečení o půl sedmé vyrazíme pěšky z hotelu na večeri. Náš hotel se nachází v centru města Can Tho na břehu jedné z devíti hlavních větví delty Mekongu. V plánu je návštěva restaurace Sao Hom, která se podle navigace nachází 350 metrů od hotelu a ve které nám Čakí udělal na dnešní večer rezervaci.

Restauraci Čakí vybral na základě mé žádosti o kobru k večeri. Motivován pohádkou mého dětství o Zlatovlásce, i já bych rád porozuměl řeči zvířat, i když samozřejmě Martinku už bych za žádnou zlatovlásku na světě nevyměnil. Chci ochutnat kobru a delta Mekongu má být tím pravým místem, kde by se měla nechat sehnat, jak jsem se dočetl při našich před cestovních přípravách. Na této zkušenosti trvám navzdory tomu, jak se Čakí při této žádosti na mě odpudivě dívá. Pak ale zvedá telefon, vytáčí nějaké číslo, rozjíždí hatmatilku a za chvíli mi spokojeně říká, že vše je zajištěno, restaurace nám skočí na trh pro čerstvou kobru. Jen se musíme připravit na to, že 1kg této dobroty stojí 58 USD a taková normální kobříčka váží spíš dvě až tři kilča. Tak počkej Čakí, holky to jíst nebudou a já sám přece nezvládnou celou kobru - úplně mi stačí deset deka. Čakí volá zpátky do restaurace a domlouvá, že mi asi za 12 USD udělají celé hadí meníčko z kusu mražené kobry, který tam mají. No paráda, to mi úplně stačí. Tahle scénka se odehrála včera v autě po cestě do Chau Doc a teď se ten mimořádný zážitek blíží, já sním hada a pak v hotelu na pokoji vysvětlím mírumilovně mravencům, že mají táhnout do pryč.

V restauraci Sao Hom nám říkají, že mají dnes bohužel plno. Chachá, my máme rezervaci a podávám jim vítězoslavně lístek s vlastnoručním nápisem „Máma Huye booked the table“. Všichni se nám smějí, že jsme od Mámy Hnuje, ale problém s místem pro nás mizí a usazují nás na to nejlepší místo v celé restauraci. Bohužel, v doneseném menu žádné hady nevidím, a když na tom neodbytně trvám, dostávám slané oříšky. Oříšky nechci, chci kobru a předvádím jim pantomimou, jak na ně útočí taková hladová kobra a jak ji následně uklidňuji hrou na flétničku, jak jsem si na den přesně před deseti lety natrénoval s živou kobrou v indickém Jaipuru. Nechápací ale stále krouť hlavou a vysvětlují mi vietnamsky, že bych nejlépe udělal, kdybych šel jíst na ulici. Jsem zklamán. Smířen s osudem si objednávám z menu mořské potvory. Martinka si objednává její milovanou rybu

v karamelu a pro holčičky budou nudlity s hovězím masíčkem. Píšu Čakímu přes wocápa, jak jsem zklamán a jak jsem dostal oříšky místo kobry. Do tří vteřin mi volá zpátky do žluta rozzuřený Čakí a dožaduje se, ať mu dám k telefonu prvního negramotného servíra, kterého uvidím. Jako oběť Čakího hněvu vybírám oříškového krále a přísným pohledem do jeho očí si vychutnávám, jak na něj Čakí křičí vysokým altem přes můj telefon asi minutu v kuse. Nešťastný chlapec mizí a přichází se mi omluvit sám majitel restaurace. Ví o nás a kobra samozřejmě bude. Nejprve kousek v rolce a následně upravená na zeleném kari v kokosovém mléce s citrónovou trávou a tamarindem. Papání kobry je rozhodně kulinářský zážitek. Má speciální strukturu drsnějšího a malinko tužšího masíčka částečně připomínajícího držky, ale s více masovou chutí. Jsem spokojený, a i holky bez hada jsou z restaurace nadšené, zejména když se dorazí palačinkami s banánem a citrónem.

Cestou z restaurace do hotelu to bereme oklikou přes trh se stánkovým prodejem jídel. K mání jsou grilované slepičí pařáty, chobotnice a desítky druhů dalších zajímavých špízů na špejli z mas podivných barev a původů.

K našemu hotelu přicházíme v tuto chvíli již téměř vyliďněnou ulicí, kde přes den probíhá čilý ruch a kde se mísí vůně bylinek, tropického ovoce a výkalů. V různých místech pak převládá ta či ona složka tohoto omamného koktejlu, kterým nechtěně plníme naše nosy.

Dnes večer jdeme brzy spát, zítra ráno brzy vstáváme. Před usnutím stáhám si ještě vyměnit pár zpráviček s Čakím a vysvětlit pár mravencům nemírumilovným způsobem, že mají táhnout do pryč. Bohužel, dnešní had ze mě Jiříka, který rozumí řeči zvířat, neudělal. Není nutné věšet hlavu, není všem dnům konec.

D5 – V deltě Mekongu III a jedeme na Phu Quoc – 26.12. – středa

Krutý budíček zvoní v 6 ráno. O půl sedmé jsme na snídani a v sedm ráno se setkáváme na recepci s Píjem. Pí není sám, přivedl si s sebou svojí přítelkyni Keiko, respektive členku jeho fanklubu sdružující anglicky mluvící studenty toužící po vzdělávání se v jazykových dovednostech. Ona chce jít s námi, aby si mohla zdokonalit svojí angličtinu, což nám dává perfektní smysl a my jsme odhodláni zasvětit jí do 50 odstínů czenglish. Keiko se ale záhy ukazuje jako velmi přínosná a perfektně se stará o Elišku při cestě naší voňavou silnicí momentálně s hustou dopravou. Je to role, kterou já bych rozhodně s takovou grácií nezvládl.

Dnes venku prší nebo spíš leje. Období dešťů už mělo dávno skončit, ale nějak na to zapomnělo. Naštěstí máme na hlavách naše vietnamské klobouky, které se teď hodí a fungují jak deštníky.

Cestou k přístavu míjíme naší včerejší restauraci. Kousek za ní je malý přístav, kde nalézáme na motorovou loďku a odkud jedeme na plovoucí trh Cai Rang. Cai Rang je vzdálený asi 6 km od města Can Tho a je největším velkoobchodním plovoucím trhem v deltě Mekongu. Trh, který se koná každý den bez ohledu na počasí, začíná už ve čtyři hodiny ráno a končí v deset dopoledne. Kdo chce tedy tento trh navštívit, moc jiných možností než spát v Can Tho, nemá. Obchoduje se zde s čerstvým ovocem a zeleninou.

Trh musí být moc krásný, pokud nepanuje tak příšerné počasí, jako dnes. Naštěstí naše loď je na déšť připravená, máme střechu nad hlavou a zatahovací závěsy z boku, takže jde jen o to najít správný balanc mezi tím, co chceme vidět a jak chceme být mokří.

Cesta k samotnému trhu trvá z centra Can Tho 15 minut. Pí sedí po cestě vedle mě a povídá si se mnou, Keiko se učí anglicky od Martinky a našich holčiček. Dozvídáme se po cestě na trh něco z minulosti mekongské delty.

Delta Mekongu byla obydlena od pradávna, ale součástí Vietnamu se stala až před 300 lety. Do té doby byla součástí Kambodži. Etnicky zde žije mix Kambodžanů, Číňanů a Vietnamců, kde každý si přinesl svoje zvyky, kulturu, jídlo atd. Za staletí se toto promíchalo a to, co z toho vzniklo, je unikátní kultura jiná ve srovnání s čímkoliv ve Vietnamu. Proto v téhle oblasti třeba bůň čá nikdo nevaří. Zde mají svoje vlastní dobroty. Život se tu točí kolem řeky Mekongu, která je pro místní dálnicí, domovem, zdrojem jídla a všeho dobrého. Vietnamci přezdíívají Mekong řekou devíticásého draka, kde každé rameno mekongské delty je jedním ocasem.

Vjezd na trh Cai Rang je pod mostem, na kterém vítá návštěvníky nápis hlásající „Welcomme to Cai Rang“. Na trhu je spousta lodí, které se snaží něco prodat. Kvůli dešti je většina lodí přikrytých plachtami a to, co konkrétně prodávají, se nechá poznat jenom podle toho, co za ovoce nebo zeleninu se jim houpe na vztyčené několikametrové bambusové tyči. Proávají zde ananasy, dýně, melouny, tapioku, rambutany, vodní jablka, durian, siamské pudinkové jablko (něco jako obří čerimoja), jackfruit, breadfruit, papáju, guávu, salak, longan, dračí ovoce a spoustu dalších podivně vypadajících poživatin, kterýchžto názvy nám Pí sděluje a vůbec nic nám neříkají.

Kromě lodí prodávajících ovoce a zeleninu zde koluje několik lodí s turisty, jako je ta naše a pak se zde potlouká několik lodí nabízejících kávičku, coca colu, vodu a další pitíčka a snacky jak turistům, tak prodejcům. Této možnosti s radostí využíváme a kupujeme si ledovou vietnamskou kávu se

sladkým mlékem salko, která nám náramně jede. Prodejní lodě jsou větších rozměrů a nejsou to takové ty malinké obložené lodičky známé třeba z plovoucího trhu v Bangkoku. Zatímco jezdíme po trhu, intenzita deště osciluje mezi stupni kape, prší a leje. Plovoucí trh uprostřed řeky se táhne přibližně jeden kilometr do délky a kolem prodejních lodí se nechá jezdit z obou stran.

Když jsme po několika okružních jízdách dostatečně nabaženi tržištěm, popojíždíme lodí do nedaleké dílny na rýžové nudle. Jede se k ní nejprve malinkým postranním ramenem řeky Mekong, vystoupí se na břeh, jde se okolo stánků s kýčovitými suvenýry pro turisty a na konci je místnost asi 10 x 10 metrů, kde je několik „strojů“ na krájení nudlí. Rýžový papír se zde vyrábí podobně, jako jsme už viděli v Cai Be. Ten místní je trochu jiný, pevnější, smíchaný v poměru 80 procent rýže s vodou, 20 procent tapioka. Následně se rýžové placky pustí do stroje, který z nich nařeže tenké gumové nudle. Nedám se dlouho pobízet, sám se aktivně do výroby nudlí pouštím a to ve všech etapách výroby. V některých částech mi intenzivně pomáhají i obě holčičky. Martinka vše dokumentuje.

Přestává pršet a my popojíždíme naší lodí na nedaleký krytý pozemní trh, kde se prodávají ryby, mořské potvory, maso, ovoce, zelenina a další lokální produkty. Zde se loučíme s panem kapitánem a s Keiko, které jsme moc rádi pomohli, a může se v klidu vrátit s lodí do Can Tho a otevřít si anglickou školu. Trh procházíme s Píjem. I zde naše krásné holčičky budí oprávněný zájem, neb jejich krása dotýká se hvězd. Jak se zdá, všichni Vietnamci jsou ujetí na doličky a během naší cesty po tržišti se jich asi tak 150 snaží podrbat naše holčičky pod bradičkou, aby vyloudili doličky na jejich tvářích. Když se to podaří, mají velikou radost a upozorňují na to všechny kolem, kteří to jdou následně také zkusit. Holčičky křičí #MeToo a my je při tom pyšně fotíme.

Za tržištěm už na nás čeká náš pan šofér, který sem dorazil i s našimi zavazadly z Can Tho. Jako vždy, má velikou radost, že nás vidí, poplácává mě po zádech a říká něco při tom vietnamsky. Vždy když ho vidím, vytanou mi na mysl Čákiho slova o tom, jaký je to dobrý řidič, jenom kdyby nepil tolik alkoholu.

Je 9:30 ráno, když nasedáme do našeho Ford Transitu a jedeme směr městečko Rach Gía. Zde se nachází přístav, odkud jezdí lodě na nedaleký ostrov Phu Quoc.

Do městečka přijíždíme v pravé poledne a kluci hledají pro nás vhodnou restauraci. Vybírají jednu neturistickou s plastovými stoly a židlemi, kde je na výběr z několika hotovek a žádné menu. Naše vyděšené výrazy Píjovi život neusnadňují. Jediné co víme jistě je, že pro děti chceme čistou bílou rýži s ničím a pro nás je to v celku jedno. Pí tedy vybírá pro nás polévku Sao a vepřové se žlutými vejci. Polévka je absolutně skvělá, nikdy jsem neměl tak úžasnou polévku. Má komplexní směs navoněných chutí, jejichž základem je tamarind, pak v tom plavou květy ibišku a je v tom řada dalších věcí.

Pí má radost, že nám chutná a vysvětluje, že toto je nejoblíbenější polévka jihu Vietnamu a to je co říct, protože Vietnam zná více jak 100 různých druhů polévek. Když už jsme zase u čísel, Vietnamci používají na 70 druhů čerstvých bylinek (koriandr, máta, kopřivy, listy meruněk a další) a k jídlu vyrábí na 30 různých omáček. Kromě všudypřítomné rybi to jsou například krabí, krevetová, humrová, žabí, z krabích vajíček a další.

V druhém chodu ochutnáváme oranžový vepřový bůček, u kterého plavou 2 oranžová vejíčka natvrdo a celé to plave v sytě oranžové šťávě. Totálně se u toho rozplýváme. Nečekaně, tohle je

doposud jednoznačně nejlepší jídlo a nejlepší restaurace, v jaké jsme zatím na naší vietnamské trase byli. Děti si polévají jejich bílou rýži oranžovou šťávou z vepřového bůčku a mlaskají u toho blahem stejně jako my. Platíme účet dohromady za šest lidí (pan šofér si dal úhoře na místní způsob a Píjus kuře) a vše včetně pití vychází na neuvěřitelných 200 Kč.

Popojíždíme do nedalekého přístavu, kde vykládáme z auta všechna naše zavazadla. Už zde stojí zaparkovaná rychlo-loď, která vypadá, jako ta na obrázku na našich palubních vstupenkách. Ženeme se k ní, ale voják v uniformě na stráží nás zapuzuje pryč s tím, že tahle naše není. Naše loď přijede až za půl hodiny. Naproti nástupnímu molu je malá restaurace nebo spíš pár malých plastových židliček a stolečků, kam jdeme trávit čas čekáním. Zde se definitivně loučíme s šoférem i Píjem a přesvědčujeme je, že na nás čekat nemusí, můžou jet v klidu domů, my už to na loď sami zvládneme. Čas zabíjíme popíjením ledové vietnamské kávičky a pozorováním chaosu, který v přístavu panuje.

Přijíždí loď, která vypadá stejně jako ta, co nebyla naše, ale tahle už naše je. Necháváme vystoupit pasažéry z lodi a po vietnamsku se stavíme do fronty, až začnou pouštět na palubu.

Fronta po vietnamsku je samozřejmě vtip. Vietnamci fronty neuznávají. Pořadí, kdo přišel dříve a kdo přišel později, nijak neřeší a prostě si jdou pro to, pro co si přišli, bez ohledu na všechny ostatní. A pro nás zajímavé na tom je, že to každý bere tak, že to je normální. Nic osobního. Žádné hele vole, ty mě předbíháš, já tady byl dříve a fronta končí támhle. Dokud jsou místa vedle sebe, lidé jdou prostě dopředu, až dojde místo v první řadě, lidé začnou vytvářet další. Žádný zástup, žádná fronta, čistý chaos.

Když se otevrou brány, jsme vymačkáváni davem podobně jak zubní pasta. Přesto díky strategické počáteční pozici jsme jedni z prvních na palubě. Zde nám kontrolují naše palubenky, naše pasy a následně nás odvádí plavuška ve stejnokroji do VIP business classu na horní palubě, kde na nás čekají čtyři ultrapohodlná polohovací křesla v první řadě. Podobně jak v letadle na dlouhých letech, i zde má každý z nás k dispozici svoje centrum integrované zábavy, kde jsou filmy, počítačové hry a informace o plavbě.

Jsou přesně dvě hodiny odpoledne, když naše loď vyplouvá. Po cestě hrajeme hry, spíme a za 2,5 hodiny přistáváme na tropickém ostrově Phu Quoc.

Z lodi vystupujeme úplně poslední. V přístavu na nás čeká šikmooký mladík s cedulkou s našimi jmény a dalším Fordem Transit, kterým nás odveze do asi 15 minut vzdáleného hotelového komplexu Novotel Phu Quoc Resort.

Jako loajální člen klubu příznivců ubytování v hotelech řetězce Accor, kam náš hotel patří, máme dopředu zajištěný online priority check-in a tedy čekáme excelentní servis a rychlovku. Za chvíli bude tma a my se chceme ještě dnes koupat v moři. Bohužel, na recepci dostáváme kuňkavou rosníčku, co se právě zaučuje, je z nás úplně nešťastná a neví, co má s námi dělat. Problém tkví v tom, že jsem hotel rezervoval a předplácel jinou platební kartou, než tou, kterou jí teď podávám a tu, kterou jsem hotel rezervoval a kterou mají v systému, tu u sebe zrovna nemám. Recepční tedy potřebuje zadat do systému tu novou kartu, ale přitom nechce rušit tu uloženou starou a po 15 minutách utrpení musí jít pro pana vedoucího směny, který tu starou kartu prostě v jejich systému přepíše a za 2 minuty nás vyřídí a hotovo. Ach jo. Hoteloví portýři nakládají naše zavazadla na

elektrický golfový vozík a vezou nás z hlavní budovy k naší asi 200 metrů vzdálené chatce číslo 907, kde strávíme následující 3 noci.

Naše chatka se nenazývá „beachfront private pool villa“ pro nic za nic. Je přímo u moře a od moře jí dělí dvacetimetrový pás pláže se zlatým jemnoučkým pískem a několika kokosovými palmami. K naší chatce patří bazén 3x5 metrů s dokonale čistou vodou, který je jen a jen pro nás. Takhle nějak jsem si to představoval, když jsem to v březnu rezervoval odhodlán na ubytování v tomto tropickém ráji nešetřit. Jsme tu jen na pár dní, letos jsme se v moři ještě nekoupali, obrali jsme děti o Ježíška, tak si to pojďme tady pořádně užít.

Začíná se smrákat, honem všichni rychle do plavek, jdeme se koupat. Nejprve do moře, pak do našeho bazénu. Z osvětleného bazénu lezeme po hodině za úplné tmy.

Jdeme se do chatky rychle upravit a hurá na večeři.

V hotelu je na výběr z několika restaurací. Vybíráme místní bufetovou nazvanou „Exchange“. Jídlo nezklame, výběr jídel je slušný. K mání jsou vietnamská i mezinárodní jídla, připravují zde různé těstoviny na přání pro holčičky, je zde slušný výběr mořských plodů a ryby.

Po večeři jdeme na pokoj, kde si pouštíme pohádku a všichni usínáme po desáté hodině večerní.

D6 a D7 – Phu Quoc – 27.-28.12. – čtvrtek a pátek

Vietnam je z celé jedné strany omýván mořem. Pobřeží má tvar písmene ‘S’ a táhne se v celkové délce 3,444 kilometrů. Není proto překvapením, že Vietnam má několik vyhlášených krásných pláží. Rozhodně jich ale není tolik, jak by se nechalo při této délce pobřeží čekat a například nedalekému Thajsku nemůže konkurovat. Jednak je to dané tím, že Jihočínské moře omývající většinu Vietnamu je studené a jednak pěkných písčinych pláží je ve Vietnamu poskrovnu, nacházejí se především v jeho centrální části a tam my na této cestě nepojedeme.

Nejkrásnější pláže Vietnamu se ale nacházejí na ostrově Phu Quoc a tam my právě teď jsme! Ostrov Phu Quoc je vietnamskou odpovědí na známější thajský Phuket. S rozlohou 574 km² a s 100 tisíci trvale žijícími obyvateli je největším ostrovem Vietnamu. Nachází se v Thajském zálivu jižně pod Kambodžou a má speciální statut, který umožňuje všem zahraničním turistům bezvízovou návštěvu na dobu nepřesahující 30 dní.

My se budíme do krásného slunečného rána. Našemu buzení pomáhá pan Vietnamec, který nám šramotí za okny, když čistí náš bazén. Včera večer jsme si šli do bazénu umýt nohy obalené pískem z pláže a ještě teď se stydíme, jak jsme tak dokonale čistý bazén za tak krátkou chvíli zaneřadit. Ale teď bude zase čistý a my jsme poučení. Výhled z okna na liduprázdnou zlatou pláž s palmami a modré moře mě nutí natočit krátké reklamní video a poslat ho pár přátelům mrznoucím v naší české kotlině. Tohle je zaručeně našťve.

S úsměvem výherců sportky jdeme do hlavní budovy na snídani. Je po deváté hodině a na snídani je masakr, hlava na hlavě a my máme velký problém najít stůl ve vnitřní klimatizaci chlazené části restaurace. Venku je místa dost, ale tam se nikomu nechce. Ač je ráno, venku do 30 stupňů Celsia moc nechybí. Přesto, že je k jídlu velmi slušný výběr, máme honičku uspokojit naše náročné holčičky. Problém je, že každá chce nejdříve něco jiného, pak se jim zázračně prohodí chutě a každá chce to, co si původně přála ta druhá.

Při odchodu z restaurace krademe kus chleba. Není to pro strýčka příhodu, ale pro barevné ryby, které na nás hladově zírají z rybníčků táhnoucích se mezi hlavní hotelovou budovou a chatkami u moře. Zatímco holčičky krmí ryby metodou vojenského pochodu, kdy za hlasitého dupotu pochodují, přitom hází krmení rybičkám a ty za nimi plují jako jedno velké komando, já mám nejraději metodu krmení na valnou hromadu, kdy si lezou ryby jedna po druhé po zádech a vytváří tak z vody trčící a pořád se obměňující pyramidu těl. Teorii o rybím hladu zastává Martinka, já jí moc nevěřím, protože podobně jako my krmí rybičky i desítky dalších turistů.

Po návratu ze snídane na pokoj se převlékáme do plavek a jdeme nejdříve do našeho privátního bazénu, kde soutěžíme o nejlepší stojku ve vodě, v chození po rukách a kdo udělá více kotrmelců bez nadechnutí. Většinu těchto soutěží vyhrává Eliška, která hrozně nerada prohrává. Zatímco třetíák Eliška už je zdatný plavec, předškolní Amálka je zatím miniplavec a pro náš klid jí raději nandáváme nafukovací rukávky. Pokud tedy nehrajeme hru, kdy jí je naopak záměrně bereme, házíme si je mezi dospěláky a holčičky se je snaží marně chytit. V bazénu se také fotíme a natáčíme novými vodotěsnými fotoaparáty holčiček, které jim přinesl Ježíšek z Čech až do Chau Doc. Škoda, že holčičky následně všechny tyto fotky a videa mažou, jako že jim přišly málo umělecké.

Pokračujeme koupáčkou v moři. Moře je teploučké jak kafičko a ještě o pár stupňů teplejší než náš bazén. Výhodou i nevýhodou zároveň je, že hladina moře je rovná jako zrcadlo a miniaturní vlnky jsou jen u břehu. Děti obecně dávají přednost bazénu před mořem, ale tentokrát jsou ochotné vzít moře na milost.

Ve vodě trávíme hodně času, a kdyby bylo podle holčiček, tak z ní nikdy nevylezeme. Ale protože není pořád podle holčiček, tak také občas si jdeme lehnout na lehátka mezi palmy. Až na Amálku. Ta se tou dobou nejraději obaluje pískem.

V poledne jdeme na oběd do hotelové restaurace a podobně jak krmíme nás, neopomíjíme cestou zpět nakrmit rybičky. Po obědě následuje hodinová siestička na pokoji, kdy maminka pracuje, holčičky se dívají na pohádku a tatínek chrápe.

Po třetí hodině odpolední koupací kolotoč začíná nanovo. Když už máme dost vlastního bazénu i moře, chodíme do velkého hotelového bazénu. Jeho hlavní výhodou je integrovaný bar. Zatímco my sedíme na stoličkách ve vodě, pan barman nám z druhé suché strany baru připravuje pitíčka podle našich přání. Jelikož máme all-inclusive program, nijak se neomezujeme. V hlavním bazénu také čas od času paní cvičitelka předcvičuje vodní jógu a následně se naše holčičky stávají instruktorkami, které cvičí nás. Když nám to jde, postupujeme na „next level“. V neposlední řadě oblíbenou hrou je hra na vodníka, kdy já jsem vodník, potvory dušičky mi pořád utíkají a jsou nespokojené, pokud je dost intenzivně nehoním.

V moři se odehrává také několik zábav. Na vypůjčení paddleboardu jsme odvahu zatím ještě nesebrali, ale na kajak si troufáme a půjčujeme si ho opakovaně. Navíc máme krásné potápěčské

brýle, které jsme vylovili z moře. Amálka je záhy prohlašuje za její a nám tím pádem odpadá starost zjišťovat, který z hotelových hostů je ztratil.

Ve vodě jsme do tmy, koupání končíme v našem svítícím bazénu u chatky. Večer už se začínají ozývat hmyzí zvuky a tak se před cestou na večeři sprejujeme speciálním repelentem proti malarickým moskytům. Ne že by tu byli malaričtí moskyti, ale nám těch repelentů zbylo strašně moc z naší poslední výpravy do Afriky, kde tedy také žádní moskyti nebyli, ale už je máme a tak se poctivě stříkáme.

Bufetová večeře je něco, na co se nechá snadno navyknout. Kromě toho, že člověk si může v klidu všechno prohlédnout a očuchat, tak ho nemusí příliš trápit, když něco nedojí. Může tak dát šanci další dobrotě vyniknout a zasloužit se o to, aby se stala favoritem dnešního dne. Samozřejmě když jsou u toho dvě malé holčičky, je s tím spojené spousty práce. V této restauraci musíme vyvíjet i značné úsilí na honění servírek a číšníků, ať rychle doplňují naše picí zásoby. Ten all-inclusive se musí vyplatit a to vám všem povídám, že musí, takže honem, honem pro další skleničku.

Po večeři krmíme rybičky a jdeme do Ocean baru, který je u moře. Holčičkám dáváme tablety, ať si hrají. Zatímco já se oddávám koktejlům, Martinka se snaží chytit monstrózního gekona, který je velký jak malý krokodýl, vydává zvuky jako tygr a pořád se někam schovává. Později se snažím o těchto monstrózních gekonech něco dohledat. Tito pitbulové mezi gekony nazývaní „tokay-gecko“ nebo „fuck-you lizard“ jsou výhradně noční zvířata a američtí vojáci o nich za války tvrdili, že to jsou jediní Vietnamci, kteří jim říkají pravdu. Tento gekon totiž vydává zvuky, které zní jako „fuckyou, fuckyou, fuckyou,...“.

Když má Martinka pocit, že jsem měl už koktejlů dost, jdeme na pokoj, kde si pouštíme na počítači pohádku. Večer před spaním nám vypráví Amálka vtipy. Momentálně letí ten o chlapečkovi, co umřel. Myslím, že ho má ode mě, každopádně když už to slyšíme všichni po dvacáté, musíme si schovávat hlavu pod polštář. Vtip je to tom, jak přišel chlapeček do nebe a říká Svatému Petrovi, že to musí být nějaký omyl a že musí zpátky. Pokud ne jako člověk, tak alespoň jako pes, kočka nebo jiné zvíře. Petr mu nabídne slepici a bum, chlapeček je zpátky na zemi, konkrétně kdáká na dvorku. Jenže ho začne bolet břicho. Přibíhá další slepice a kamarádsky mu radí, že to je vajíčko a že musí pořádně zatlačit. Jedno vajíčko venku, druhé, ... najednou chlapečka budí maminka, že měl asi ošklivý sen, protože se pokakal do postýlky.

Tak tohle se celé událo ve čtvrtek. Kdo by měl zájem vědět, co přesně se dělo v pátek, tak se musí vrátit znova na začátek dnešního dne a celé si to přečíst ještě jednou.

D8 – Z Phu Quoc do Hanoje – 29.12. – sobota

Dnes v noci jsem nespál. Nešlo to.

Nevím, jestli jsem to už někde někdy nepsal, strašně nerad se opakuji, snad ne. Chtěl bych teď udělat veřejný „coming out“. Jsem správněj mačo chlap! Jak je dobře známo, mačo chlapi mají svoje pravidla. Že se nemejou a smrdí a ti nejsprávnější i z fotky, to je jistě všem dobře známo. Že nejedí brokolici, tofu, avokádo ani jiné zdravé pokrmy asi také každý tuší. Že se bojí homosexuálů a papírových kapesníků také zřejmě nikoho nepřekvapí. Možná ale ne všichni vědí, že správní mačo

chlapi se nemažou krémem na opalování. Slunce se nebojí a krémy všech barev a chutí veřejně pohrdají. Problém pak je, když se takový správný mačo chlap z mírného pásu dostane na tropický ostrov, jako je Phu Quoc. Poslední dva dny strávené v bazénech, v moři a na pláži za konstantního tropického slunce si na mně vybírají svojí krutou daň. Než jsem stačil postřehnout, že je pozdě, bylo pozdě. Moje tělo zrudlo a to včetně hlavy, kde se za posledních 10 let šťastného manželství vlasy rozestoupily tak, že to chvílemi vypadá, že tam už skoro žádné nejsou. Rudou barvu vem čert, ale ono to navíc strašně pálí. Nejvíce na zádech a také na té hlavě. Bolí to tak, že pořád skuhrám a očekávám, že mě všichni ti, co se poctivě mazali, budou litovat a starat se o mě. Bohužel, přestože máme jeden velký kufr plný různých léků, panthenol na spáleniny jsme nevzali. Martinka mi místo toho nabízí bepanthen, což je spíše mazání na pálivý zadek, ale jelikož to má v názvu slibně znějící „panthen“, neříkám NE. Popravdě, v téhle chvíli bych pobral cokoliv, i kdyby to v názvu „panthen“ nemělo. Mažu si hlavu bepanthenem, který mi v kombinaci se sestřihem klášterního opata bělí zbytky vlasů kolem mé rudé lysiny a vypadá to, jako kdybych měl stylově hlavu s čepicí Santy Clause. Posílám fotku s mojí hlavou kamarádům do Kladna v očekávání, že by mi třeba někdo z nich mohl politovat. Vrací se mi jen věta „ty jsi redneck“. Na jasně, správnej mačo chlap se anglicky řekne „redneck“. Konečně vím proč.

Až na mé spáleniny a z toho pramenící konstantní utrpení se dnešní dopoledne příliš neliší oproti minulým dvou dnům. Na Phu Quocu se samozřejmě nechá dělat spoustu jiných aktivit. Je možné jezdit lodí na jiné ostrovy, šnorchlovat, jet se podívat na jiné pláže, do továrny perel, půjčit si auto a objet celý ostrov, rybařit atd. Na to vše bychom ale potřebovali více času, který nemáme, protože dnes už zase odlétáme. Ale to až odpoledne, teď ještě musíme jít na snídani, pak nakrmit rybičky, pak do našeho bazénu, potom do moře, tam si vypůjčit na půl hodiny kajak, povozit obě holčičky, pak se jít koupat do velkého bazénu, potom zase do moře, pak naposledy do velkého bazénu, naposledy do moře, naposledy do našeho bazénu a hups, je 12 hodin a všechno krásné jednou končí, my se sušíme, dobalujeme mokré plavky, voláme si golfový vozík, který nás veze na recepci a tam se odhlašujeme a platíme.

Před hotelem už na nás čeká stejný mládenec, co nás vzal z lodi k hotelu a jehož angličtina si nezádá s naší vietnamštinou (už umíme vietnamsky říct ahoj = „čao“ a děkuji = „kamon“) a veze nás na 10 minut vzdálené mezinárodní letiště Phu Quoc.

Letiště je moderní, prostorné, bezpečnostní proces komfortní, žádné fronty nebo čekání. Jsme z něj nadšení. Kousek od nástupní brány je několik fastfood možností a protože jsme neobědvali, dětem ordinujeme vietnamskou dobrotu s rýží, dospěláci dostávají Whopper v mezinárodním královi všech burgerů.

Letadlo společnosti Vietnam Airlines, která je součástí skupiny leteckých společností Sky Team aliance stejně jako ČSA, odlétá v 14:40. Na rozdíl od ČSA, zde za letu automaticky servírují krabičku s výběrem z několika snacků a k tomu pití a mě to nedá si opět nepovzdechnout. Národní aerolinky jsou zrcadlem úrovně každé země. Ty naše s názvem OK už dávno nejsou OK. Pokud cesta k získání konkurenceschopnosti má vést přes osekání kvality služeb na úroveň těch nejnuznějších nízkonákladovek, odstraňte prosím z názvu společnosti název naší země a nevydávejte obyčejný „travel servis“ za ČSA. Děkuji!

Přesně v 16:45 přistáváme v Hanoji s pocitem, že jsme spíš v Hnoji. Ze slunečného 30 stupňového Phu Quocu přilétáme v šortkách, tričku a sandálech a vylézáme z letadla do deště a 12 stupňového marastu a jediné, co nás v tuhle chvíli hřeje, jsou naše spálená záda. Babička nám to psala, ať na tom ostrově zůstaneme a nikam nejezdíme. Babička má vždycky pravdu.

Po cestě autem z letiště do hotelu se seznamujeme s naším novým průvodcem, panem Hoem Něco, jehož jméno si nejsme schopni zapamatovat a tak mu nejdříve říkáme hele, později Hele. Je starší než Čakí a tak nehrozí, že mi bude přezdívat „old man“ a také je mu o něco lépe anglicky rozumět. Na druhou stranu postrádá smysl pro (naš) humor, pro (naše) dobrodružství a nepoužívá whatsapp, což je možná nakonec i celkem dobře a alespoň mi nebude posílat svoje fotky, tak jako to dělá dodnes Čakí.

V autě je nám zima a tak se dožadujeme přitopení. Hele nám vysvětluje, že naše auto má jen klimatizaci v tom smyslu, že umí perfektně chladit, ale bohužel neumí topit. Dnešní den je nejstudenějším dnem v celém roce a my prostě máme smůlu. Ale jenom malinko, protože jinak máme většinou na počasí kliku.

Čtyřicetiminutovou cestu z letiště do hotelu - kromě seznamování s Helem - vyplňujeme další zábavou – dopisováním si přes whatsapp s naším hanojským hotelem. V Hanoji budeme spinkat v hotelu Amorita Boutique Hotel, který jsme si rezervovali přes booking.com. Měl výborné hodnocení, perfektní umístění v centru staré čtvrti Hanoje a navíc sympatickou cenu. V hotelu pracuje nějaký Marek, který nás kontaktoval přes whatsapp už měsíc před naším příjezdem s divným dotazem, jestli náhodou nechceme naši rezervaci zdarma zrušit. Díky, ale to v plánu nemáme. Pak se ozval před třemi dny, jestli opravdu přijedeme. Jistěže přijedeme a už se nemůžeme dočkat. No a dnes nám během našeho letu píše zas, jestli nám to neva, ale náš rodinný pokoj už prodal někomu jinému. Ale pozor, nenechá nás na ulici a sehnal místo toho pro nás dva standardní pokoje v nedalekém hotelu A1. Nejdříve jsem se strašně rozzuřil, pak mě napadlo, jestli to není náhodou upgrade zdarma a šel jsem se mrknout na hotel A1. Když jsem zjistil, že ne, tak jsem se rozzuřil ještě víc. Hned jsem se šel o své pocity podělit s Markem a připomněl jsem mu, že je povinností booking.com nám najít adekvátní náhradu a že dnes budeme spát v krásném rodinném pokoji, i kdyby už v celé Hanoji nebyl k dispozici ani jeden. Následně Marek píše, že je vše v pořádku, my budeme spát podle plánu a odnesou to jiní hosté. Díky Marku a za to, jak jsi nás zbytečně vystresoval, tak nám koukej zajistit na 18:45 rezervaci do restaurace Maison Sen!

Proč zrovna Maison Sen? Martinka, jako zdatná Kelyšová sociálních sítí, se před časem seznámila na internetu s jednou paní dlouhodobě žijící ve Vietnamu. Ta jí zasypala řadou užitečných informací. Kromě toho, kde v Hanoji dělají nejlepší psí BBQ, nám poradila i restauraci na mořské plody. Jmenuje se Maison Sen (vietnamsky sen znamená lotos) a právě sem půjdeme dnes na večeři.

Z hotelu do Markem rezervované restaurace Maison Sen si bereme rikši. Naše holčičky na jízdu na srandovních vozítkách v ulicích HCMC stále nezapomněly a není den, kdy by se po nás nedožadovaly další jízdy. A co bychom to byli za rodiče, kdybychom vlastním dětem zábavu odpírali. Hanojští rikšové jsou ale jiní, než jsou ti hočiminští. Zaprvé, je jich v Hanoji násobně více a tedy žádný problém si kdykoliv nějakého odchytit. Za druhé, všechny hanojské rikši jsou na rozdíl od těch hočiminských zastřešené, což se teď v dešti sice hodí, ale přidává to pocit zvýšeného bezpečí a tedy zbytečně nám to ubírá vzácný adrenalin. Za třetí, ježdění na rikšách v Hanoji je výrazně menší

zábava, než v HCMC. Může za to částečně dnes panující zima, ve které se naše děti tváří, že brzy zmrznou. Co je ale horší, doprava v Hanoji je proti téměř dvojnásobně většímu Saigonu strašná nuda. Sice je to pořád slušný chaos na evropské poměry, ale s tím peklem, co se odehrávalo v ulicích HCMC, se to vůbec nedá srovnávat.

Restaurace Maison Sen si svůj název rozhodně zaslouží. To jídlo, uáááá, to je fakt sen! Restaurace mi připomíná moje oblíbené Ambiente Brasileiro v Praze. Koncept je taktéž „zaplat’ a sežer, co může“, také je to řetězec restaurací s obrovským výběrem mas a také zde mají grilovaný ananas. Tím veškerá podoba končí. Restaurace Maison Sen je primárně orientovaná na mořské plody. Cena je na Vietnam poměrně vysoká, liší se přes oběd a přes večeři a prý se liší i mezi jednotlivými dny v týdnu. Dnešní cena je 450 Kč za dospělého, děti jsou za polovic. Poměr cena/výkon je ale pro nás úžasný. V první vlně se plníme syrovými ústřicemi a sashimi z lososa, holčičky upřednostňují klasické sushi. V další vlně jdeme do grilovaných ústřic s oříšky gratinované sýrem. Ke každému stolu servírují jednoho grilovaného celého humra. Seznam všeho, co je k mání, by se nevešel na jednu A4 stránku. Mají zde všechno možné včetně slepičích pařátů, hovězích, vepřových, jehněčích grilovaných mas, vnitřností, bun chá, dětských prstů, krabů, všemožných šneků a mušlí, žab, polévek a samozřejmě nechybí ani dezerty a velký stánek s tropickým ovocem.

Restauraci opouštíme v devět večer naprosto uspokojeni. Žádáme si u obsluhy, ať nám obstarají taxíka. Toho nám ihned odchytávají z ulice a tedy žádný problém jak v HCMC. Holky sedí vzadu, já jsem vpředu vedle řidiče. Taxík nejede stejnou trasou, co jel rikša a tak si pouštím pro kontrolu navigaci Google a sleduji, kudy nás vozí. Je pravda, že náš hotel se nachází ve staré čtvrti a těsně u jezera, které se na víkend uzavírá autům, mění se v pěší zónu, a tedy přímo před náš hotel se dnes nedá autem jednoduše zajet. To panu taxikářovi ovšem nedává právo jezdit jako marně-hledám-slušný-výraz. Já mám v tuhle chvíli úžasně dobrou náladu podpořenou výtečnou večeří zalitou lahůvkou famózního vína. Můj biorytmus je na maximu. Směřuji se, co vyvádí a s google mapou v mobilu mu ukazuji, že jezdí špatně a kudy má jezdit. Taxikář prská vietnamsky a moje dobré rady okázale ignoruje. GPS navigace v telefonu s offline mapami dynamicky reaguje na to, kudy nás pan taxikář vozí a pořád nám aktualizuje trasu a přepočítává čas příjezdu. Míjíme další odbočku, kterou mu ukazuju, a čas dojezdu se rázem kazí z 6 minut na 17 minut. Přitom jsme od našeho hotelu pouhých 150 metrů vzdušnou čarou. Tak to teda ne. Okamžitě zastav a tady si vystoupíme a zbytek dojdeme. Taxikář nám zastavuje. Koukám na taxametr. Ukazuje kilometrovou sazbu, ukazuje ujetou vzdálenost, ukazuje cenu. Ať počítám, jak počítám, nemůžu se dopočítat. My už jsme jeli taxíkem v HCMC. Není možné, abychom po pár kilometrech měli nalítáno za 280 tisíc dongů. Znova koukám pozorně na ten taxametr a sahám na něj. Co jsem tušil, tam doopravdy je. Ten čipera přelepil černou neviditelnou záslepkou desetinou čárku u ceny. Tak jsem mu nehtem pětkrát zaškrábal po taxametr a tu nálepku vítězoslavně sloupnul. A heleme se, ono už to vychází jenom na 28Kč? Local taxi very cheap! Taxikář nadává a já se královsky bavím. Dávám mu v přepočtu 30Kč a říkám mu, ať si zbytek nechá.

Cestou do hotelu se musím dokola smát při vzpomínce na to, jak ten taxikář koukal, když jsem mu seškrabával tu černou záslepku. My jsme četli varování před taxikáři i to, jak se nějaký turista s taxikářem pohádal a ten ho ošklivě poškrábal. Téměř lituju, že se o něco takového nepokusil. Dnes jsem fakt ve formě a každopádně by to posunulo dnešní zážitek ještě o stupínek výše, ale i tak hodně dobré. A co mě obzvlášť těší, holky jsou pyšné na tatínka, jak se nenechal obrát.

Na pokoji si před spaním čteme čerstvé zprávy z domova, Eliška dočítá osmisetstránkový pátý díl Harryho Pottera (slušný to výkon na začátku třetí třídy) a Amálka uklízí naše věci po pokoji tak, že některé z nich už nikdy nenajdeme.

D9 – V Hanoji – 30.12. – neděle

Dneska má svátek David a to je kdo? No přece já. Dárek jsem dostal už včera večer. Martinka mi vlastnoručně ušila krásný nákrčník posetý sklenicemi piva s nápisy beer, aby mě hrál v místní kose. Dnes si vyprošuji speciálně hezké chování vůči oslavenci a to si nepředstavuji tak, že mi hned ráno budete vyhazovat ze záchodu, tak jako vždycky!

Snídani máme v hotelu. Výběr je skromnější, ale hlady trpět rozhodně nebudeme a kromě vajíček si dáváme i hovězí polévku s nudlemi Pho Bo.

V 8:30 nás nabírá Hele, nasedáme do auta a jedeme. Na programu je prohlídka Hanoje, hlavního města a se 6,5 miliony obyvatel druhého největšího města Vietnamu. Hanoj se rozprostírá na pravém břehu Červené řeky. Dějiny Hanoje jsou starší více než 1000 let a jeho význam se v čase měnil jak přesýpací hodiny. Nejprve byla Hanoj nejdůležitější, pak jí zastínilo město Hue, změnila jméno, chvíli se jmenovala Thang Long (město vzletajícího draka), v roce 1873 byla Hanoj dobyta Francouzi a stala se administrativním centrem Francouzské Indočíny a vrátil se jí název Hanoj (město na vnitřní straně řeky). V letech 1940-1945 tu šéfovali Japonci, 1954-1976 to bylo hlavní město Severního Vietnamu a od sjednocení Vietnamu v roce 1976 je hlavním městem celého Vietnamu.

Některé rozdíly s Ho Či Minovým městem jsme už zmiňovali. HCMC je významně větší, živější a modernější. V obou městech frčí úplně jiná jídla, v Hanoji je k vidění mnohem více bílých tváří, a zatímco v HCMC se spropitné automaticky očekává, v Hanoji se nám zdá být spíše milým překvapením. Co není překvapivé na nedemokratický stát, je nízká kriminalita a vysoká míra bezpečí pro turisty a to jak pocitová, tak reálná. Co je překvapivé na nedemokratický stát je, že téměř nikde nejsou vidět žádní policisté.

Prohlídku Hanoje začínáme poněkud netradičně na kolejích.

V Hanoji místo znamená peníze a s penězi se neplýtvá. Něco jako volné místo v Hanoji prakticky neexistuje (kromě několika málo parků). Když má někdo místo před barákem, tak tam suší prádlo, parkuje kolo nebo skútr, myje hrnce od nádobí, prodává vařenou kukuřici, svačí jarní závitky nebo si tam hrají děti. A přesně takovým místem je asi dvoumetrová ulička ve staré čtvrti Hanoje mezi ulicemi Le Duan a Kham Tien. Jenže tady navíc jezdí několikrát denně vlak. Když jede, jede krokem a z dálky troubí, aby měli lidé čas uklidit sušící se prádlo, zaparkovaná kola a skútry, špinavé hrnce od nádobí, stoličky s jarními rolkami a hrající si děti. Když vlak jede, míjí okolní domy s rezervou několika málo decimetrů. Když vlak přejede, vše se zase vrací do normálu, ulice se plní a ožívá, zase se zde suší prádlo, parkuje kolo nebo skútr, myjí hrnce od nádobí, prodává vařená kukuřice, svačí jarní závitky nebo si zde hrají děti a jediné co je pořád divné, jsou ty obskurní koleje uprostřed úzké uličky mezi domy.

O této známé ulici jsme samozřejmě věděli a byla na našem seznamu přání, která bychom rádi viděli. Náhoda tomu chtěla, že zrovna když jedeme ráno okolo, přehrazují silnici, aby mohl v klidu projet vlak. Využíváme příležitosti a jdeme se na toto divadlo podívat z první řady. Když vlak přejede, jdeme si projít a vyfotit celou vlakovou ulici.

Následně pokračujeme do nového centra města. Parkujeme v blízkosti prezidentského paláce, parlamentu a hlavně nejhlavnější atrakce Hanoje, Ho Chi Minova mauzolea. Podobně jako Lenin leží v Moskvě (a nikoliv v Lenigradu) leží vycpaný Ho Chi Minh v Hanoji (a nikoliv v Ho Či Minově městě). Čím byl Lenin pro Sověty, tím je Ho Či Min pro Vietnamce.

Ted' si napíšeme něco málo o tomto významném pánovi, a koho zajímavá fakta nezajímají, nechť tento odstavec v klidu přeskočí. Ho Či Min se narodil 19. května 1890 v provincii Nghe An tehdejší Indočíny. Podobně jako Lenin se nejmenoval Lenin, ani Ho Či Min se původně nejmenoval Ho Či Min (v překladu „Ten, kdo je osvícený“), ale jmenoval se Nguyen Sinh Cung. Navštěvoval francouzské lyceum ve městě Hue, kde se naučil francouzsky, aby pak na francouzském parníku připlul v roce 1911 do Marseille, kde se neúspěšně hlásil do koloniální školy. Do roku 1917 pracoval na lodích jako Pho-Bo-master a zvesela si cestoval. V letech 1919–1923 žil ve Francii, kde spoluzakládal KSF. V roce 1923 odešel do Moskvy, kde pracoval pro Kominternu (mezinárodní organizace s cílem šířit myšlenky komunismu). V letech 1924–1927 pobýval v Číně. Když se roku 1941 po třiceti letech vrátil do Vietnamu, uměl mnoho jazyků, a znal polovinu komunistů z celého světa. Ihned se ujal role vůdce osvobozenického hnutí proti Francii a později proti japonským okupantům. Když Japonsko prohrálo druhou světovou válku, Ho Či Min v září 1954 vyhlásil vietnamskou nezávislost a byl zvolen doživotním prezidentem. Byl také spisovatelem, novinářem a básníkem. Ho Či Min samozřejmě navštívil i socialistické Československo. Stalo se to 17. července

1957. Tehdy společně s Tondou Zápotockým položili věnce na hrob neznámého vojína v Národním památníku na Vítkově a pak se jeli mrknout, jak si vegetí malí Vietnamci na pionýrském táboře v Novém Strašecí. V roce 1956 nám sem totiž poslali 100 malých Vietnamců na několikaletý pobyt, který se poněkud protáhl. Dnes žije jen v Česku na 66 tisíc Vietnamců a Ho Či Min by byl určitě pyšný, kdyby se jel podívat do českého pohraničí, jak si Vietnamci zde dobře žijí, když malé sádrové Vietnamce maskované za trpaslíky prodávají. Ho Či Min zemřel na infarkt 2. září 1969 v Hanoji (nedožil se tedy sjednocení země). V květnu 1978 pak bylo po něm přejmenováno bývalé hlavní město jižního Vietnamu, Saigon.

Ho Či Minovo nabalzamované tělo je vystaveno v mauzoleu na náměstí Ba Dinh a tam právě teď jdeme.

Naše pout' za mrtvým vůdcem začíná pořadištěm na přilehlé hlavní ulici. S námi proudí dav dalších Ho-Či-Mina-chtivých pozorovatelů. Dav se skládá z celých škol poznatelných podle stejnokrojů, z běžných Vietnamců i z turistů z celého světa. Naštěstí tato fronta lidí nestojí, ale pořád se hýbá. Při vstupu do komplexu vládních budov a muzeí procházíme nejprve rentgenovým rámem, kde scanují naše věci. Na foťák dostáváme speciální tašku a befel, že ho musíme za rohem odevzdat. Ho Či Min se fotit prostě nesmí a to ani mobilem, který ale na rozdíl od foťáku odevzdávat nemusíme. V Moskvě se k Leninovi nesmí ani s mobilem. Také se nesmí brát k Ho-Či-Mu žádné jídlo a pití, ale to jsme věděli od Heleho, žádné s sebou nebrali a tak ho nemusíme teď odevzdávat. Za odevzdaný foťák dostáváme cedulku s číslem 75 a pevně doufáme, že ten výměnný obchod bude potom fungovat i obráceně. Pokračujeme pomalou chůzí ve frontě lidí po přehlídkovém náměstí před mauzoleem. Čas si krátíme pozorováním právě probíhajícího střídání stráží. Ve frontě se snažím zabavit naše dvě malé holčičky. V životě ještě neviděly na vlastní oči mrtvolu, a tak jím

říkám, že když pronesou správnou kouzelnou formulku, tak třeba ožije. Musím toho hned nechat. Martinka mi naznačuje, že moje inteligence zřejmě překonala další dno a dívá se při tom na mě nehezky. Těsně před vchodem do budovy mauzolea se od nás odpojuje Hele. Prý už Hočiho viděl nejméně 100 krát a já k tomu dodávám, že čeho je moc, toho je příliš. My pochodujeme tichým husím pochodem do druhého patra, kde na nás čeká. Cože? Vždyť to je Lenin! Tak prý ne, není to Lenin. Sice má bradku, má knírek, vypadá úplně stejně, ale není to on. Pozná se podle toho, že je o stupeň žlutější. Leží pokojně se zavřenýma očima uprostřed velké místnosti, kterou návštěvníci obcházejí ze tří stran a mají tak dostatek času si nabalzamovaného ex-prezidenta prohlédnout. To místo má totální magickou atmosféru, která je hustá jak mlha u rybníku Brčálníku.

Před východem z mauzolea se setkáváme s Helem. Jdeme si pro náš zabavený foťák, pak vyfotit mauzoleum a potom jdeme do komplexu palácových budov se podívat, jak si Ho Či Min žil, když ještě žil.

Z toho, co vidíme, tak vidíme, že to opravdu byl mimořádný člověk z lidu, který věřil svým komunistickým ideám. Žádný papaláš, namísto toho až asketická skromnost. A jak krásně o něm mluví náš průvodce. Už věříme, že ho lidé opravdu měli a stále mají rádi. Nedá mi to si nevzpomenout, že úplně stejný pocit jsme měli v Íránu při návštěvě skromného domu také již zesnulého Ajatolláha Chomejního. Ten recept na úspěšného a lidem milovaného vůdce existuje a byl už několikrát úspěšně otestován. Nechápu, proč podle něho dnes už nikdo nevaří. To já, kdybych chtěl být prezident, hned bych se inspiroval. Bohužel teď už to nejde. Jsem Buddha. Ale třeba až se někdy reinkarnuju, kdo ví.

Jdeme si prohlédnout další významné památky, jako je pilířová pagoda z 11. století a lotosová fontána a pokračujeme dál.

Podle programu bychom teď měli navštívit UNESCO památku hanojské citadely. Hele nám ale tvrdí, že děti by se tam unudily k smrti a táhne nás místo toho do nedalekého „vojenského historického národního muzea“. Je pravda, že jistou logiku to má a našim po vojensku vychovávaným holčičkám by se to mohlo líbit.

Muzeum se opravdu ukazuje jako dobrá volba. Muzeum je strukturované chronologicky od starověku a doby, kdy se bojovalo klacky a kameny až do doby téměř moderní. Muzeum má velkou venkovní expozici techniky se sekci toho nejlepšího, co Vietkong zabavil Američanům během války. Holčičky sice nezajímají historické konotace, ale dívat se vojenským letadlům na bříska a lézt pod tanky, se zdá být obrovskou legrací. Velikost muzea odpovídá faktu, že Vietnam prakticky pořád s někým bojoval.

Vylézáme po hodině a půl totálně uchození a ještě k tomu hladoví. Hele Hele, říkáme, potřebujeme rychle jíst. Jestli si můžeme poručit, holčičky by si dnes daly bun chá. Bún chá pochází původně z Hanoje a tedy by nemělo být lepšího místa na světě, kde tuto dobrotu ochutnat.

Popojíždíme autem do staré čtvrti, kde nás Hele zkušeně vede do restaurace Dac Kim, kde prý mají vařit to nejlepší bún chá v celé Hanoji. Restaurace vypadá poměrně malinká a navíc plná, takže musíme do prvního patra. Tam je to také malinké a plné, takže musíme do druhého patra, tam je to také malinké a plné, takže musíme do třetího patra, tam je to také malinké a plné, no nebudu to zbytečně natahovat, chytli jsme se až v pátém patře, kde to bylo taky malinké, ale ne plné. Mezi patry se leze po příkrých schodech bez zábradlí, po kterých se roznáší jídlo. Maso zde nosí v plechových kýblech, podobných jaké mívávala moje babička na uhlí do kamen. Restaurace

perfektně plní zadání zážitkové kuchyně. V restauraci vaří jen bñn-čá a nic jiného. V momentě, kdy přicházíme, na našem stole už leží připravené sdílené vrchovaté talíře s nudlemi a sdílené vrchovaté talíře s kopřivami. Přináší nám misku s omáčkou, ve které se koupe masíčko a do které je možné si nasypat z vrchovatého sdíleného talíře feferonky. My sdílíme všechno jenom s naším průvodcem a nemusíme sdílet s dalšími cizími lidmi, tak jako v těch patrech pod námi. Restaurace není úplně voňavka a nedá mi to nemyslet na to, jak by se tu asi tvářil děda Kája, kterému naskakují pupínky, když ho vezmeme na bñnču do naší oblíbené restaurace v pražské Sapě, v které to oproti tomuto místu vypadá jak v Alkronu. Vrháme se s chutí do jídla, ale očekávaná bñn-čá nirvána se nedostavuje. Mně to tedy chutná, ale na holky je maso příliš kořeněné. Nevadí, já mám díky tomu masa za tři.

Z restaurace jdeme na prohlídku hanojské staré čtvrti (Old Quarter), pro kterou jsou typické úzké rušné ulice plné svítících obchůdků, malých restaurací, všemožných stánků s rychlým vietnamským občerstvením, prodavaček ovoce, sladkostí a bñhví čeho. Architektura staré čtvrti je architekturou úzkých a na sobě namačkaných vícepatrových domů.

Silnicí uprostřed tečou troubící skútry. Ač jsou zde po stranách chodníky, obvykle se po nich nedá chodit, protože jsou zastavěné zaparkovanými skútry, parkujícími rikšami čekajícími na své zákazníky, stánky s ovocem a podobně. S holčičkami tedy musíme opatrně po silnici. Vodíme je za ručičky, aby chodily co nejbližší k chodníku, a já každou chvíli dostávám od Martinky vycinkáno, že se dostatečně nestarám o Elišku, a že už zase jde sama. Já za to ale nemůžu. Jsem přece rodinný fotograf, musím fotit a s Eliškou v ruce to prostě nezvládám. Po cestě navštěvujeme náměstí s katedrálou postavenou francouzskými kolonizátory před více jak 100 lety, historickou budovu

opery momentálně obloženou obrovskými obrazovkami v očekávání blížících se oslav začátku nového roku, a prohlížíme si také z venku historický hotel Sofitel Metropole, který je významný tím, že zezadu má další restauraci Sen. Po cestě stavíme ve zlatnictví povyměňovat další dolary na dongy.

Naše putování starou čtvrtí pokračuje k hanojskému ikonickému jezírku Hoan Kiem (Jezero navraceného meče), kolem kterého jsou o víkendu ulice uzavřené autům i motorkám a mění se na velkou pěší zónu. Jezero je široké asi 100 metrů a měří půl kilometru na délku. Uprostřed jezera je Želví věž (Thap Rua), pagodka postavená v roce 1886 na památku želvy, která v tomto jezeře žila a v 15. století poskytla králi Le Lojzovi kouzelný meč, se kterým Le Lojza zmlátil čínské vetřelce z dynastie Ming. Tato kouzelná želva v jezeře skutečně žila a čas od času se objevila. V roce 2011 tuto 600 let starou želvu pojmenovanou Cu Rua (starý děda) z jezera vylovili, přeměřili (160 cm a 170 kg v klidu), tři měsíce jí opečovávali a pak jí do jezera zase vrátili. Bohužel, Cu Rua v roce 2016 definitivně umřela, což vyvolalo velký smutek v celé zemi. Aby na ní nezapomněli, tak jí nabalzamovali a vystavili v chrámu Den Ngoc Son na malém ostrůvku na tomto jezeře propojeném s pevninou večer krásně osvětleným červeným mostem The Huc. Želva má v tradici Vietnamců mimořádné místo. Je symbolem štěstí, zdraví a dlouhověkosti a patří mezi čtyři posvátná zvířata Vietnamu. Kromě želvy je to ještě drak, fénix a jednorožec.

Naše putování okolo jezera Hoan Kiem nás zavádí do velikého moderního nákupního centra. Centrum je plné značek světoznámých designérů. Nás ale nakupování nezajímá. Nás zajímají čisté kulturní záchody zdarma v prvním patře tohoto centra. Žádné díry do země, luxusní porcelánové misky. Dokonce tu mají i nefalšovaný toaletní papír, takže člověk není odkázán jen na hadici se studenou vodou, jak to bývá jinak ve Vietnamu běžné.

Na dočasné pěší zóně okolo jezera Hoan Kiem půjčují dětská auta, bagry, tanky a další velké hračky, do kterých se děti pohodlně posadí, sami si je ovládají a obvykle si s nimi jezdí po silnici sem a tam. To je skvělá příležitost povzbudit uvadajícího ducha našich holčiček, které se právě začínají na nás tvářit, jako kdybychom je dnes chtěli nechat úplně uřapat. Autíčka a další pohybovadra jsou za fixní cenu 50 Kč na 20 minut. Vypůjčujeme elektrickou růžovou motorku pro Amálku a pro Elišku kolonožku neboli to malé elektrické prkýnko na kolečkách (další populární názvy to má gyroboard, hoverboard a minisegway). Zkouším na tom prkénku nejdříve jezdit já sám, ale málem mě to zabíjí při snaze zastavit a tak to zase ochotně vracím Elišce, která se na tom za těch několik minut naučila svištět o poznání lépe než já.

Pokračujeme dále kolem jezera. Na místní poště házíme do schránky novoroční přání zakoupené v HCMC a sepsané na Phu Quocu. Tato přání dorazí domů jen pár dnů po nás a ne jako pohledy z naší poslední africké cesty, které dorazily až po čtyřech měsících.

Nohy začínají pomalinku bolet už i nás a tak si u Heleho objednáváme kafičko. Samozřejmě chceme otestovat místní specialitu - kávu se žlutkem ze slepičího vajíčka místo mléka. Hele nás zkušeně vede a za chvíli srkáme tuto lokálně unikátní dobrotu. Chutná to mnohem lépe, než to zní. Žlutek je našlehaný s cukrem do formy sladké pěny a podává se v hrníčku ponořeném do misky s vařící vodou. Důvod je prý ten, že jinak by káva po chvíli začala smrdět po vajíčkách a to se neslučuje s kávovou etiketou.

U kávy slušně leč důrazně Helemu naznačujeme, že jestli má v plánu ještě někam chodit, tak ať si klidně jde, ale bez nás. Domlouváme se, že pro nás bude nejlepší dokončit kompletní prohlídku staré čtvrti Hanoje ze sedátka rikši. Za pár minut na to jedeme. Já se vezu na jednom rikšovi s Amálkou, Martinka na druhém s Eliškou. Hele s námi nepojede. Dává rikša-klukům instrukce, kudy nás mají povozit a domlouváme se na srazu od teď za 50 minut před naším nedalekým hotelem. Sotva vyjedeme, jak Amálka, tak Eliška okamžitě usínají. My dospěláci sledujeme, co se děje na místních barevných svítivých voňavých a zalidněných ulicích a občas se se za jízdy natáčíme navzájem.

Před naším hotelem se potkáváme s Helem a domlouváme se, že když už jsme doma, tak si odskočíme na deset minut na pokoj. Více času nemáme. Od čtyř totiž jdeme do divadla za kulturou a to ne jen tak ledajakou! Čeká nás představení u nás nevidané krásy a umění. Něco, co jsme ještě nikdy v životě neviděli. Čeká nás typické vietnamské divadlo vodních loutek. Tajemství umění divadla vodních loutek se datuje zpětně do jedenáctého století, kdy tím úplně původním pódium nebylo nic jiného než rýžová pole.

Národní divadlo, kde se dnes představení hraje, se nachází jen pár kroků od našeho hotelu na břehu jezera Hoan Kiem. Přestože jsem výslovně vyžadoval první řadu a to už půl roku před naším příjezdem do Vietnamu, sedíme až v řadě deváté. Aby Amálka viděla přes hlavy lidí v osmi řadách před ní, sedí na Martince. Aby viděla Eliška, má pod zadečkem bundy a mikiny celé naší rodiny. Ještě než světla, zhasnou a rozezní se líbezné tóny, máme čas si pořádně prohlédnout pódium, které se dělí na 3 části. Největší prostřední část zabírá bazén s modrou vodou, po obou stranách je pak vyvýšené místo, kde sedí a stojí hudebníci, zpěváci a jiní kraválníci. Představení trvá rovných padesát minut a skládá se z 15 různých na sobě nezávislých scének, při kterých se mluví vietnamsky, zpívá, hraje se na podivné nástroje nebo dělá jiný kravál. Přitom tematicky vyjíždí z vody různé

dřevěné loutky. Scénky jsou typu: „farmáři sklízí úrodu“, „liška si uprdla a sestřelila kachnu“, „vítání vojáků, co se vrací z války na lafetě“ a podobně. Názvy scének víme z programu sepsaného na list papíru, který jsme dostali u vchodu a který nám Eliška během představení překládá, abychom byli v obraze, co se právě odehrává. Způsob, jakým z vody vyskakují loutky a pak zase mizí, vypadá dost mysticky. Zaobírám se niterně teorií, že na dně bazénu jsou schovaní potápěči, kteří s loutkami šibují sem tam. Jenže na konci se přicházejí uklonit loutkáři, kteří jsou mokří jen do půl těla, a tedy mi nezbyvá, než dát za pravdu Martince, která tvrdí, že loutkáři stojí ve vodě vzadu za oponou a loutky mají na nějaké třikrát-ohlé konstrukci, kterou to všechno ovládají. Stejně je to divné. Občas ty loutky samy skáčou z vody do vzduchu a ze vzduchu zase do vody, ale lepší teorii nemáme.

Kulturně povznesení jdeme do hotelu nabrat síly. Martinka tedy nabrala síly už během představení. Z té nálože umění jí padla hlava dozadu a hlasitými vzdechy vkusně doprovázela vietnamský národní orchestr. Jelikož děti doplnily síly už před tím na rikšách, když teď o tom přemýšlím, tak to vypadá, že ten den jsem na pokoji nabíral síly jen já a ostatní dělali něco určitě bezva, ale bohužel jsem to zaspal a tedy nezapsal.

O půl osmé večerní vyrážíme všichni po svých na večeři. Míříme neomylně do restaurace Sen, tentokrát Sen 60 LTT, té u hotelu Sofitelu. Je plno a rezervaci bohužel nemáme. Naštěstí máme bílé tváře, to se Vietnamcům líbí a tak pro nás nacházejí stůl ve třetím patře. Koncept restaurace je stejný jako ve včerejším Maison Sen a téměř identická je i skladba jídla. Zato my jsme oproti včerejšku zkušenější a víme, co nám jede více a co méně. Ústřice a humra samozřejmě neodmítám, holčičky převážně sushi. Pak povolávám vrchního, že jsem slyšel, že prý mají v nabídce želvičku a tedy bych jí moc rád ochutnal. Žábu, koně i hada už jsem baštil, ale želvičku ještě nikdy. Čtyři vrchní se u mě postupně střídají, aby se ujistili, že mi správně rozumějí a následně mě všichni čtyři slavnostně přinášejí pokličkou přiklopený ručně malovaný hrnek želví polévky, kterému říkají „bóbika“. První potáhnutí nosem nevyvolává úplně ty nejpříjemnější pocity, spíše naopak, ale o to více se těším na samotné masíčko. Je jiné. Má jinou strukturu a chutná jinak, než masa, co běžně jíme. Všechny kousky masíčka mají dokonale hladký povrch, trošku jak naleštěná guma. Maso je pružné, ale rozhodně není gumové, dobře se kouše, snadno se papá. Chuť vzdáleně připomíná chuť bažanta nebo divoké kachny, ale je významně ovlivněná tou speciální strukturou masa. Nepřekvapivě, v očích holek za papání želvičky žádné bonusové body nedostávám.

Když jsme krásně napapání, rozjíždíme u stolu menší rodinou hádku. Jde o to, zde byl lepší včerejší Sen nebo dnešní Sen. Jenže tady v té restauraci hrají s námi nefér. Posílají nám do místnosti klauna, který vyrábí každé z holčiček z nafukovacích balónků nějaké zvířátko a je rázem rozhodnuto a už se není o čem hádat.

Cestou zpátky do hotelu jdeme stejnou cestou, jakou jsme přišli. Přibližně uprostřed cesty stojí obchod, který nás zaujal už při cestě do restaurace. Prodávají zde obrazy od největšího vietnamského malíře, mistra Nesera (vím to podle podpisu na obraze). V krámě pracuje mladá dceruška tohoto umělce, která, když vidí náš seriózní zájem o umění, tatínka volá mobilem. Tatínek po chvilce přijíždí na skútru a společně rozjíždíme férovou dohadovačku, za kolik nám tři námi vybrané obrazy nechá. Obrazy jsou opravdu krásné, ale my se u vyjednávání o ceně tváříme opravdu drsně a naoko děláme, že ať děláme, co děláme, neumíme tuhle krásu patřičně docenit. Po chvilce dohadování se

domlouváme na ceně, která se zdá být uspokojující pro všechny. Nádvakem nám mistr Nesar obrazy umělecky balí, aby přežily dlouhou cestu domů do Kladna.

Cestou z obrazárny mi Martinka vysvětluje, že ty obrazy jsou další dárek k mému dnešnímu svátku. Nejde o to, že jsem si je sám zaplatil, ale jde přece o to, že mi je všechny holky dovolily koupit. Kdo to má? Takovou úžasnou rodinu, myslím a myslím to teď úplně smrtelně vážně. Miluju vás všechny a jsem ten nejšťastnější chlap na světě! A až mě Nesar jednou umře, obrazy prodáme a budeme ještě navíc bohatí!

D10 – Silvestr v Ha Long Bay – 31.12. – pondělí

Dnes nemám svátek já, ale Silvestr. Dnes je poslední den roku starého a už dnes o půlnoci začne rok nový. Parádní důvod oslavovat. A aby toho nebylo málo, dnes pojedeme na jeden z vrcholů naší cesty, do zátoky Ha Long Bay, do pitoreskní krajiny skalních útvarů rostoucích z moře a jednoho ze sedmi divů moderního světa. Budeme mít další významný zářez navštívených míst na seznamu UNESCO. V zátocě Halong Bay budeme jezdit na lodi, spát na lodi a slavit Silvestra na lodi! Wau, nemůžu si pomoci, ale musím se pochválit, jak jsem to krásně naplánoval.

Umyti, zabaleni, nasnídání a odhlášení z hotelu se přesně v osm ráno setkáváme v hotelové lobby s Helem, kterému dovolíme odnést naše kufry do auta s tím, ať nechá ten fialový navrchu. Kufry máme celkem tři. Dva nebudeme potřebovat, zůstanou přes noc v autě, na loď si vezmeme jen kufr jeden. Zatímco my budeme dnes jezdit na parníku po Halong Bay, auto, šofér i náš Hele budou na nás čekat ve městečku Halong. Vyplatí se jim to zřejmě více než se vracet na noc domů do Hanoje, protože ač je to jen 180km, cesta každým směrem trvá téměř čtyři hodiny. Během této dlouhé cesty mám alespoň čas dopisovat náš cestovní deníček (jsem v permanentním stresu z několikadenního skluzu). Holky si hrají na tabletech a Martinka pracuje a užívá si vietnamské datové SIM. Internet zatím funguje prakticky všude a ještě k tomu perfektně rychle. Vietnam je paradox rozvojové země, která je technicky vyspělejší než většina Evropy.

Přibližně uprostřed cesty stavíme v jednom obchodu se suvenýry a různými lákadly pro turisty, jehož součástí je i dílnička, v které mladé dívky vyšívaly krásné obrazy. Mezi suvenýry jsou k mání sošky Buddhů z jadeidu, alabastru a dalších šutrů, lakované krabičky z lacquerware, šperky z místních perel, tašky z hadí a krokodýlí kůže a spoustu dalších pěkných věcíček povětšinou i úměrně nelevných. Je zde i kavárna a obchod, ve kterém nakupujeme různé čokoládičky a sušenky na takové to autové žvýkání. Dnes je tento komplex o velikosti Kauflandu natřískaný bílými i žlutými turisty, kteří stejně jako my, míří do zátoky Halong Bay.

Po půlhodinové přestávce pokračujeme do městečka Halong, kam přijíždíme přesně v pravé poledne. Protože holčičky nám za jízdy usnuly, vypustili jsme po cestě návštěvu továrny na perly. Nevadí, továrna neuteče. V přístavu Tuan Chau je přístavní molo rozdělené do sekcí. Naše loď nás má vyzvednout o půl jedné z čísla 26. Mám tak akorát čas zaběhnout do místního obchůdku, kam mi Martinka posílá sehnat pro naše holčičky rukavičky, aby jim na lodi nebyla zima. V zátocě Halong Bay je dnes totiž stejně ošklivo a sychravo, jako v Hanoji. Je temná zatažená obloha, chvilkami poprchává a teplota okolo deseti stupňů Celsia. V obchodu jsem rukavice nesehnal, zato jsem pořídil lahvinku vína na zahřátí pro mě. Všechný alkohol bude samozřejmě k mání i na lodi,

ale jak jsme se dočetli, ceny na lodi nejsou lidové a sehnat flašku vína pod 50 USD se považuje za menší zázrak. Tady v přístavu mají slušné vietnamské vínko pro znalce z Prahy za bratru dvě stovky na naše a to se vyplatí, jak se snažím vysvětlit mojí naoko-nechápatící ženušce.

Loučíme se pro dnešek s Helem a nastupujeme do menší lodi pro asi 20 lidí, která nás odveze k naší velké lodi Rosa Boutique. Loď jsem vybral já na booking.com a stejně jako v případě hotelu Amorita Boutique, ve výběru sehrál významnou roli ten francouzsky znějící název Boutique. Nemůžu si pomoci, ale evokuje to ve mně pocit mimořádného šarmu a luxusu. Když se k tomuhle názvu navíc přidají pěkné fotky, výborné hodnocení a rozumná cena, všichni boutiqueové celého světa mají u mě vyhráno. Pravda je, že fotky na internetu vypadaly o dost lépe než realita z blízka a zub času zakousnutý do lodi neunikne trénovanému oku profesionálního kritika.

Na naší halongské butikové lodi je celkem 20 hostů, 8 členů posádky a jeden průvodce. Je to první průvodce, o kterém můžeme říct, že opravdu umí dobře anglicky. Nejprve jsme usazeni do restaurace, kde se bude servírovat náš dnešní oběd a kde dostáváme „welcome drink“. Zatímco nás náš lodní průvodce seznamuje s programem na následující dva dny, nakoukáváme do nápojového lístku. Ceny jsou na Vietnam vyšší, ale člověka uvyklého cenám v centru Prahy nevydělají.

K obědu se servíruje mnohachodové menu sestávající z plněných krabů, grilované ryby, mořských plodů a dalších dobrot, které miluji, ale nad kterými holčičky ohrnují nosánky a nezbyvá jim, než baštit suchou bílou rýží, hranolky s kečupem a občas sem tam něco.

Po obědě loď vyplouvá z přístavu do zátoky Ha Long Bay. Ha Long Bay je oblast rozprostírající se na ploše 1,553 km². Její součástí 2000 převážně vápencových ostrůvků, ze kterých jenom 40 je obydlených (celkem okolo 1500 lidí). Kromě toho je domovem 14 endemických rostlin a 60

endemických zvířat. Oblast se formovala posledních 20 miliónů let vlivem tropického vlhkého podnebí. Podle jiné teorie vznik Halong Bay nebyl takto jednoduchý. Když byl v dávných dobách Vietnam napaden čínskými nájezdníky, bohové seslali na pomoc rodinku draků. Aby draci ochránili Vietnam před útočícími loděmi, plivali ve velkém drahokamy a vzácné kameny, které se těsně před loděmi proměňovali v dnešní ostrůvky a lodě do ně bezmocně narážely. Když zlí nájezdníci prohráli, draci si chtěli prohlédnout místní oblast. Místo, kde přistála maminka draková, lidé pojmenovali Ha Long (Přistávající drak), dračí děti pak přistály o kousek vedle na ostrově Bai Tu Long.

Dostáváme klíče od našich dvou kajut 102 a 103 v prvním patře, které jsou uvnitř propojené dveřmi a tvoří tak velký rodinný pokoj s dvěma koupelnami roztažený na šířku celé lodi. Je to ta nejprostornější kajuta, jakou jsme kdy na lodi měli, a díky obložení tmavým dřevem vypadá moc pěkně.

Nastává nám volný čas, který se dobře tráví na „sundecku“ neboli horní sluneční palubě. Bohužel, dnes si ten název nezaslouží. Jak plujeme, oči se pasou. Jak v panoramatickém kině se zde promítá nekonečný film o projíždění lodí krásnou fascinující krajinou plnou skalních vápencových homolovitých útvarů rostoucích z modré vody. Kromě skal je k vidění i hodně dalších lodí. Halong Bay je turistická megatovárna, ve které stovky lodí uspokojují tisíce turistů. Většina lodí vyjíždí v podobnou dobu jako naše loď a ze začátku to vypadá jako válečná flotila táhnoucí dobýt Čínu. Časem se lodi rozprchnou do vícero směrů. Přesto pocit osamění tady nikdy nezažijeme a v každém okamžiku vidíme v okolí tři a více lodí. Co je dobré, naše loď se nijak nehoupe. Voda v Halong Bay je klidná jak hladina jezera, po vlnách ani památky a tedy holky se nemusí dopovat kinedrilem. Na palubě fouká a tak máme na sobě nejen zimní bundy, ale i nákrčníky a čepice. Po cestě míjíme oblast Tung Gau, kde se natáčel poslední King Kong.

Organizovaný program lehce ovlivňuje to, že je dnes Silvestr. Normálně bychom začali návštěvou továrny na perly na jednom ostrůvku v 15:30, ale továrna dnes mimořádně zavírá už v 14:00, takže tuhle atrakci přeskakujeme a jede se rovnou kajakovat. Teplota vzduchu je 11 stupňů, teplota moře 14 stupňů. Jste se snad všichni zbláznili, ne? Překvapivě polovina turistů si to nemyslí a v plavkách a tričku vyráží v jedné malebné zátoce jezdit na kajakách. Nám je hrozná zima už jen z pohledu na ně. Jen si jděte, my si jdeme relaxovat do kajuty, abychom dnes večer vydrželi co nejdéle.

Po hodině v zátoce kajaků naše loď popojíždí a průvodce svolává všechny na horní palubu na čaj a čerstvé ovoce. Je to jen příprava před další zvrhlou zábavou, kdy se máme jít koupat. Tak to snad nemyslíte vážně? Jenže oni to myslí vážně. Stejný klub anglických otužilců, který před chvílí kajakoval, se teď vrhá po hlavě z první paluby do ledového moře, koupe se a ještě ke všemu se u toho tváří, jako že to vůbec nebolí. Hmmm, tak to obdivujeme, ale s námi s koupáním rozhodně nepočítejte. Začínám litovat, že jsme sem nejeli v době, kdy je teplo. To místo je opravdu překrásné, ale pokud je zima, tak polovina programu není pro nás.

Večere začíná už v půl sedmé. Je slavnostní, desetichodová a je v ní opět spousta mořských plodů. Naštěstí součástí je i pozemské BBQ. Nosí grilovaná kuřata a vepřové, takže dnes holčičky nebudou jen o rýžičce s kečupem a sójovkou. Holky večeri zapijí čerstvými džusy z manga, já cucám pívko značky Halong. Po večeri probíhá happy hour, kdy je jeden koktejl zdarma při nákupu dvou (cena jednoho koktejlu je rozumných 5-6 USD) - to se nedá odmítnout. Zábava v jídelně pokračuje, ale my po happy hour usuzujeme, že nejlepší bude teď jít pustit holčičkám pohádku na pokoj a vrátit se sem až na půlnocní přípitek, pokud nám tedy holčičky v mezidobí neusnou. V kajutě si děláme z postele pohodlné kino, otevíráme lahvinku v přístavu zakoupeného vína a na mém notebooku

pouštíme pohádku o tom, jak Scooby Doo řešil záhady nejprve Frankenhrůzy a pak samurajského meče. Než pohádky skončí, holčičky lehce vytuhávají. Do půlnoci zbývá pár minut. Snažím se Martinku přesvědčit, že půjdeme nahoru pařit za ostatníma, ale nedostává se mi očekávané podpory. Problém je, jak se smíchaly ty piva, koktejly a víno dohromady, tak mám úžasnou pártynáladu a rozhodně se mi nechce ještě jít spinkat. Jenže jak Martinka nepije alkohol, ujel jí vlak dobré nálady a moje pocity veselosti nesdílí. Nezbyvá mi, než jít nahoru do jídelny sám.

Už při vstupu jsem vítán hlasitými ovacemi. Vypadá to, že všichni čekali na moment, až dorazím. Teď teprve začíná ta pravá zábava. Hned mi vráží do ruky skleničku a nalévají víno. Je to stejná levná značka Vang Dang, co jsem si pořídil v přístavu a kterou rozhodně v lodním vinném listku nemají. Rozhlížím se a jsem tu jediná bledá tvář. Žádní turisté zde už nejsou. Wau, jsem na echtovní vietnamské novoroční oslavě, let's party! Připijíme si se všemi na happy new year. Happy New Year jsou jediná slova, kterou všichni umí anglicky. Rázem jsou u mě tři ve zlatě oděné překrásné Vietnamky, které jsem nikdy před tím na lodi neviděl. Vypadá to, že jsou tu jenom kvůli mně. Nenechám se dlouho pobízet a rozjízďím můj break dance. Do toho zpívám karaoke. Všichni šlí. Sklenička se mi automaticky sama doplňuje vínem, které s každou další skleničkou je lepší a lepší. Přecházíme na hromadný ploužák, při kterém jim vyprávím oblíbené Amálčiny vtipy a které sklízí zasloužené bouřlivé ovace. Noc pokračuje, naše těla se vlní za zvuků vietnamských budovatelských písní ve stylu gangmestyle. Následuje volba krále večera. Aniž bych se příliš snažil, jsem jednomyslně zvolen nejen králem, ale i novým kapitánem lodi a Buddhou Ho Či Minem!

D11 – Ha Long Bay II a zpátky do Hanoje – 1.1. – úterý

Je sedm ráno a já se budím u sebe v kajutě. Strašně mě bolí hlava. Všechny holčičky spí s maminkou ve vedlejší kajutě a propojovací dveře mezi námi jsou nedobytně zamčené z druhé strany. Klimatizace jede ve vyhřívacím módu naplno a v kajutě je tropických 30 stupňů Celsia.

Teda, to byla včera večer nezapomenutelná jízda. Škoda jen, že si nic nepamatuju. Snažím se soustředěně lovit v hlavě, co se přesně včera večer dělo. Jde to špatně a výsledek je mlhavý. Pamatuju si, že jsem šel na vietnamskou soukromou novoroční párty, tam se mnou tancoval Scooby Doo, se kterým jsme snad šňupali oříšky? Pak mě nechali chvíli řídit loď, potom mě zvolili novým králem a pak mě chtěli balzamovat a vystavit na kapitánském můstku, což se mi vůbec nelíbilo, ale co se dělo dál, tak to fakt netuším. Se mnou v posteli spí 3 zlaté zabalené balíčky. Nevím, jestli jsem je ukradl nebo dostal a proč jsou tři, když naše rodina má celkem čtyři členy, ale dost možná jsem dal jeden Scoobymu. Dárky jsou ale perfektní důvod, jak si získat pozornost a když bůh dá, i náklonost zbytku rodiny za zamčenými dveřmi. Jemně na ně ťukám a ujišťuji je, že se na ně nikterak nezlobím. Jakmile holčičky slyší slovo dárek, dveře se okamžitě otevírají dokořán a všichni se vrhají po zlatých krásně zabalených válcích. Nadšení upadá při zjištění, že jsou to jenom šály.

Pohled na hodinky ukazuje, že jsme prošvihli lekci Tai Chi, která se měla konat ráno v 6:30 na horní palubě. Nemyslím, že se dnes ráno nějaká lekce konala. Na tajči gurua si zřetelně vzpomínám, jak včera v noci spal pod stolem.

Co stíháme, je snídaně. Martinka mi u ní pouští zábavná videa ze včerejšího večera. Nadšeně koukám, jaká byla se mnou včera večer sranda a vůbec si nepamatuju, že jsme pořizovali domácí

video. Pozorují také zamlklou obsluhu lodi připomínající partičku sebraných zombie trapně hrající, že mě neznají.

Po snídani jedeme s průvodcem menší lodí k jednomu z blízkých vápencových ostrůvků se jménem Bo Hon. Průvodce včera na party nebyl, to vím jistě. Martinka po cestě vtipně glosuje svěžest mého dechu. Na ostrůvku Bo Hon musíme vyšlápnout sto schodů. Naštěstí je po cestě vyhlídka k vydýchání a tak se to obchází bez infarktu. Na konci schodů je vchod do největší jeskyně oblasti Halong Bay, která se jmenuje Úžasná jeskyně neboli Sung Sot. Jeskyně je nejznámější a nejnavštěvovanější jeskyní celé oblasti, měří více jak půl kilometru na délku a 30 metrů na výšku.

Když už jsme u jeskyní, Vietnam se chlubí i největší jeskyní světa. Jmenuje se Hang Son Doong, nachází se ve středním Vietnamu, je obrovská a na téhle cestě tam nejedeme.

Procházíme jeskyní Sung Sot. Je to příjemná procházka na zdravém vzduchu nahoru a dolů a přes větší a menší jeskyňové sály. Kromě nás jsou tu turisté z dalších asi dvaceti lodí, takže si musíme hlídat naši skupinku. Průvodce nám v jednotlivých místnostech jeskyně dává výklad a upozorňuje nás na stalaktity zajímavých tvarů jako je kůň, meč, mamut, slon a další. Jednou z takových potvor je i želvička, kam dávají lidé penízky pro štěstí. Protože my jsme malinko pověřčiví, pověřujeme Amálku, ať to za naší rodinku vyřídí a dá želvičce litr dongů.

U východu z jeskyně je pěkný výhled na zátoku a stánek se suvenýry, kde holčičkám kupujeme každé pravý dračí zub na krk na památku této dračí zátoky.

Sestupujeme k moři a jedeme zpátky na Rosu. Loď zvedá kotvy a vydává se na cestu zpátky do přístavu do místa, kde přistála maminka draková. Máme hodinku času na to si zabalit a vyklidit kajutu, která se následně začne uklízet a připravovat pro nové cestující.

Sbalení jdeme do jídelny. Čas se teď bude vyplňovat lekcí vaření po vietnamsku. Průvodce nám vysvětluje, že před tím, než začal dělat průvodce, tak byl michelinským šéfkuchařem. Bohužel, při jednom nespecifikovaném neštěstí přišel o čich, musel s vařením seknout a začal se živit jako průvodce. Přesto vařit rozhodně nezapomněl a dnes nás naučí, jak se vyrábí pravé smažené jarní závitky, ke kterým nemít čich není na škodu. Začínáme lekcí o tom, jaké jsou druhy rýžových papírů, jaký se hodí na závitky jarní (smažené) a jaký na ty závitky salátové (syrové). Při tom se dozvídáme, že Vietnam je jediná země na světě, kde jedí čerstvé a tepelně nezpracované závitky. Aby rýžový papír změkkl a nechal se rolovat, máme na talíři natažený mokrý hadr, na který papír na chvílku položíme. Následně děláme směs v misce z vepřového masa, nakrájené zeleniny, slepičích vajíček, bylinek a koření. Učíme se rolky plnit a balit. Nejaktivnější baličkou v celé skupině je Amálka, hned druhá je Martinka. Já si špinit ruce odmítám, za což dostávám od holek po zásluze vynadáno. Když náš mástršef vidí, jak balí závitky Amálka, pronáší výhrůžná slova o tom, že to nebalíme pro psy, ale že to bude k obědu a že správná rolka má mít tvar rolky a nikoliv tvar kartonu cigaret. Překládáme to Amálce, ale ta žádnými pocity nespokojenosti se svojí prací netrpí. Tímto dnešní lekce vaření končí a my si musíme počkat, až se nám rolky upečou.

Pohledem z okna se pořád mění krajina skalních ostrůvků v zálivu Halong a i když jsem to vyfotil už minimálně třicetkrát, stejně mě to táhne na sluneční palubu dělat další fotky.

Čas běží a my se blížíme k přístavu. Kotvíme na stejném místě, kde jsme kotvili včera. Je půl dvanácté a ještě než vystoupíme, bude se podávat oběd. Kromě námi připravených rolek dostaneme k obědu další haldu jídla včetně bramborového salátu, smažených sépií, grilovaného kuřecího masa, vepřových špízů atd. Na jídlo na lodi si rozhodně stěžovat nemůžeme.

Najedení platíme útratu za pití na lodi. V našem případě po nás chtějí 60 USD za 4 lidi, což mi přijde úžasně. Znamená to, že jsem měl celou včerejší noční jízdu úplně zadarmo, že se na mě všichni Vietnamci složili a že jsem byl zaslouženým kingem večera. Jen tak dál, Davide!

Po vyloďení na břehu se setkáváme s Helem, který trávil včerejší večer sám na pokoji v guest housu, kde spí další turističní průvodci a řidiči. Náš šofér má nasazené černé brýle a moc nemluví. Hele naznačuje, že se včera opil. Jak se zdá, všichni šoféři ve Vietnamu pijí. Vyjíždíme z přístavu a míváme zajímavé budovy. Jednu ultramoderní sportovní halu a jednu kulturní repliku opery v Sydney. Do rozvojové země krajně nepatřičné!

Kousek za Halongem hlásí šofér píchlé kolo a musíme do pneuservisu. Naštěstí servis je poblíž a problém vyřešit netrvá dlouho. Zatímco nám kolo opravují, my zůstáváme v autě.

Cestou do Hanoje konečně stavíme v továrně na perly. Dostáváme zde průvodkyni, která nás provádí po továrně a zasnívá nás do tajemství výroby perel. Perly zde vyrábí japonskou metodou, kterou vyvinul v roce 1893 král perel Kokichi Mikimoto. Normálně perly vznikají tak, že do ústřice spadne zrnko písku, ústřice ho X let oslízává lasturou a výsledkem je perla. Mikimoto přišel na to, jak s velkou pravděpodobností přesvědčit ústřici, aby porodila pravou perlu uměle. Metoda spočívá v tom, že se do živých ústřic implantuje tzv. mateřská perla, což je malá kulička vyrobená z lastury

ústřice. K té se přidá katalyzátor, což je kousek tkáně živé ústřice (tedy byla živá, než jí rozřezali na katalyzátory). Pak se ústřice strčí do drátěné sítě s další stovkou stejně připravených ústřic, ponoří se do moře v zátoce Halong Bay a nechá se 3-5 let perly vyrábět. Ústřice se jednou za čas kontrolují a vyhazují ty, které v mezidobí pochcípaly (pozná se to tak, že se samy neotevírají). Perly se zde produkují ze tří druhů ústřic. Každý druh vyrábí perly jiné barvy a jiné velikosti. Od průvodkyně se dozvídáme, že perly se nechají vyrábět jak ústřicemi mořskými, tak sladkovodními. Mořské perly jsou kvalitnější a vydrží velmi dlouhou dobu nezměněné na rozdíl od perel z ústřic sladkovodních, které se musí leštit. Zatímco jedna mořská ústřice v jednom momentu vyrábí jen jednu perlu, sladkovodní dokáže vyrábět až 40 perel najednou. Perly ze sladkovodní ústřice mohou být větší než z mořské. Zde vyrábí ty nejkvalitnější perly jenom z ústřic mořských. Úspěšnost je 40 procent (z 10 zasazených mateřských perel se zadaří vychovat jen 4 perly). Část ústřic uhyne, část se nedovyvine do požadované kvality. Ústřice žijí 5-20 let. V místní továrně nejen, že perly chovají, ale vyrábějí z nich i různé šperky (prstýnky, náušnice,...).

Všem holkám při exkurzi oči září, minimálně do momentu, než dojdeme do prodejní části továrny, kde se u šperků s perlami houpou cenovky. Šest nul je minimum. Perly pěkné, ale k jídlu to není, levné to také není, takže nebrat. Místo toho kupujeme krémy, které se zde vyrábí z lasturoviny z nedokonalých perel. Krémy mají mít neskutečné regenerační účinky, což dokazuje naše krásná průvodkyně, která vypadá na maximálně 20 let, ač už jí brzy bude 60. Následně musím Martinku přesvědčit, že ona to vůbec nepotřebuje, už takhle vypadá krásně, po aplikaci krémů by se mohla proměnit v miminko, a kdo by se pak staral o naše holčičky? Dva krémy jí musí úplně stačit.

Cestou autem do Hanoje si dodělávám poznámky, holky hrají hry na tabletech a budoucí velkopodnikatelka Martinka studuje Forbes, aby přišla na to, jak zlepšit rodinné cash flow. Opět přibližně v polovině cesty přestávujeme v místě velmi podobném tomu, v jakém jsme stavěli při cestě do Halong Bay. Je to dokonalá past na turisty míchající dohromady unfair trade, chudobu a krásné a kvalitní suvenýry. Součástí komplexu je restaurace, kam si jdeme dát kafičko. V nabídce mají místní specialitu, cibetkovou kávu. Cibetkovou kávu samozřejmě známe, ale ještě nikdy v životě jsme jí neochutnali. Pokud někdo náhodou neví, o co jde, cibetková káva je normální kafe vyhrábé z trusu cibetky palmové. Cibetka kávovou bobuli nejdříve sní, ta jí v žaludku zkvasí a pak projde celým trávicím traktem. Při tomto procesu dostane vykakaná káva fantastickou příchuť a logicky i aroma. Místní cibetkovou kávu zde prodávají i v turistickém obchodě. Za jedno kilo této světoznámé dobroty chtějí 280 USD. Kilo si rozhodně nekoupíme, ale jednu sedmigramovou kávičku za 250 Kč bychom si za tento mimořádný zážitek dopřát mohli. Za chvíli mi kávu přináší a já vím, že to je ona, káva mého života. Ta chuť je úplně jiná, melodicky lahodná, karamelově příjemná, bez jakýchkoliv hořkých tónů. Každý doušek způsobuje nával příjemných pocitů do kebuly, já si užívám tento speciální moment a cítím se povznesen, téměř jak kdybych byl právoplatným členem pražské kavárny. Martinka také ochutnává tuto královskou výsadu. Holčičky srkají zelený čaj a nechápou, proč se u kafe tvářím důležitě jak včela bez medu.

V druhé polovině cesty do Hanoje se v našem autíčku hodně spinká. Já si povídám s Helem a říkám mu, že bych se rád mrknul na nějaký psí trh, pokud náhodou je někde po cestě. Hele se ukazuje jako zkušený průvodce a za chvíli někde kdesi na okraji Hanoje stavíme. Martinka zůstává se spícími holčičkami v autě a za pejsky jdu jen já s Helem. V tomto momentu bych doporučil všem pejskařům, babičce Haně a dalším milovníkům zvířat následující odstavec velkým obloukem přeskóčit.

Trh není speciálně psí, ale obecně zvířecí. Koupit se zde nechá mnoho zvířecích druhů. Prodej zvířat zde není za účelem chovu, ale čistě konzumace. Celé tržiště je zastřešené vlnitým plechem. Je to špinavé místo, smrdí to tu a já lituju, že jsem si ještě nepořídil roušku na obličej, kterou má zde každý Vietnamec včetně našeho Hela. Zvířata jsou zde k mání jak živá, tak už zabitá. Na tržišti nepanuje žádný viditelný systém, stánky se náhodně střídají. V prvním stánku nabízí vrabčáky a nějaký další druh mrňavounkých ptáků. Ptáci jsou vyvrhnutí, oškubaní, namočení v nějaké rezavé marinádě se zeleným listem skrz naskrz. Další stánek je se psy. Psi jsou mrtví, v celku, viditelně podříznutí na krku, vyvrhnutí a s chlupy opálenými nějakým autogenem. Leží tam srovnání, v panáčkující poloze a je jich několik v řadě vedle sebe. Vedle nich je velká mísa plná psích kusů - nohou, ocasů a dalších částí. U tohoto stánku kromě masa prodávají i psí klobásy. U dalšího stánku mají husy. Jsou ve dvou řadách. Dole pod stolem jsou živé v kleci, na stole leží mrtvé, oškubané, srovnané v řadě s pařáty třícími nahoru a s dlouhým krkem ohnutým směrem dolu tak, že ty živé na ně mají perfektní výhled. V dalším stánku je celá vyvrhnutá kráva. Pak jsou další psi. Hele mi ukazuje kulatou klec plnou živých kohoutů a upozorňuje mě na jejich obrovské pařáty. Prý tito zápasníci pocházejí z nějakého jednoho místa ve Vietnamu a jejich monstropařáty jsou vyhlášenou pochoutkou. Stánky se dost opakují. Mají zde ryby, kraby, žáby, úhoře, ... Hele mi přemlouvá, jestli si nedáme na půl psí klobásu. Prý v chladném dnu, jako je tento, je to perfektní zdroj energie na rychlé zahřátí. Odmítám. Ne kvůli výslovnému zákazu babičky, ale tohle místo je prostě nechutné a na nic tady chuť nemám. Mezi stánky jezdí skútry a nakupují místňáci.

Jednou ulicí jdeme na konec a další ulicí se vracíme zpátky k autu. Stánky a tematika se dost opakuje. Fotku se psy sem z humanitárních důvodů nedáváme (nechci dostat od babičky přes držku).

Přijíždíme do Hanoje a trefujeme zácpu na mostě Nhat Tan, který svítí, je pokrytý LED panely a mění barvy. Dvacet minut stojíme na místě. Hele ladí v rádiu dopravní zpravodajství a hlásí nám, že se srazila dvě auta a teď to reguluje policie. Není to první nehoda, kterou na naší vietnamské trase potkáváme. Ve Vietnamu umírá při nehodách 14000 lidí ročně a dopravní nehody jsou na prvním místě ve statistice důvodů úmrtí lidí ve věku 15-30 let.

Do našeho Amorita Boutique hotelu dorážíme v šest večer. Loučíme se s naším řidičem, zítra budeme mít jiného. Holky jdou na pokoj. Já zůstávám na ulici s cílem pořídit nějaké čerstvé tropické ovoce. Kupuji jackfruit, mango a vodní růžová jablíčka, která všichni milujeme. Růžové jablíčko je pro nás úplně nové ovoce, které jsme poznali v Saigonu. Má tvar hrušky, sytě červenou barvu, hladkou slupku jak rajče a je plné osvěžující sladkokyselé šťávy. Bohužel, toto ovoce má krátkou životnost a vysokou citlivost na zacházení, neexportuje se a tak si ho doma zřejmě nikdy nekoupíme.

Na pokoji přemýšlíme, jestli dnes zase půjdeme na večeři do restaurace Sen nebo jestli dáme něco jiného. Nakonec se domlouváme, že by nebylo marné vyzkoušet nějaké dobré sushi. S pomocí Tripadvisoru vybíráme skvěle hodnocenou restauraci iSushi. Tato restaurace má mít vícero poboček, jedna je nedaleko Snu, takže tam snadno trefové pěšky. Po necelém kilometru svěží chůze dorážíme na místo, kde podle navigace má být iSushi, ale je zde jen nějaký BBQ gril. Znovu kontroluji tripadvisor, google mapy. Jsme správně, ale iSushi tady není. Snažím se vytěsnit pocit zklamání z tváří všech holek a uklidňuji je, že naštěstí jen 600 metrů odsud je další pobočka iSushi. Jdeme tam. Po cestě potkáváme českou hospodu, s velikým plakátem Prahy, s nápisy v češtině a reklamou na točený Budvar. Nechte toho holky. Přece jsme nejeli do Vietnamu, abychom tu jedli česká jídla! Pokračujeme do iSushi. Jenže scénka se opakuje a tam, kde má být restaurace, není nic. Zatímco holčičky so dožadují jídla, Martinka razí teorii, že zavřeli celý řetězec a další iSushi už hledat nebudeme. Vracíme se přímým směrem náš hotel s tím, že půjdeme jíst do první restaurace, kterou po cestě potkáme. Ani ne po sto metrech narážíme na restauraci Mirai, která je specializovaná na sushi. Osud si s námi zahrál hru „člověče, nezlob se“, aby nám následně přihrál do cesty jednu z nejlepších sushérií našeho života.

V Mirai, podobně jako v jiných vietnamských restauracích, objednáváme a konzumujeme vícero různých chodů. Papání vícero různých jídel je obecně platným vietnamským konceptem a je to super, protože člověk stihne toho ochutnat více a užít si při tom větší rozmanitost chutí. Bohužel, tento koncept není ideální pro děti, které obvykle slupnou to, co přinesou první (a je pro ně stravitelné) a až dorazí další chody, tak už nemají hlad. Tak se pravidelně stává, že děti se cítí najezené v momentu, kdy dorazila teprve polovina chodů, začínají se u stolu nudit a aby nezlobily, musíme je zabavit. A chceme se pochlubit, máme na to recept. Amálku necháváme v restauracích tancovat. Samozřejmě je lepší, pokud k tomu hraje nějaká hudba (v zásadě je úplně jedno jaká). Amálku není třeba příliš pobízet, tancování má v krvi po mamince. Zatímco Amálka tancuje, Eliška si píše v restauracích svůj cestovní deníček. Dělá si záznam několika hlavních bodů „co jsme dělali/viděli/zažili“ ke každému dni naší cesty a až bude ve škole, tak to přečte spolužákům ve třídě a pak ještě ve dvou družinách. Za to sklídí slušné množství plusových bodů, které se můžou náramně hodit, až zase příště někam pojedeme a budeme jí potřebovat uvolnit ze školy. Takže děti pište, tancujte. Vy Vietnamci na ně tak udiveně nekoukejte a hlavně nás všichni nechte, ať si s Martinkou můžeme v klidu spořádat ještě ty dva chody, co se nám právě teď nesou!

S výbornou náladou se vracíme k našemu hotelu. Cesta vede z poloviny okolo jezera Hoan Kiem. Míjíme místo, kde si Amálka předevčírem půjčila motorku a teď se dožaduje dalších jízd. Má smůlu. Je už pozdě, zima a prostě ne. Na ulicích kolem jezera to neskutečně žije. Všude se baví lidé, jsou tu různí žongléři, tanečnice s hudbou, někteří si kopají mezi sebou bago se speciálním létavým míčkem, prodávají se zde různé dobroty, nafukovací balónky a další hovadiny. Procházíme kolem jezera. Po cestě pořizujeme žadonícím holčičkám blikající čelenky s kytíčkami a o kus dál zimní teplé čepice, kterým se na povel staví uši. Zastavujeme se, fotíme si osvětlenou jezerní Želví věž i chrám Den Ngoc Son, ke kterému vede červeně nasvícený most a kde je vycpaná stará želva Cu Rua. Shodujeme se všichni, že noční Hanoj je boží a my jí milujeme!

Na pokoj dorážíme po půl jedenácté. Než půjdeme do hajan, musíme přebalit kufry. Zítra ráno se odhlašujeme z hotelu, další noc budeme spát ve vlaku na cestě do Sapy a rozhodně se nechceme tahat se všemi kufry. Podobně, jako když jsme jeli do Halong Bay, bereme s sebou jen jeden kufr. Zbývající dva necháme tentokrát uschované v našem hotelu, ať na nás počkají, než se vrátíme.

D12 – Ninh Binh– 2.1. – středa

Domluvený sraz s Helem máme v devět a tak si oproti jiným dnům můžeme přispat. Ke snídani si dáváme Pho Ga (kuřecí vývar), sendvič a další dobroty. Chvilku jsem přemýšlel, jestli bych tento nudný odstavec neměl celý smazat, ale pak jsem si řekl, že bude fér, když případný čtenář uvidí, že

na našich cestách není jen pořád samá zábava, ale občas také nuda. Takže jsme snídali Pho Ga (kuřecí vývar), sendvič a další dobroty.

Dnes jedeme na výlet do krasové oblasti Ninh Binh, turisticky atraktivní části Vietnamu vzdálené asi 80 km od Hanoje směrem na jih. V autě máme nového šoféra. Je strašně ukecaný a spolu s Helem v jednom kuse pořád něco melou. V autě probíhá naše už zavedená klasika. Opět, jak už ve Vietnamu bývá milým zvykem, stavíme po cestě na odpočinkovou pauzičku v turistickém obchodě nabízejícím kromě kulturních záchodů i restauraci a obchod se suvenýry. Tento je ale významně menší a skromnější ve srovnání s těmi shopping centry, ve kterých jsme stavěli po cestě do Halong Bay. Nakupujeme zde sušenky a dáváme si zelený čaj na zahřátí. Je to potřeba. Počasí je setrvalá šed' a zima.

První zastávka v provincii Ninh Binh je v prvním hlavním městě Vietnamu - Hoa Lu. Nachází se u dnešní vesnice Truong Yen Thuong a založil ho v 10. století první císař dynastie Dinh potom, co se Vietnam odtrhnul od Číny. V 11. století se přesunulo hlavní město do Hanoje, ale Hoa Lu zůstane navěky historicky prvním hlavním městem Vietnamu.

Přecházíme přes most na jehož druhé straně je brána do starého města. Hned za branou je starý děda s buvolem. Na buvola je možné si sednou a udělat si fotečku. Nemyslím teď na sebe, ale naše holčičky by si zasloužily fotečku na buvolovi, protože jak Amálka správně zdůrazňuje, takovou fotku ještě nemá a jestli jí neuděláme hned, tak už takovou mít nikdy nebude. Holčičky na buvolovi si kromě mě fotí ještě jedna vietnamská paní a já se jí vůbec nedivím, protože to holčičkám hodně sluší. Když holky slezou z buvola, začínám myslet na sebe a přemýšlím nahlas, jestli bych tam teď

neměl jít já, protože já takovou fotku taky ještě nemám a jestli jí neuděláme hned, tak už takovou mít nikdy nebudu. Martinka ale tvrdí, že to by bylo nedovolené týrání zvířat a tak mi nezbývá, než se smířit s tou druhou možností.

Pokračujeme prohlídkou chrámů. Z Hoa Lu desátého století toho do dnešních dnů příliš nezbylo. Na místě původních ruin byly postaveny nové pagody a nové chrámy, které dnes vypadají staře a místo tedy má tu správnou atmosféru, jakou by návštěvník od historického města očekával. Mimochodem, rozdíl mezi pagodou a chrámem je ve Vietnamu ten, že pagody jsou určené k uctívání bohů a darování obětí, zatímco chrámy slouží k uctění reálných historických osobností.

Každá z historických budov Hoa Lu má samozřejmě důležité jméno a mohl bych klidně vypisovat, že se jmenují Đinh Tiên Hoàng, Lê Đại Hành, Nhật Trữ, Bái Đình atd., ale nechci případné čtenáře trápit velkou mírou detailu, když si to stejně nezapamatují a v případě potřeby si to snadno můžou najít. V komplexu je i muzeum, kde jsou fotky všech prezidentů a generálních tajemníků KSV, kteří toto historické místo navštívili. Využíváme této příležitosti k otestování Heleho morální integrity. Snažíme se ho přimět, ať si alespoň trošilinku postěžuje na nedemokratický režim, absenci svobody slova i voleb, cenzura, ať pomluví nějakého politika nebo alespoň trošku si zanádá na místní poměry. Hele ale ani ťuk a prezentuje se spíše jako loajální člen vietnamské STB.

V historickém chrámovém komplexu trávíme prakticky celé dopoledne. Když odcházíme, odchytává nás ta nenápadná paní, co si fotila naše holčičky na buvolovi. V ruce třímá vyvolanou fotku holek zalitou do plastické folie a doplněnou o nápisy odkazující na Hoa Lu. Žádnou fotku jsme nechtěli, ale když už jsi se posnažila a cena bude jen o malinko větší než zadarmo, nejsme

bestie, abychom tě odmítli. Zejména, když Amálka popotahuje, že takovou fotku ještě nemá a jestli jí nekoupíme teď hned, tak už takovou mít nikdy nebude.

Z Hoa Lu pokračujeme autem do restaurace. Oběd máme opět předplacený jako součást našeho balíčku od místní cestovky a tedy menu už vybral někdo za nás. Hele nám vysvětluje, že pro místní oblast je typická koza, o čemž svědčí to, že po cestě u silnice pravidelně potkáváme prodávat kůzlečí maso. Prodávají zde obvykle celou mrtvou kozu svázanou do kleče s opálenými chlupy. Až na ty oči, co nemá, tak vypadá jako živá. K obědu tedy budeme mít kůzlečí. Hele nás ujišťuje, že se nemusíme ničeho bát, naše koza bude bezpečná, dobře propečená, s kari omáčkou. Místní lidé mají nejradši syrová kůzlečí játra posolená a pokapaná citronem, ale ta nám prý neobjednával. Kromě kozy dostaneme ještě dýňovou polévku a nudle.

Hned u restaurace prodávají mastičky. Mají tady tygří mast a kobří mast. Tygří mast už známe z dětství. Když jsem byl chlapec malej, tak metr nad zemí, můj táta mi jí pravidelně mazal na opary. Pálilo to s ní třikrát tolik a protáhlo to dobu léčby na dvojnásobek, ale byla to jediná mastička, která prošla atestací akceptovatelnosti správného mačo chlapa (máme to v rodině). Kobří mast neznáme a tak se ptáme na rozdíly Heleho. Prý jsou si obě mastičky dost podobné. Tygří je vhodnější k dlouhodobému užívání, kobří je silnější a hodí se, když je potřeba pořešit nějaký akutní problém, jako je bolavý loket, koleno apod. Chvilí přemýšlíme, jestli nekoupíme nějakou mastičku dědovi, ale jelikož u nich chybí příbalový leták s kontraindikacemi, datem výroby a datem spotřeby, rozhodujeme se mu raději pořídit nějaké to rýžové víno na vnitřní mazání.

Po obědě popojíždíme autem do nedalekého Tam Coc. Tam Coc v překladu znamená super krásná krajina a Halong Bay na souši. Míříme si to přímo do Tam Coc přístavu, kde nám Hele kupuje vstupenky na loď a pomáhá nám navléknout záchranné vesty.

Pojedeme zase na lodi, na této vietnamské túře už asi dvacáté, ale to vůbec nevadí. Protože jsme velká rodinka, potřebujeme lodě dvě. Na první loď jde Martinka s Amálkou, na druhou loď jdu já s Elinkou. Lodi - v průvodci nazvané jako tradiční sampany - jsou obrácené zúžené pramice, které řídí veslařky, většinou ženy ve věku 40-50 let. Jejich angličtina je prachbídna, ale ta naše veslařka to nevzdává a pořád na nás něco mele vietnamsky. Jelikož anglicky nám nerozumí a vietnamsky nerozumím já, melu na ní česky. Vyrážíme s paní na loďce v kontinuální řadě dalších turistů. Tohle místo je čistá komerce, ale zároveň se nedá popřít, že tohle místo je speciální. Na krajinu vápencových skal velmi podobných Halong Bay, ale ve vnitrozemí, se nechá s obdivem dívat hodně dlouho. A do toho ta obrácená veslice. Normální pramice se vesluje zády ke směru plavby, protože se pro větší sílu vesla přitahují k sobě. Tahle se musí tlačit od sebe, aby jela dopředu. Koukáme na to, jak tele na nové vrata. Ta paní totiž nevesluje rukama, ona vesluje nohama! Bosýma nohama se zapře do vesel, opře se zády do sedátka a rozjede symfonii šlapání oběma nohama podobně jak na kole. Výkonnost jednotlivých veslařek se významně liší. Zatímco Martinka s Amálkou mají paní leklou rybu, my máme motorovou myš a záhy holkám ujíždíme. Cesta do fantazie nás vede střídavě kolem rýžových políček, na kterých hodují ptáci a skalních sloupů, na kterých se pasou kozy. Při cestě několikrát vplouváme do jeskyně ve skále, kde musíme ohýbat hlavu, abychom se nepraštili o strop, a následně vyplouváme na druhé straně této skály.

Po hodině jízdy jedním směrem a proplutí jeskyně je kouzelný chrám, u kterého se pasou lidé proměnění v prasata. Zde se točíme a plaveme stejnou cestou nazpátek.

Po cestě je několik míst, kde se snaží chudáka nebohého turistu profesionálně obrát. Trik s focením a vyvoláváním fotek známe už ze starých chrámů Hoa Lu. Zatímco já s Eliškou se proto mazaně kryjeme, když vidíme nadržené fotografie, Amálka s Martinkou, které jsme ztratili z pod kontroly, místním fotografům drží, jak kdyby chtěly být na titulní stránce vietnamské edice časopisu Vogue. O kousek dál nás odchyťávají prodavačky na pramicích. Nabízí ovoce a různá pitíčka jako coca-colu, kafičko, vodu atd. Kupujeme si čerstvé mango a guávu a při tom nám dochází, že jelikož Martinka s Amálkou nemají u sebe ani floka, bylo by od nás hezké na ně počkat a o ovoce se podělit. Naše spěchající paní motorová myš tento názor nesdílí. Elišky křik je ale dostatečně přesvědčivý, aby to pochopila. Když prodavačky vidí, že už z nás nic dalšího nevytáhnou, rozehrávají hru na city. Chtějí po nás, ať koupíme pití pro naší unavenou paní veslařku, která v tomto momentu opravdu vypadá, že mele z posledního. Hahaha, tak tohle nás nedojme. My jsme trénovaní na psí oči od našich holčiček, máme srdce z kamene, a jestli má nějaká paní žízu, tak si může loknout z Amálčiny oslantané čutory.

Po návratu zpátky do přístavu dáváme každé paní jednoho stováka cash. Je to očekávané spropitné a ve ztuhlých rysech našich Vietkong pádelnic to nevyvolává sebemenší emoce nebo náznak vděku. Pak od fotografů kupujeme vyvolané fotky Amálky s Martinkou. Nedá se to odmítnout, strašně jim to sluší.

Hele na nás čeká v přístavu. Jdeme společně na pěší procházku podívat se na most, který jsme na lodičkách podplouvali a pak pokračujeme asi do kilometr vzdáleného buddhistického chrámu. Tato zprvu nenápadná zastávka se záhy ukazuje jako fenomenální zábava. V buddhistickém chrámu je totiž slušná sbírka vietnamských a pro nás exotických hudebních nástrojů a vše střeží jenom jedna

stará paní, která se zakecává s naším Helem. Slušně se ptáme, jestli si můžeme hudební nástroje vypůjčit a přísahám, že já jsem slyšel jasné „jes“. Stávám se vůdcem a sólo mástrem našeho rodinného hudebního gangu. Holčičky jsou muzikantský sbor, Martinka je kameramanka. Začínáme u jednostruny „Dan Bau“, nástroje, který rozechvěje nejen strunu, ale i srdce posluchačů. Podobně jako ta paní tenkrát v ovocné zahradě v mekongské deltě se snažíme na tento nástroj hrát a do toho tklivě vietnamsky zpívat. Yang-yang-young-čang, šunk-čunk-kwang, t'ung-d'ung-yang-a-tak-dále. Holčičky jsou absolutně nadšené a každá chce také hrát a zpívat a býti natáčenou vietnamskou celebritou. Další nástroj je veliký gong (vietnamsky „Cong Chieng“) a rozjíždíme meditativní tibetskou ó-mány-padhe-hum, ó-mány-padhe-hum. Pak následuje asi tak 100kg bronzový buben „Dong Son“, památka na dobu bronzovou, pak zvon, pak něco jako citera. Celá rodina děláme virvál v buddhistickém svatostánku. Nikdo jiný v chrámu není a stará paní nás nechává vyřádit. Sranda pro celou rodinu a Buddha nám to odpustí. Ave já!

Před chrámem nás nabírá šofér s autem a jedeme zpátky do Hanoje, kam dorážíme v sedm večer. Máme čas. Dnes budeme spinkat v nočním vlaku do Sapy. Vláček odjíždí v deset večer a dříve jak v devět nás do vlaku nepustí. Pan šofér nás veze do Helem doporučené restaurace Ngon. Je to restaurace ze stejného řetězce, v jakém jsme byli na doporučení Čakiho v Ho Či Minově městě. Sakra, to už je dávno. Restaurace je plná, ale pro bledé tváře se místo vždycky najde. Hele sedí s námi u stolu. Jelikož je stůl venkovní, abychom nezmrzli, praží nám na záda plynový hořák. Hele je skromný a nechce nic než nudle. To já tak skromný nejsem. Bohužel restaurace nás malinko zklamává. V menu mají sice vrabčáky a veverky, ale když se toho dožadují, tak mě odbývají s tím, že to je sezónní záležitost a ani jedno dnes nemají. Nezbyvá mi tedy než se uskromnit a dát si férovou

porci čerstvých ústřic a mořské plody v pálivé omáčce. Holky baští jejich srdcovku bunn čá s nudlintama. Amálka už sice umí říkat „k“, ale já nedokážu zapomenout, jak byla roztomilá, když to ještě neuměla.

Po skvělé večeři máme chuť na žloutkové kafe a o naše pocity se dělíme s Helem. Naštěstí Hele ví, Hele zná, a po zaplacení v restauraci Ngon se přesouváme pěšky do nedaleké kavárny na místní žluté kafe. Máme poslední hodinku našeho života s Helem, během které se nám mění před očima. Vždy politicky korektní Hele nám otevírá své žluté srdce a stáváme se - když ne pokrevní - tak alespoň žloutkoví, bratři. Hele má tři dcery, žádného syna a nechce už žádné další dítě. Navzdory konzervativní vietnamské společnosti, kde mu všichni nutí, že si musí pořídit ještě alespoň jednoho syna, jinak ho smažou. Že to není vtip, dokládá story o tom, jak příbuzní odmítají zakreslit jeho holčičky do rodinného rodokmenu, což ho strašně rozčiluje. Jeho holčičky jsou přece jeho, a dokud jsou jeho a jmenují se jako on, tak kurňa nikdo nemá právo je mazat! Naše rodinné debaty sklouzávají na místní školství. Ve Vietnamu jsou privátní školy a státní školy. Jenže soukromé stojí peníze a ty státní stojí za úplný pendrek, tak si vyber. A pak místní sociální systém – hrůza je to! No konečně!

Po kafičku jedeme autem na nádraží, kde už na nás čeká vlak. Je to noční vlak do Sapy nebo přesněji do městečka Lao Cai. Tento vlak má různé vagóny, které se liší vybavením, kvalitou a cenou. My máme zakoupené místenky do vlakové třídy King Express. V nabídce vlaků byla jen jedna lepší kategorie nazvaná Victoria. Ten rozdíl v kvalitě Victorie oproti Kingovi je viditelně znatelný pohledem z perónu přes okénko do kupéčka. Mají zde krásnější závěsy, lampičky a balíček jídla. Jedno kupé se rovná čtyři postele, dvě palandy proti sobě. Jestli mají ve Viktorce lepší matrace na posteli, to netušíme. Co víme jistě je, že žádné kupé včetně Victorie nemá privátní záchodky, ani koupelnu. Jelikož jsme si Viktorii nezaplatili, oficiálně deklarujeme, že Victoria je jen pro snoby, kteří chtějí to nejlepší. Ale to my nejsme, my jsme skromní a nám stačí to druhé nejlepší. Ve vlaku jsou samozřejmě další o hodně horší třídy, kupé s tvrdými palandami (hard beds) a místa jen na sezení jak v normálním vlaku.

Při cestě do vlaku nás doprovází Hele, který jde s námi až do našeho kupé. Zde nám dává poslední rady, jak to ve vlaku chodí, k čemu co je a na co si dávat pozor. Loučení je celkem smutné. Byl s námi déle než Čakí a jako průvodce rozhodně nezklamal. Odměňujeme ho za to předpisovým spropitným.

Hned jak jsme v kupé sami, propuká rodinná bitka o lůžka. Naštěstí zatím mě přepere jen Martinka, takže to netrvá dlouho a brzo všichni víme, kde kdo bude spát. Na jedné palandě bude spát Eliška, na druhé palandě já. Dole budou Amálka s Martinkou. Martince se úplně nepozdává, že budu spát nad ní, protože se bojí, že se horní postel se mnou utrhne a spadnu na ní. Uklidňuji jí, že jestli se opravdu utrhne, tak o tom ani nebude vědět.

Vybalujeme věci z kufru, které potřebujeme na dnešní noc (pyžama, kartáčky na zuby, atd.) a zandáváme věci, které by překážely. Jak už jsem zmínil, velká nevýhoda vlakových kupé je, že nemají vlastní záchody. V našem King Expressu jsou dva záchody na jeden vagón, v jednom vagónu je pět kupéček. Naštěstí na sdílených záchodech to zatím nesmrdí. Martinka, která vyrostla za časů, kdy záchod ve vlaku znamenal díru na koleje, má starost, zda se smí na záchod, pokud vlak stojí ve

stanici. Ujišťujeme jí, že tento záchod je jiný, může se na něj kdykoliv, nesplochuje, a tedy z něj nevypadne nikdy nic.

V našem kupé je zásuvka na 220 Voltů. Hned do ní zasouváme našeho přivezeného pětipsa. Snad každou naši poznávací dovolenou, kde mají jiné než evropské zásuvky, se potýkáme s jejich nedostatkem pro množství dovezené techniky. Tentokrát jsme vzali z domova velikánskou prodlužku s pěti zásuvkami v základu a kdyby to nezabíralo půlku kufru, tak bychom byli tímto rozhodnutím doslova nadšeni. Zatím nám to fungovalo všude úžasně, až do dnešního dne. Vlakové zásuvce se požadovaný odběr proudu pranic nelíbí, tlumí nám světlo v kupé, nic pořádně nedobíjí a nám nezbyvá, než citlivě odpojit ty největší nenažrance (notebooky), aby se alespoň telefony a tablety na zítra dobily.

Ještě než půjdeme zkoušet spát, probíhá večerní zábava. Holčičky si hrají na jedné palandě, já na druhé palandě píšu dlouhý novoroční emailový pozdrav kamarádovi Dejvidovi do Anglie a pilná včelička Martinka pracuje. V deset večer se vlak rozjíždí. Snažíme se poslat holčičky spinkat, ale nejde to podle představ a tak, než Amálka ulehne, má opět zákazy všeho možného druhu (bonbónky, zmrzlina, kečup, majolka,...) na následující dva dny.

Pokoušíme se usnout. Vlak se houpe a dělá pořád tu-dum, tu-dum, tu-dum. Snažím se z hlavy vytěsnit matematickou teorii bouchání vlaku, podle které vlak bouchá, protože jsou kola ve skutečnosti čtverhraná. Kolo je $Pi * r^2$, Pi je konstanta, ta se škrtá a zbývá 'r' na druhou, což je čtverec. Tu-dum, tu-dum, tu-dum. A do toho se na nás každou chvilku snaží někdo zvenku dobouchat, aby nám prodal pivo, kolu, čaj nebo kafe. Tu-dum, tu-dum, bum, bum, bum.

D13 – V Sapě – 3.1. – čtvrtek

Martinka mě budí za deset minut pět. Mám pocit, že jsem právě usnul. Podle rozpisu máme být v Lao Cai v 5:30. Proto v 5:15 lehce budíme holčičky a balíme věci tak, aby v 5:30, až vlak zastaví, jsme měli všechno krásně připravené a zabalené. Jenže v 5:30 teprve jde někdo surově bouchat na naše dveře a do stanice Lao Cai nedojedeme dříve jak v 6:00 ráno.

Díky naší včasné přípravě jsme jedni z prvních, kteří z dlouhého vlaku vystupují. Na nádraží nás zdržují odchytávači těch, kteří nemají zajištěný odvoz do Sapy. Sapa je od Lao Cai ještě hodinku jízdy autem a více jak 1300 nastoupaných výškových metrů. My máme vše dopředu zajištěné a tak nás nikdo nezdržuje. Jdeme k východu z nádraží a hledáme někoho s cedulí, na které by byla jména podobná našim.

A tak se setkáváme s panem Jů. On se ve skutečnosti jmenuje U, je to člen místního etnika Dao a tam pojmenovávají děti podle pořadí, jak se narodí. Protože U byl páté dítě svého otce a protože pět se řekne U, tak U je U. Ale U se vyslovuje Jů a já jsem nadšený, protože už jsme měli Hele a teď máme Jů, a prostě celý Vietnam je pro nás jedno velké studio Kamarád.

Jů je precek, měří 155 cm, má 24 let, je drzý, ukecaný a podle naší teorie i trošku sjetý. Jelikož my máme respekt k místní kultuře, zvykům a navíc jsme zvyklí na minority z Kladna, tak Jůa příliš kriticky nehodnotíme, minimálně dokud jsou v dosahu děti. Jů si neseďa dopředu k šoferovi, tak jako všichni naši dosavadní průvodci, ale cpe se na sedačku vedle mě. Tak nějak jsme doufali, že

bychom cestou potmě do Sapy mohli ještě umořit spánkový deficit, ale máme smůlu. Jů nám nedává šanci a pořád mele a mele a mele. Naštěstí holčičky Jůa neřeší a instantně usínají opřené o maminku. My dospěláci posloucháme Jůovi životní zážitky. Jů je z osmi dětí. Má jednu manželku a dvě děti. Ženil se v 15 letech, jak je v místních končinách zvykem, když manželce bylo 14 let. Jů se přiznává, že moc rád pije rýžové víno, kouří marihuanu a líbí se mu ženy. Při tom nezapně pomrkává po Martince. Vysvětluje nám, že není buddhista. Jeho kmen věří na mrtvé předky, kteří teď na něj dohlíží „odjinud“. Když dojde debata na jídlo, Jů nás ujišťuje, že v Sapě se nám bude určitě líbit. V Sapě lidé jedí vše, co nestihne utéct bez ohledu na to, jestli to mňouká, štěká, mečí nebo třeba zpívá.

Cesta utíká, pomalu se za okny auta rozednívá a my máme dobrý výhled na mlhu, která nás přesvědčuje, že kromě ní toho moc neuvidíme.

Přijíždíme do Sapy. Městečko Sapa ležící v blízkosti hranic s Čínou je hlavním městem okresu Sa Pa v provincii Lao Cai. Je to město s hlavním tržištěm celé oblasti, kde se potkávají místní lidé několika etnických skupin, jako jsou Hmongové, Daové, Giáyové, Pho Luové a Tayové. Kdo byli původní obyvatelé této oblasti, není známo. Je známo, že po sobě zanechali spoustu vytesaných obrazů v místních skalách. Současní obyvatelé se sem přistěhovali z Číny někdy před 300 lety. Sapa má 7000 obyvatel a dalších 36 000 žije v okolních vesnicích a komunitách. Místní lidé jsou farmáři pěstující převážně rýži a kukuřici. Řada obyvatel se úspěšně živí turismem. Zatímco v roce 1995 přijelo do Sapy méně než 5000 turistů, v současné době navštěvuje Sapu více jak 150 000 turistů ročně a samozřejmě počet nadále poroste.

Jů nás veze nejdříve k našemu hotelu Fresia. Jelikož přijíždíme mimo turistickou sezonu, náš hotel je téměř prázdný a přestože je pořád velmi brzy ráno, ihned dostáváme pokoj. Zatímco na nás čeká Jů s šoférem před hotelem, my jdeme na půl hodinky na pokoj dotáhnout ranní hygienu.

O půl osmé se opět potkáváme a jedeme do centra městečka Sapy do jedné restaurace na snídani. Dáváme si všichni Pho Bo (hovězí vývar s nudlemi). Během snídane nám Jů vysvětluje rozdíl mezi slovy Pho a Bun. Oba termíny popisují polévku s nudlemi, Pho znamená „malá nudlačka“ a Bun je „velká nudlačka“. Bo je hovězí, Cha je vepřové, Ga je kuřecí. Jak to tak vypadá, Vietnamsky se už plynule domluvíme.

Pho Bo nám všem jede. Já miluji jeho pálivou verzi. Pro vietnamskou kuchyni rozhodně neplatí, že by byla pikantní, jak je typické pro většinu sousedních asijských zemí. Přesto ani milovníci pálivého ve Vietnamu nepřijdou zkrátka. V restauracích jsou automaticky na stole připravené mističky s najemno nakrájenými čerstvými feferonkami, které pálí jak čert a stačí obvykle několik málo koleček k slušnému rozbušení srdíčka a vyčištění nosu. Pokud by toto někomu nestačilo, stačí se pořádně rozhlédnout a k dalšímu dopálení bude určitě někde poblíž omáčka „srirača“, sytě oranžová šmakuláda v plastové láhvi s kohoutem na obalu. Z čeho pramení její název, jsem pochopil nedlouho poté, co jsem jí ochutnal. Proto se raději držím jen těch feferonek a snažím se nepřemýšlet, proč má „srirača“ ve znaku kohouta.

Popojíždíme autem do nedaleké vesnice Cat Cat. Návštěva této vesnice je hlavní plánovaná aktivita na program našeho dnešního dne. Ve vesnici Cat Cat žije kmen Hmongů. Toto malé etnikum je známé výrobou šál a látek z konopí. Konopí, které se nespotřebuje na látky, se zde masivně hulí

takovou speciální velikou dýmkou, kterou mi Martinka nedovoluje koupit. Vesnice je skanzen chudoby zasazené do krásné scenérie stupňovitých rýžových teras. Bohužel, dnes výhled značně komplikuje bílá mlha. Teplota vzduchu je 10 stupňů Celsia a holčičky mají na sobě téměř vše, co si s sebou do Vietnamu přivezly.

Vesnicí Cat procházíme seshora po schodech dolů uličkou oblepenou stánky, ve kterých se snaží nám něco prodat. V nabídce jsou typické šály z konopí, černo-barevné šaty Hmongů, panenky navlečené do těchto šatů, čepice, kravské rohy a další důležité věci. Hned si pořizují čepici, ať mi není zima na hlavu. Po cestě nás Jů zatahuje navštívit dům místních lidí. Je to nefalšovaná chudoba skládající se z jedné větší místnosti, ve které jsou vestavěné dvě minikomůrky stlučené z hrubých prken. Minikomůrky jsou ložnice, do kterých se vejde jen jedna dřevěná postel s moskytiérou. Nikde není žádný nábytek, žádné věci, žádný záchod. Kuchyní se nazývá místo na ohniště v té velké místnosti. Jediné, co narušuje pocit středověku, je přivedená elektrika prodlužovačkou odněkud zvenku, do které je připíchnutá nabíječka na které se houpá právě dobíjený chytrý telefon. Do domu vchází stará paní, která zde bydlí a za ní jde její 16 letá dcera, která nosí jedno miminko na zádech a u nohou se jí motá další asi 3 leté dítě.

Jů nám vysvětluje, že holky se zde vdávají hodně mladé. Dokud jsou mladé, mají šanci najít dobrého kluka a ještě rodina dostane za ní zaplacení. Jů, respektive jeho rodiče, museli zaplatit za jeho manželku 2000 dolarů a vesele to glosuje, že nemá proto pocit, že by si jí vzal, ale že si jí koupil a tedy si s ní může dělat, co se mu zachce. Jůvy hlášky ohledně jeho manželky rozhodně nenaznačují

příkladnou lásku ala Romeo a Júlie a když se Martinka chvilku nedívá, Jů mi ukazuje na mobilu facebookovou stránku jeho milenky. Netají se, že v budoucnu by chtěl nějakou další manželku. Bohužel jeho možnosti jsou omezené, protože v jeho etniku není dovoleno míchat krev a brát si ženu z jiného etnika. Jů nám v této souvislosti vypráví, že v Sapě existuje opravdový "trh lásky". Není to to, co si člověk pod tímto názvem na první poslech pomyslí, ale je to čistá romantika podpořená vietnamským pragmatismem. Cílem je jít štěstíčku naproti tam, kde jsou jen samé hory, rýžové pole a není dovoleno míchat krev. Konkrétně v Sapě Hmonci hledají Hmongky, a když si je najdou, vezmou si ji za ženy. Není to ale tak úplně jednoduché. Je kolem toho spousta zpěvu (kluk jí musí zpívat a kdo neumí zpívat, ten si tady nevrzne), troubení na banánové listy, opakovaná setkání (typicky pět víkendů po sobě), ujišťování se o vzájemných sympatiích atd. Trh lásky se koná v Sapě každou sobotu večer a jeho tradice se táhne zpátky již po několik generací. Samozřejmě s nástupem Tinderu a podobných aplikací na chytré mobilní telefony se počet hledačů touto starobyklou cestou zmenšuje a je slušná pravděpodobnost, že tato tradice časem úplně vymizí, ale kdo ví.

Paní v Cat Cat domu se nám snaží prodat její konopnou šálu vlastnoruční výroby obarvenou na modro přírodní barvou indigo. Šála je lokálně originální a člověk by si jí snad i koupil, kdyby nebyla tak příšerně tvrdá, že by nám odřela krky. Dáváme staré paní drobné peníze a pokračujeme cestou vesnicí dál. Musíme se přitom vyhýbat pasoucím se prasatům, slepicím a pobíhající rodince buvolů.

Když už jsem nakouzl buvolů, jejich sušené maso je vyhlášená místní specialita a to musíme vyzkoušet na vlastní zuby. Jdeme do místní nechci-to-nazvat-restaurace. Jsou zde stoly, židle, střecha a ohniště a mladík u toho prodává buvolí maso. Jů ho instruuje, že si dáme porcičku pro

všechny a k tomu dvě pívka. Jelikož nechci-to-nazvat-restaurací nemá zdí, máme parádní výhled na mlhou zastřené rýžové terasy. Sušené masíčko se rozpéká na otevřeném ohništi a po chvíli nám ho přináší i s pálivou omáčkou. Maso se záhy ukazuje jako opravdová dobrota. Jů se nijak nestydí pomáhat nám s konzumací, až se u toho hlasitě rozčiluje Eliška, že nám všechno maso sní. Eliška je totiž těsně po mně druhý největší karnivor v naší rodině. Amálka je spíše veganka a tak buvolí maso jen žužlá jako bonbónek. Jů nám u jídla vysvětluje, že tato příprava masa je možná pouze z buvola a nikoliv z krávy, protože to maso má jinou strukturu. Maso je výrazně měkčí než klasické sušené jerky, není to ale úplně měkounké a je potřeba to trošku přežvýknout před posláním do krku.

Po svačince jdeme dál na naší cestě vesnicí. Kupovat od místních nic nechceme, ale rádi bychom si nějaké Hmongy vyfotili, protože vypadají pěkně exoticky. Bohužel, focení se nelíbí jim a držet nám nechtějí ani jejich malé děti. Hmongové jsou podskupinou v Číně žijícího etnika Miao. Hovoří vlastním jazykem. Sami sebe dělí na "bílé Hmongy" a "černé Hmongy". Kromě toho samozřejmě umí i vietnamsky, protože to je povinný jazyk ve škole.

To vše nám říká Jů, když nás vede do růžové zahrady. Musí to tu být krásné, když růže zrovna kvetou. Dnes ale nekvetou a navíc je to stejně v mlze.

Míjíme vodopády a scházíme do spodní části vesnice, kde jsou z bambusů udělané mosty přes místní říčku a kde už není mlha. Točí se zde vodní asi pětmetrová kola, která slouží k přivádění vody na rýžová políčka. Podél cesty jsou stánky, kde se předvádí místní řemeslná výroba. Takle část romanticky připomínající staré čínské kung-fu filmy je vyloženě udělaná pro turisty.

Na říčce leží vory z bambusu a Jů nás nabádá, ať si holky v klidu sednou a odpočinou a my chlapi se svezeme na voru k nedalekému vodopádu. Taková nabídka se samozřejmě neodmítá a tak jen nahlas se dělím s Jůem o můj strach, abych se nějak nenamočil, protože ten vor nevypadá příliš stabilně. Jů toto dělal už stokrát a mám mu s klidem důvěřovat. Martinka pro jistotu zapíná kameru a natáčí asi nejsrandovnější šou naší cesty. Já si opatrně lezu doprostřed voru. Vor poznává, že na něm přistálo 100kg živé váhy a lepí se na dno. Jů se marně snaží odpíchnout vor od břehu. Láme u toho jednu bambusovou tyč, ale nevzdává to a chce po Martince podat další. Já stojím jak Buddha uprostřed, Jů tlačí a skučí, Martinka to natáčí a řehťá se u toho na celé kolo a vor se ani nehne. Po pár minutách usilovného snažení se Jůovi podařilo dostat vor asi dva metry od břehu. Zase jsme zaseklí a dál to prostě nejde. Jů si stěžuje, že tohle ještě nikdy neviděl, že musím vážit minimálně tunu a že to vzdává. No dobrá, ale jak se já teď dostanu zpátky na břeh? Naštěstí kousek je další vor, takže se rozhoduji plavným skokem přeskocit z našeho voru na druhý vor, který je blíže ke břehu a dalším skokem se dostanu na břeh. Skáču a v momentě, kdy doskakují, dochází mi, že jsem to nějak nedomyslel. Druhý vor pod mojí váhou jde ke dnu a s ním i moje nohy. Teď se směje kromě Martinky i Jů, který se svým 1,5 metru a váhou 40 Kg se dostal na břeh tak, že použil odstrkovací bambusovou hůl jako Sergej Bubka. Já se nesměju, mám mokro v botách.

Potok s vorem je nejnižším bodem vesnice Cat Cat a my teď pokračujeme pro změnu do kopce. Jelikož už se delší dobu domáháme návštěvy toalety, Jů nás vede neomylně k místním záchodům pro turisty. Jedná se o budku z vlnitého plechu, ve které je díra do země. Jak jsme si říkali, Hmongové doma žádné záchody nemají. Jů jde první na kontrolu záchodů a po chvíli vychází s tím, že voda sice neteče, ale na „pípí“ to je cajk. U záchodu nejdou zavřít dveře a tak dostávám roli záchodového bodyguarda s čvachtavými botami. Po nahlédnutí dovnitř budky se operativně rozhoduji dnes záchody nepotřebovat.

U záchodů je zase nějaká „nechci-to-nazvat-restaurací“. Chlubí se nápisem „Úžasný výhled“. Jdeme si dát čerstvý džus z cukrové třtiny a bažíme se úžasným výhledem na bílou mlhu.

Pohled na ty chudé lidi marně se snažící něco prodat nevděčným turistům se nedá vydržet navěky a tak postupně pořizujeme panenky v hmongských šatičkách pro holčičky, přívěsky pro holčičky na klíče a nakonec vycpaná vyšívaná zvířátka. Amálka si vybrala pejska, Eliška velkou ještěrku.

Nad rýžovými terasami přecházíme přes most, na jehož konci čekají místní chlapi na turisty s kvalitní nabídkou odvozu na skútrech do dlouhého kopce. My odvoz nepotřebujeme, my máme Jůa a ten nám volá řidiče, ať pro nás přijede. Čekání na auto si krátíme v další „nechci-to-nazvat-restauraci“. Já si dávám vietnamskou kávičku, holky si dávají čajíček a Jů tam hulí s místními konopí z jejich krásné tlusté bambusové fajfky. Netajím se závistí, ale jsem Martinkou napomenut, že musím jít příkladem dětem. Navíc se mi Jů vysmívá, že jelikož na tenhle matroš nejsem zvyklý, dva vdechy a je po mně a to rozhodně nechci riskovat.

Autem jedeme do centra Sapy, do restaurace, kde máme oběd. Restaurace s názvem Red Dao patří etniku Red Dao, z kterého je i Jů a já ho podezřívám, že to je hlavním důvodem, proč dnes papáme zrovna tady. Jinak jídlu rozhodně není co vytknout. Jak je zvykem, dostaneme několik různých chodů a to by bylo, aby si každý nevybral to svoje. Aplikujeme pravidlo, že to, co chutná holčičkám, my dospěláci nejíme, protože na nás zbyde dost toho, co holčičkám chutnat nebude.

Po obědě jedeme do hotelu a pro dnešek se s Jůem loučíme a domlouváme se na zítra ráno. Teoreticky bychom mohli ještě se jet podívat na nějaké další krásné rýžové terasy, ale v mlze to tak nějak ztrácí to pravé kouzlo.

Na hotelu se Martinka vrhá do peřin dospat dnešní noc. Holčičky spinkaly v autě ráno po cestě z Lao Cai do Sapy, spánek odmítají a tak jim pouštíme pohádku na počítači. Já jdu vyzkoušet hotelovou masáž.

Vietnam je rájem pro milovníky masáží a spa procedur. Ceny jsou zde totiž násobně levnější než u nás. Já jsem si chtěl zajít na masáž už v Hanoji, ale vzdal jsem to kvůli spáleným zádům z Phu Quocu. Teď už jsou záda v pohodě a tak si můžu v klidu dopřát trochu toho rozmazlování. Sjíždím na recepci a domáhám se masáže. Musím být chvilku trpělivý, nejprve musí sehnat masérku. Naštěstí v hotelové kuchyni je personálu dost a tedy masérka za 3 minuty přibíhá, odepíná zástěru a vede mě do hotelového Spa centra. Je to jedna malá místnost, ve které je v tuto chvíli 12 stupňů Celsia. Bohužel, paní neumí ani slovo anglicky a na její posunkovou výzvu, abych se svléknul, mi nezbyvá než sehrát divadelní scénku z Dobytí severního pólu. Paní masérka pouští klimatizaci, která naštěstí funguje a ještě utíká sehnat přímotop, aby velkému bílému pánovi nebyla zima. Svléčen do trenýrek ulehám na masážní lůžko, obličej nořím do díry a začíná masáž. Objednal jsem si celotělovou, takže se jede od zad. Aby na mě mrňavá paní dosáhla, sedí obkročmo nade mnou na lůžku. Pokládá magické prsty na má záda a já okamžitě usínám. Záhy mě budí, že hodina utekla a je konec.

Vymasírován utíkám za holkami na pokoj, kde se Martinka právě probouzí. Dalším bodem dnešního programu je koupáčka s holčičkami v hotelovém vyhřívaném bazénu. Naše holčičky milují koupání, kvůli bazénu jsme tento hotel vybrali a je čas, aby se nám za to pěkně odvděčil. Martinka mi dává důvěru, že to zvládnou sám. Moc věcí s sebou nebereme, protože tak nějak předpokládám, že u bazénu bude vše potřebné včetně ručníků. Beru tedy jen župan pro sebe a plavky pro všechny. Bazén v hotelu Freesia není přímo propojen s hotelem a musí se k němu přes dvůr asi 50 metrů venkem. Naštěstí mlha už ustoupila, takže tam trefíme. V bazénu nikdo není, u něj také nikdo. Tak tady žádné ručníky nedostaneme. Nu což, nějak to zvládneme, říkám holkám a instruuji je, ať se co nejrychleji svléknou a honem do vody. Voda v bazénu je opravdu krásná, vyhřívaná, třicet stupňů mít určitě bude. Okolní vzduch má ovšem jen stupňů dvanáct. V bazénu hrajeme s holkami různé hry jako na zedníka a na vodníka. Koupeme se více jak hodinku a holčičkám se z vyhřátého bazénu nechce. Jenže na věky tu zůstat nemůžeme, potřebujeme se dostat zpátky na pokoj a při tom nezmrznout. Jdu první z vody a oblékám se mokrá. Stejně mám pořád mokro v botách z dnešní dopolední jízdy na voru. Druhá jde z vody Eliška, kterou rychle svlékneme, utřeme do županu, oblékneme a v tomto momentu už vytahujeme i Amálku, která má úplně fialové rty a jejíž husí kůže vypadá jak spalničky. Zvládám to na jedničku, musím se pochválit. Na pokoji sice dostávám vynadáno, že mají holčičky úplně mokré hlavy, ale za to já nemůžu, já jim to říkal, ať si je nenamáčí. Martinka holky fénuje a za pár minut vyrážíme všichni do města.

Cílem je projít si trh v Sapě, nasát pravou sapáckou atmosféru a pokud možno, koupit holčičkám čisté ponožky. Z nepochopitelného důvodu nám docházejí. Jelikož je pět hodin odpoledne a trh zavírá v šest, moc času nemáme. Naštěstí je to od hotelu jen 200 metrů. Nový trh v Sapě je ve velké hale o dvou patrech. Jsou zde k mání jak čínské levné hadry a hračky, tak lokální produkty místních etnik, jejich typické šaty, koření, čaje a kávy, které se zde pěstují, sušené buvolí maso atd. Jako první pořizujeme pro děti ponožky ve druhém patře. Následně jdeme do přízemí a přicházíme ke stánku, kde mají spoustu krásných věcí. Zde nastává důležitý moment dnešního nakupování. Zvoní Martince telefon. Volá jí babička Vlasta a potřebují něco zásadního pořešit po telefonu bez ohledu na cenu volání z Vietnamu do Čech. Jelikož není nikdo, kdo by nás v nakupování brzdil, můžeme to s holčičkami konečně pořádně rozjet. Holčičky totiž milují nakupování. Jako první končí na jejich zádech krásné, levné, čínské baťůžky. Aby mi to nebylo líto, pořizuji pro sebe a Elišku kilo sušeného buvolího masa, které nám dnes dopoledne tak moc chutnalo a které o týden později vyhodíme,

protože nám zplesniví, ale to v tuto chvíli ještě netušíme. Jelikož zatím nemáme žádné dárky pro dědečky, pořizujeme pro každého z nich lahvinku místní rýžové pálenky. V každé láhvi je stočená celá kobra žužlající v puse ocas škorpióna. Následně si Amálka všimá náhrdelníku s květy růží a chce ho koupit, protože chce být strašně krásná a tvrdí mi, že když jí ho nekoupím, tak už nebude nikdy krásná. Tak tady chvíli váhám, protože holky jsou krásné i bez náhrdelníku, ale jelikož náhrdelníky jsou patřičně levné, a protože mají dva navlas stejné (Eliška nebude mít důvod ke stížnostem), sem s tím. Pak mě napadá, že ještě nemám nic pro kolegy v práci. Jeden se jmenuje Hůlka, tady není o čem přemýšlet, pořídím mu hůlky, ať to má doma místo příboru, to bude stylové. Ale co ostatním? A co moji hospodští kámoši z Kladna? Těm hůlky radši ne, ti by to nedocenili, ale taková malá lahvinka pálenky s kobrou, to by byl dárek panečku!

Když Martinka končí hovor s maminkou, nevěřicně kouká, co všechno už máme v taškách. Já jí utěšuji, že stačilo pár dalších minut jejího telefonátu a měli jsme navíc bambusovou fajfku na konopí, buben z bývolí kůže a malovanou sošku Vietnamky v kónickém Lalala klobouku, takže rozhodně není důvod ke stížnostem.

Jdeme z trhu, který právě končí, a nahlas přemýšlíme, jak to uděláme dnes s večerí. Domlouváme se, že nejjednodušší bude zajít si u nás v hotelu. Mají zde zaručeně čerstvé ryby, které jsou vystavené v akváriu před hotelem. Jeden jeseter dnes odpoledne postříkal Elišku, když si ho chtěla prohlédnout a tak by nebyla od věci menší vendeta na talíři. Po cestě stavíme v krámě nakoupit další sušenky na zítřejší odpolední dlouhou cestu ze Sapy do Hanoje.

Před večeří odkládáme na pokoji nákupy a ihned jdeme dolů do restaurace. Je po sedmé večer a máme pořádný hlad. Dětem objednávané nudle, které milují. Martinka si dává grilované vepřové maso zabalené do listů betelu a já si přeju grilovaného jesetera a prosím toho vlevo, co pocákal naší Élu. Jelikož jeseter a losos jsou místní lovené ryby, divoké a zaručeně čerstvé, dáváme, si s Martinkou jako předkrm sashimi z lososa. Konzumujeme ho tak, že si z něj vyrábíme rolky. Balíme je do rýžového papíru společně s ananasem, zázvorem, kopřivami a mrkvičkou. Celou rolku potom namáčíme do šťávy z vymačkaných citronů. Je to moc dobré a naše holčičky nám vydatně pomáhají.

Po večeři jdeme na pokoj, kde se holčičky dívají na pohádku, Martinka pracuje a já si čtu na mobilu, co se zajímavého děje u nás doma.

D14 – Fansipan a zpátky do Hanoje – 4.1. – pátek

Vstáváme v osm ráno všichni krásně vyspínání a jdeme na snídani, která patří k těm nejlepším z celé naší cesty. Máme výbornou náladu, kterou podporuje to, že je venku pěkné počasí. Včerejší mlha zmizela, dnes i chvílemi svítí slunce. A dnes máme na programu poslední významný bod, výlet na horu Fansipan, nejvyšší horu Vietnamu!

Jů nás nabírá v devět ráno a hned se nám dobrovolně přiznává, že důvodem, proč má dnes oči jako Evropan a dech jak satanáš, je to, že to na něj včera večer přišlo. Otevřel si lahvinku šťastné vody a celou jí vypil.

Na horu Fansipan se buď nechá jít dvoudenní trek pěšky, nebo vyjet moderní lanovkou postavenou v roce 2016. Nebudu zapírat, vybrali jsme si tu snadnější možnost. Dolní stanoviště lanovky se nachází několik kilometrů za Sapy. K lanovce můžeme jet buď naším autem anebo vyhlídkovým vláčkem. Protože je dnes pěkné počasí, rozhodujeme se jet vyhlídkovým vláčkem. Zatímco lanovku a auto máme v našem předplaceném programu, vláček nikoliv a tak musíme si za něj připlatit, tak jako za další vláček nebo spíše po kolejích jedoucí minilanovku (prostě funicular), která jede následně od horního konce lanovky k samotnému vrcholu hory Fansipan (t. j. dalších asi 150 nadmořských metrů).

Fansipan se vietnamsky řekne Phan Xi Păng. Hora přezdívaná „Střechou Indočíny“ měří krásných 3143 metrů. Je nejvyšší horou celého Indočínského poloostrova (kromě Vietnamu sem patří i Laos a Kambodža) a extrémním okrajem Himalájí. Takže bacha, dnes zdoláme jeden z himalájských vrcholů!

Auto nás vyhazuje u vlakového nádraží v centru Sapy, a zatímco Jů stojí frontu na lístky, my hrajeme s holčičkami hru na skákanou po dlaždičkách, která končí - tak jako většina našich her – pláčem poté, co se některá holčička natáhne, praští nebo se jí stane nějaké jiné příkoří. Martinka si myslí, že jsem specialista na rozplakávání holčiček, ale já to opravdu nedělám schválně.

Jů přichází a my popocházíme 50 metrů k nástupní zastávce vláčku moderní budovou nádraží, jejíž součástí je i jediný pětihvězdičkový hotel Sapy. Vláček také funguje trochu jako lanovka, protože ač jede po kolejích, je tažen lanem. Jsou to klasické dva vláčky jedoucí proti sobě, které se uprostřed míjí. Zatímco holky po cestě sedí a dívají se z okna, já stojím u dveří a z otevřeného okénka pořizuji

pár fotek rýžových teras a majestátních hor rozprostírajících se na druhé straně údolí. Jenom kvůli téhle krátké cestě stojí za to do Sapy jet.

Vláček přijíždí do další moderní velké budovy v údolí Muong Hoa, dolní stanice lanovky nazvané Fansipan Sun World Legend. Před budovou je kvetoucí zahrada, vše je krásně upravené, luxusní, a připomíná to mnohem více švýcarský Interlaken než Vietnam. Cesta od vláčku k lanovce vede turisty šipkami kolem prodejných stánků se zbytečnostmi. My máme s sebou Jůa, který nás vede zkratkou a všechny, co přijeli stejným vláčkem jako my, předbíháme.

Nastupujeme jako první do lanovkové kabinky, do které se vejde 30 lidí. Vybíráme si místa s nejlepším výhledem. Kabinky jezdí v několikaminutových intervalech. Cesta lanovkou trvá 20 minut. Lanovka se chlubí světovými rekordy jako nejdelší non-stop (bez sloupu) tří-lanová lanovka na světě (délka je 6.3 km) nebo titulem tří-lanová lanovka s největším převýšením (1410 m) mezi terminály. Cestou na lanovce se kocháme výhledem do krajiny a hlasitě chválíme Buddhu, že nám seslal pro toto období nezvykle krásné počasí. Když slyším slovo Buddha, nedá mi to nemyslet na to, jestli část zásluh by náhodou neměla jít za mnou.

Nahoře na konečné lanovky výrazně přituhlo. Fouká ostrý vítr a my dooblékáme holčičky vším, co s sebou máme. Z hory je výhled do dvou různých údolí a Jů nám vysvětluje, které domorodé kmeny kde žijí. Od stanice lanovky musíme vyšlápnout dalších 50 schodů nahoru. Odsud vyjíždí poslední krátký vláček/lanovka jedoucí až na samý vrchol této hory. Vláček je podobný lanovce na Petřín, jen o dost prudší.

Vietnam v několika posledních letech nainvestoval nemalé peníze a úsilí, aby udělal z Fansipanu moderní turistickou atrakci světové extratřídy. Celý vrcholek hory mezi konečnou kabinkové lanovky a samotným vrcholem pokrývá roztažený buddhistický chrámový komplex jak z čínské kreslené pohádky plný obrovských soch, pagod a chrámů. Celý tento pohádkový komplex sakrálních staveb protkaný schody vedoucími od lanovky až na vrchol hory vypadá hodně mysticky a hodně staře. Ve skutečnosti byl postaven teprve v minulém roce.

Na vrcholku hory už to opravdu sviští, a zatímco já pořád dokola fotím to samé, holčičky schází o stupínek níže, aby se schovaly před větrem a zimou. Jů zůstává se mnou. Na vrcholku hory Fansipan momentálně není žádný sníh, i když i zde občas sněží. Na vrcholu je několik mramorových jehlanů upozorňujících na majestátní výšku této hory. Scházíme po chvíli s Jům k holkám a domlouváme se, že zatímco ony pojedou dolů tou krátkou lanovkou, my si to pěkně sportovně seběhneme po svých. Jů moc z toho nadšený není. Tvrdí dokonce, že jsem ho okradl, protože má už zakoupený zpáteční lístek (námi zaplacený). Snaží se mi zviklat všemožnými varováními, že je to moc prudké a určitě spadnu, ale vida můj nekompromisní výraz v tváři tyto snahy nakonec vzdává.

Holky se vezou, my šlapeme. Cesta je to překvapivě dlouhá, a není jen pořád z kopce, ale občas i do kopce. Během cesty mám dostatek času obdivovat kouzlo chrámové hory. Dnes jsme na speciálním místě. Když se člověk dostane na speciální místo, tak to hned pozná.

Dorážíme k horní stanici lanovky, kde už na nás čekají holky v místní čekárně. Prý si vůbec nemám sedat, ale rovnou jít shánět něco dobrého k snědku holčičkám, protože je všechny ty kopce a lanovky vyčerpaly a mají strašný hlad. Dvě housky a je klid.

Je půl dvanácté a my nasedáme do kabinky lanovky jedoucí zpátky dolů. Poté pokračujeme vláčkem stejně, jako jsme dnes ráno přijeli.

Před nádražím už na nás čeká náš pan šofér s autem a veze nás do stejné Red Dao restaurace, kde jsme obědvali včera. Jenže dnes jsme zde poslední den a chceme ochutnat místní největší specialitu – Hot Pot. Řešíme s Jüem, jak to uděláme. Dnešní oběd máme součástí předplaceného balíčku a Jü nám rozkrývá finanční matematiku, která se za tím skrývá. Jü má na náš oběd rozpočet 600 tisíc dongů pro všechny. Na Hot Pot to nestačí a musíme si dalších 300 tisíc připlatit. Proč ne, to je fér, hlavně když neodejdeme bez hotpotu. Než se pro nás hotpot připraví, dostáváme nudle, které holčičky zbožňují (většinou) a k tomu něco, čemu Jü říká odborně „šoko“ a jsou to sladké pečené brambory ve tvaru nepravidelných minipárečků. Nakonec přináší hotpot. Vlastně nejdřív přináší vařič na náš stůl, rozdělávají na něm oheň a na to pokládají velký kotel s vývarem z vnitřností se zeleninou. Přináší velký tác plný syrového masa. Následně přináší další tác s tofu a houbami a k tomu hromadu čerstvých bylinek. Zároveň se nás na plný úvazek ujímá naše privátní kuchařka a servírka v jednom. Nejdříve jak čarodějnice do kotle hází z táců krvavé maso a bylinky, míchá to dlouhou vařečkou a vařicí směs zařikává kouzelnou formulí. Po podezřele krátké chvilce nabírá směs této podivné polívky a všeho co v ní plave naběračkou a nalívá nám to do misek před námi. Dostáváme postupně vepřové maso, krevety, lososa, nakonec trošku hovězího. Tofu neodmítá jen mačo chlap, ale i Martinka. Děti pro jistotu z hotpotu nejí vůbec nic. Je to rozhodně zážitkový oběd,

ale další hotpot v brzké době nemusíme a teď musíme rychle do chrámu se pomodlit, ať nám z toho nic není.

Jsou dvě hodiny odpoledne, když vystupujeme před hotelem a loučíme se nejdříve s řidičem a potom s Jüem. Byl to roztomilý malý hajzlík a měli jsme ho také rádi. Spropitné skládáme z kombinace dolarů a dongů, kterých, ač máme pořád přes milion, už nám moc nezbyvá.

Jelikož máme v hotelu domluvený pozdní check out, jdeme ještě na pokoj, kde dokončujeme balení zavazadel a venčení holčiček před dlouhou cestou. Cesta minibusem ze Sapy do Hanoje má trvat šest hodin a termín nástupu máme napsaný v průvodním dopise mezi 14:30 a 15:30. V 14:30 uvelebujeme Martinku s Eliškou v hotelové lobby a já s Amálkou jdeme na recepci doplatit milion za včerejší večeři a masáž. Při placení se slečny recepční rozplývají nad roztomilostí naší Amálky. Ptají se, jestli bych jim jí tady nenechal a natahují po ní ruce. No to je super nápad, říkám si. Amálku zvedám a podávám jí holkám přes pult. Toto je čirý důkaz toho, že jsem klasický autistický ajťák s nulovou mírou empatie. Amálka křičí, pláče a utíká za maminkou, která se do mě pouští jak lvíce bránící vlastní mláďata před smrtí. To byl vtip, ne? Se snad zas tak moc nestalo, ne? Tak sorry, ne. A už to zase schytávám, že když něco provedu, tak se neumím ani pořádně omluvit. Po chvilce uklidněná Amálka za mnou přichází a říká mi vážným hlasem. Tatínku, ty dostaneš od Ježíška tři knížky. První knížka bude o tom, jak se správně chovat k mamince. Druhá, jak se správně chovat k dětem. Třetí knížka tě naučí, jak pořádně vydělávat peníze. Smekám před tebou Amálko, stydím se, omlouvám se a slibuju, že už tě nikdy nikomu nedám, ani kdyby to byl třeba nejbohatší šejk z Kataru.

Na náš VIP minibus ve stylu King Express čekáme více jak hodinu. Bohužel, černá dodávka se zlatými nápisy, připomínající český pohřebák, už nabrala všechny ostatní spolucestující turisty před námi a abychom se do auta vešli, musíme se rozdělit. Martinka s holčičkami vyhrává tři místa úplně vzadu, mně nezbývá než sedět na sedadle smrti vedle řidiče, jehož jazyková vybavenost je tradičně nulová. Ujišťuju se, že si se šoférem opravdu nepokecám a pak vytahuji notebook, že si doplním poznámky z naší cesty. Jenže šoférovi se můj laptop nelíbí, protože prý přes něj nevidí do zpětného zrcátka na mé straně. Nechci dělat potíživu, displejem notebooku přimačkávám prsty ke klávesnici a poznámky píšu po slepu. Podle toho také vypadají. Když se nemůžu dívat na počítač, snažím se alespoň kochat krajinou. Jenže to je problém. My už víme, že všichni vietnamští šoféři pijí alkohol a řídí jako prasata. Tento je jejich král, který vysoko ční nad všemi ostatními. Předjíždění přes dvojitou čáru před zatáčkou, do které není vidět, je standardem. Všechny auta vytrubuje, vyblikává, pak na ně najíždí a následně je nekompromisně vytlačuje. Snažím se agresivního pana řidiče uklidnit technikou přísného pohledu, který na světě vydrží jen Martinka. Jenže tenhle šofér dělá, jako že se nedívá. Jen občas směrem ke mně utrousí „don't worry“. Je to obvykle v momentech, kdy zaujímám naučenou „brace“ pozici z letadla a to dělám většinou jen, když předjíždíme nákladák a zároveň auto jedoucí proti nám bude muset vyjet ze silnice, abychom se nesrazili.

Cesta ze Sapy do Hanoje nás vede nejdříve do Lao Cai, kde máme první přestávku. Místo, kde stavíme, je rovněž turistické, ale velmi skromné. Za Lao Cai začíná nová dálnice, která vede až do Hanoje a která zkrátila tuto cestu natolik, že místní lidé už noční vlaky prakticky nepoužívají. Nová dálnice - ač nová - se rozhodně nedá nazvat rovnou. V autě je WiFi a tak mi Martinka přes whatsapp pravidelně ze zadní řady hlásí, kdykoliv se na hrbolu praští hlavou o strop. Musím proto ztlumit telefon, aby pořád nepípal. Po cestě míváme jednu ošklivou dopravní nehodu, kde stejný černý minibus, jako máme my, trefil čelně osobák a všichni zúčastnění vypadají značně nedobře. Když to vidíme, ujišťujeme se, že King Expressem ze Sapy do Hanoje už nikdy v životě nepojedeme.

Naše zadní řada v Lao Cai nasadila dávku kinedrilů, usíná a spí až do další zastávky, která je přibližně ve dvou třetinách této šestihodinové cesty. Na benzinové pumpě a odpočívadle dostáváme na půl hodinky rozchod a tak se jdeme mrknout, jestli neprozřeme a něco nepozřeme. Necháme se zlákat stánkem Ban Mi, vyhlášené vietnamské bagety. Bohužel, tato edice se vůbec nepovedla. Zkoušíme si napravit chuť vepřovou klobásou pořízenou včera na trhu v Sapě, ale to se opravdu nedá a krásně vypadající klobása putuje do koše. Situaci uklidňují až čipsy ze sušeného jackfruitu.

O půl deváté večer příjíždíme do Hanoje. Vysazujeme nejprve skupinku spolucestujících thajských turistek u jejich hotelu, a následně jsme zavezeni k našemu hotelu Amorita Boutique. Dnes tu sice nespíme, ale čekají zde na nás naše zavazadla. Dnes budeme spát v hotelu Dragon Airport Hotel, který, jak název napovídá, je blízko letiště a tedy zítra ráno nebudeme muset vstávat tak brzy, jako bychom museli, pokud bychom spali v centru města.

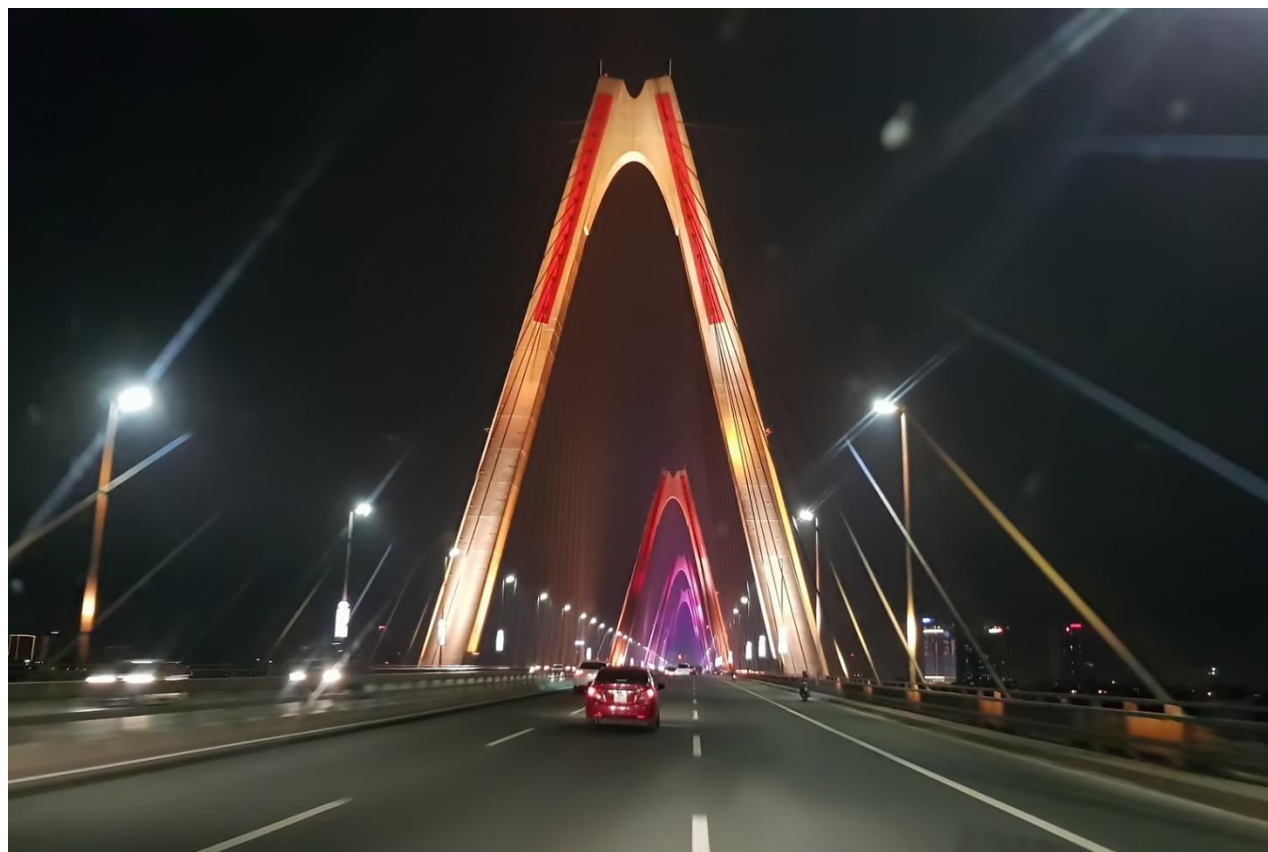
V Amorita hotelu se přátelsky zdravíme s nám už známým personálem a říkáme jim, že naše kufry zatím ještě nechceme, naopak, dáme jim do úschovny ještě jeden. Je devět večer a my máme domluvený odvoz do našeho dnešního hotelu až na desátou večerní, abychom se stihli v klidu najíst.

Jdeme hledat restauraci, kde si dnes pochutnáme, přičemž mi Martinka hlasitě zdůrazňuje, ať to s přebíráním restaurací nepřeháním. Asi 70 metrů od hotelu je restaurant Garden House. Rychlá

kontrola tripadvisoru odhaluje, že jde o padesátou třetí nejlepší restauraci z mnoha tisíc v celé Hanoji a tedy nic lepšího teď narychlo nenajdeme. Holčičky si přejí bůn čá, my s Martinkou jdeme do kachny. Maso brzdíme nudlemi. Jídlo je super a jsme nadšeni. Zapíjíme to čerstvými džusy z manga a libujeme si, že tolika čerstvých džusů z tropického ovoce, jako na této celé cestě, jsme si už hodně dlouho neužili. Přejeme si platit. Přináší nám účet, ale hned ho zase odnáší pryč, aby za chvíli přišli s 20 procentní slevou. Důvodem je, že Martinka prý nesnědla všechno, co dostala na talíř. No, tak to zní hodně férově. A navíc se nám to i hodí, protože takto nebudeme muset doplácet platební kartou a stačí nám naše zbývající dongy. Jedinou vadou na kráse této restaurace je místní záchod. Aby si to někdo špatně nevyložil, ten záchod je relativně čistý a voňavý, téměř až úžasný na vietnamské standardy, ale místní dlaždičková podlaha je potřena leštěnkou na parkety, klouže a Eliška na ní dělá vozemboucha. Možná ani to by nebyl problém, pokud bychom si z ní následně všichni nedělali legraci, že spadla do čůránek. Sorry Élo, ale zaznamenat se to musí.

Ve tři čtvrtě na deset večer se vracíme do Amurity vyzvednout naše kufry. Už tam na nás čeká pan šofér, který nás odveze do Dragon hotelu. Je to poslední službička a poslední předplacený servis od našeho místního touroperátora. Až na King Express tě chválíme.

Po cestě naposledy jedeme přes moderní a nasvícený most Nhat Tan Bridge nad Červenou řekou. Most je dlouhý 8.3 kilometru a byl postaven v roce 2015 Japonci v rámci jejich kompenzací. Most má symbolizovat pět historických bran Hanoje a světla sponzoruje firma Philips.

Do hotelu Dragon Airport dorážíme po půl jedenácté. Na tento hotel jsme přišli tak, že byl součástí jedné z konkurenčních nabídek a itinerářů, které jsme obdrželi, ale nevybrali. Výhoda hotelu je

zřejmě. Nevýhoda je, že ten hotel je čirá hrůza. A protože jsem ho vybral já, není ani na koho se zlobit. Je pozdě a chceme se ubytovat. Bohužel, náš pokoj není připraven a je nutné ho nejprve uklidit, postele převléknout atd. Čekáme na pohovce u nevzhledné recepce a máme perfektní výhled na to, jak se do hotelu trousí podivná opilá individua se vzezřením kolumbijského drogového kartelu, táhnoucí v ruce plechovky piva a stěžující si na nedostatek dalších piv v hotelové ledničce. Konečně dostáváme kartu od pokoje. Jenže jak tam teď někdo narychlo vytíral, podlaha je úplně mokrá a nám nezbývá než chodit po pokoji v botách. Řešit to už nebudeme. Je hodně hodin a holky chtějí spát.

Děláme finální přebalení našich kufrů, připravujeme si tašku s věcmi na zítra. Sice náš pobyt ve Vietnamu končí, ale naše dovolená ještě ne!

D15 – V Kataru – 5.1. – sobota

Budík budí budíčkem před šestou ranní. Nakonec se nechalo v tomto strašidelném hotelu přespat celkem slušně a vůbec nevadilo, že nám sem tam drnklo právě přistávající letadlo kolečkama o střechu. O půl sedmé jdeme na snídani, která se koná ve vedlejší restauraci. Dáváme si poslední Pho Bo polévku a pro holčičky vaječné omelety. Jídlo výrazně zlepšuje naše hodnocení tohoto dračího hotelu.

V sedm jsme s kufry na recepci a čekáme pár minut na odvoz na nedaleké mezinárodní letiště Noi Bai. Veze nás poměrně malé auto a se všemi našimi zavazadly je to výzva se do auta vejít. Nakonec jeden kufr sedí na přední sedačce, dva kufry jsou v kufru u auta a my čtyři se tetrisově skládáme na zadní sedačce.

Na letišti jde vše jak po másle. Nikde se nezdržujeme, plynule procházíme přes všechny kontroly, boarding, sedáme do letadla a frrrr, letíme.

Let z Hanoje do Dohá trvá osm hodin. Naše holčičky jsou trénované v létání a samy se poměrně slušně zabavují moderním centrem zábavy, které je na katarských aerolinkách standardem. Amálka si po cestě zdřímne, Eliška paří počítačové hry v kuse s malou přestávkou na papání. Co bych snad vypíchl, z dnešního jídla jsme zklamáni. Katarské aerolinky po zásluze ztratily titul nejlepších aerolinek světa, a jestli takhle budou pokračovat dále, sešup žebříčkem této hitparády bude pokračovat. K obědu dostáváme pozdní snídani nevalné chuti a těsně před přistáním nás odbývají sendvičem.

V jednu odpoledne katarského času dosedáme na letišti v Dauhá. Naše letenky jsme vybrali tak, že máme jednodenní „stopover“ v Dauhá a do Prahy poletíme až zítra ráno. Měli bychom tedy mít dostatečně dlouhou dobu na prohlídku tohoto bohatého ministátečku v perském zálivu. Ale to hlavní kouzlo teprve teď přijde. Katarské aerolinky nabízí všem pasažérům, kteří se zde zastaví na stopover s více jak 12 hodinami času mezi dvěma lety, ubytování v hotelu zdarma! A protože jsme v Kataru, na výběr jsou hotely jen suprové nebo ještě lepší. Samozřejmě pokud si můžu vybrat, беру to nejlepší. Bohužel, ve všech hotelech, které jsou na výběr, v žádném nenabízí rodinné pokoje a tak nám nezbývá, než si rezervovat dva pokoje najednou. Když jsem to rezervoval přes internet pár dní před odletem, nechtělo se mi věřit, že to vyjde a že opravdu dostaneme dva pokoje

v pětihvězdičkovém hotelu úplně zdarma. Jenže ono to opravdu vychází. Klik, klik a dostáváme emailem číslo potvrzení a k tomu doplatek 0,- USD!

Díky hektickým týdnům před vánocemi jsme plánování poznávačky Kataru odbyli, ale ne úplně. Víme, že přímo na letišti má být stánek „Discover Qatar“, kde je možné si zarezervovat za pár kaček organizovanou poznávačku Kataru autobusem společně s dalšími zvědavými turisty nebo za o něco více korun si pronajmout privátní limuzínu i se šoférem. Problém byl, že obě tyto možnosti jsou časově naplánované tak, že začínají v 14:00 a s naším plánovaným přistáním v 13:20 se nám nechtělo riskovat, že něco dopředu zarezervujeme a pak to kvůli zpoždění nestihneme. Rozhodli jsme se tedy po rodinné poradě, že nic nebudeme pevně plánovat a až sem přiletíme, budeme improvizovat a ono to stejně jako vždy dobře dopadne. V rukávu ještě máme možnost vypůjčit si auto nebo si nechat udělat okruh taxíkem. Teď jsme tady a jdeme improvizovat.

Po výlezu z letadla sledujeme šipky a dáváme pozor, abychom šli správně na přílety a nikoliv na transfer. Naše kufry jsou odbavené až do Prahy a nezbývá nám než doufat, že tam zítra přiletí s námi a dnes se o ně už starat nemusíme. Máme s sebou jen jednu příruční plážovou tašku. V ní je Martinky brašnička s léky, kdyby náhodou něco a také náhradní oblečení pro děti, protože ty se zaručeně někde umažou. Katarským letištěm mazácky procházíme, na imigrační kontrole dostáváme zdarma do pasu tříměsíční vízum, okázale ignorujeme pás s jezdicími kufry, vylézáme z vnitřního bezcelního prostoru a míříme si to rovnou na informace ve vstupní hale, kde se ptáme, kde najdeme ten stánek „Discover Qatar“. No tak to máte smůlu mládeži. Ten jste minuli v tom vnitřním bezpečnostním prostoru letiště, kam se teď už nedostanete. Naši diskuzi poslouchá krásná dlouhovlasá slečna nijak nepřipomínající muslimku a ta říká, že má náhodou bratra, který podobné turistické okruhy organizuje a ať si počkáme, že mu brnkne. Za chvíli přichází s tím, že dnes nemáme dobrý den a její brácha už vozí někoho jiného. Doporučuje nám ale obrátit se na nedaleko stojícího pána, který organizuje pendlující dopravu do našeho pětihvězdičkového hotelu Oryx Rotana. Pán si kontroluje, že nás má opravdu v seznamu hotelových hostů a nabízí nám zdarma odvoz do hotelu, kde si následně můžeme poznávačku domluvit u hotelového concierge, což zní dostatečně komplikovaně na to, aby to mohla být pravda.

Nastupujeme s dalšími asi 30 lidmi do velkého hotelového kyvadlového autobusu. Zabíráme si pro sebe celou zadní řadu. Autobus jede půl hodiny a veze nás přes půl Kataru, takže z okna máme výhled na ropné těžební věže v poušti, moře lemované palmami i siluetu mrakodrapů města Dauhá.

Něco málo o Kataru. Stát Katar je emirát v jihozápadní části Perského zálivu. Na jihu hraničí se Saúdskou Arábií, zbylé strany jsou obklopeny mořem, kousek vedle směrem na západ leží mrňavý Bahrajn. Katar byl britskou kolonií do roku 1971, kdy se osamostatnil a rozhodl se nestát se součástí SAE. Další důležité datum je rok 1939, kdy zde byla objevena ropa. Tehdy chudá země rybářů a lovců perel. Dnes nejbohatší země světa s čtyřikrát větší paritou kupní síly než má Česká republika. Dnes pravý Katařan má zdarma školství, zdravotnictví a doma minimálně dva sluhy na práci z Indie, Pákistánu nebo Bangladéše. V Kataru se ctí právo šaría a v roce 2022 se zde bude konat mistrovství světa ve fotbale.

Naše krásná místa v autobuse se ukazují jako krajně nevýhodná po příjezdu do hotelu. Dostáváme se po zásluze na konec fronty na recepci pro check-in. Čas čekání ve frontě si nejprve krátíme obdivným pozorováním obrovského atria tohoto moderního hotelu a následně čtením neméně

obdivných recenzí několika hotelových restaurací na tripadvisoru. Tento hotel je ráj pro gurmány. Na recepci si žádáme o dva „connecting“ pokoje propojené spojovacími dveřmi, které bez problémů dostáváme, navíc v horním patře hotelu.

Bavíme se, co budeme dělat. Jsou tři hodiny odpoledne. Máme krásné pokoje v krásném hotelu plném skvělých restaurací. Holky reportují hlad. Není co řešit. V Dauhá nejsme na posledy, na prohlídku města kašleme, budeme si užívat hotelu a ušetřené peníze projíme.

Jdeme nejdříve do restaurace Al Nafourah Garden, kde mají libanonské speciality. V plánu je se nikterak nepřejídat, protože večer nás čeká večeře v místní bufetové restauraci Choices. Choices otevírá sice až o půl osmé večer, ale má takové hodnocení, že jí nesmíme vynechat. Zatímco na našich hodinkách tiká čas katarský, v naší krvi ještě pořád koluje čas vietnamský. Večeře o půl osmé znamená pro nás prakticky večeřet o půlnoci, a tedy musíme tomu přizpůsobit strategii. V restauraci si dáváme jen mňamky jako je humus, vinné listy plněné rýží, a navíc na jistotu hranolky s kečupem. Ceny v Kataru jsou samozřejmě jiné než ve Vietnamu a tento hotel levnotě také nepomáhá. Půllitřík točeného pívka stojí jak dvě cibetkové kávy ve Vietnamu. V restauraci nám k jídlu hraje krásná arabská hudba a Amálka se nenechá dlouho přemlouvát a rozjíždí taneční sóličko. Mám radost, že investice do jejího loňského ročního kurzu břišních tanců nebyla pro nic za nic. Amálky tancování nenechává klidnými ani skupinku šejků v bílých hávech sedící u vedlejšího stolu. Hned se ptají, za kolik jim Amálku prodáme. Hned si vzpomínám na svůj slib, že Amálku nedám ani tomu nejbohatšímu šejkovi a to platí, snědí hoši!

Po jídle přemýšlíme o koupání. V hotelu Oryx je pěkný venkovní bazén. Jenže je leden. Vzduch má sice 23 stupňů, ale fouká od moře chladný vítr a na koupání to není. Minimálně pro mě. Navíc si Martinka zapomněla přibalit svoje burkiny. Koupání necháme na Indy a jdeme na pokoj si dát chrupku.

Amálka spala v letadle, takže spánek v kruhu rodinném na pokoji odmítá a tak jí pouštíme na počítači pohádku o vesmírných příšerkách. My ostatní usínáme záhy tvrdým spánkem, ze kterého nás vytrhává po hodině a půl budík. Nenazval bych to lehkým vstáváním. Čas do večeře vyplňujeme s holčičkami vyráběním bunkru z křesel a peřin a společným malováním několika nelehkých reálií jako je rozzuřená maminka, tříhlavý drak s tváří Elišky nebo princezna Amálka na záchodě.

Restaurace Choices se nachází v prvním patře. V restauraci se podává bufetová mezinárodní kuchyně s velmi slušným výběrem jídel. Je zde kout arabských specialit (humus, bába ganuš, falafel, tabouleh, fatúš, atd.). Mají zde na výběr více jak deset indických jídel. Grilovací pult nabízí masa včetně jehněčího, kuřecího, grilované ryby, jen to vepřové nemůžeme nikde najít. Je zde salátový bar, předkrmový pult, sekce se suší, grilovaná zelenina, atd. Restaurace je designovka v detailech. Kolem pultů s jídlem se pohybuje dost snědého personálu, který udržuje dokonalý pořádek. Holčičky po večeři prohlašují tento hotel za nejlepší z naší cesty a dávají mu pět hvězdiček.

D16 – Letíme domů – 6.1. – neděle

Ani nemusel zvonit zvonec a pohádka je konec. Všichni se budíme automaticky okolo čtvrté ráno, budíka nám netřeba. Poleháváme v postýlkách do pěti, kdy vstáváme. Před půl šestou jsme na recepci, odhlašujeme se z hotelu a srovnáváme dluhy.

Před hotelem už stojí dav lidí čekající na kyvadlový autobus na letiště. Bus přijíždí a i přes naší pověstnou dravost se do něj nevejdeme. Musíme čekat 20 minut na další a při tom nervózně koukáme na hodinky, jestli už náhodou nedozrál čas vzít si taxíka. S taxíkem by byla další patálie, protože katarské taxíky neberou platební karty, chtějí katarské rijály a ty my nemáme. Přijíždí další autobus a nikoho nenecháváme na pochybách, kdo teď bude první vevnitř. Opět si bereme naší oblíbenou zadní řadu, kde je nejvíce místa. Celou cestu na letiště přes poušť mjíme podél silnice rozsvícené sloupy veřejného osvětlení. Na tom by nebylo nic divného, pokud by nesvítily celé od shora až k zemi a při tom průběžně neměnily barvy. V téhle zemi se elektřinou rozhodně nešetří.

Na kulturním katarském letišti to sviští. O půl osmé nastupujeme do letadla. V osm se vznášíme, v poledne času českého přistáváme.

Já už to nemůžu dál protahovat, tenhle cestopis myslím. Prostě už to nejde. Mohl bych sice ještě psát, jak jsme přiletěli domů, jak jsme měli Vánoce, jak nám babička udělala kapří řízky s bramborovým salátem, jak jsme si rozbalovali dárky od Ježíška, atd. Ale já nebudu! Vietnam skončil a tečka.

Epilog

Jsem rád, že cestopis je dopsaný. S tímhle jsem se pral hodně dlouho a už mě začínal chvilka rozčilovat. Vždy, když začínám psát nový cestopis, mám plány a vize o tom, jak napíšu zábavné čtení plné inteligentního humoru ala Marek Eben. Pak položím prsty na klávesnici a létá to ze mě jak z Lud'ana z Mostu (toho, co ho svrbí snědá tíseň). Čím déle cestopis píšu, tím je to horší. Nemůžu za to. Mám pocit, že tím, jak to píšu ve svém volném čase, který nemám, a tím, jak to píšu pro okruh známých a nikoliv pro širokou veřejnost, tak mám absolutní morální právo pobavit v první řadě sám sebe, a že můžu napsat úplně cokoliv a ono mi to projde. Jakože svoboda slova. Naštěstí, pak to dám k revizi Martince, která kromě toho, že mi opraví většinu gramatických hrubek, tak mi ještě část cestopisu smaže. Konkrétně odstraní nebo upraví moje nejlepsi homofobní, xenofobní a šovinistické vtipy správného mačo chlapa. A to je opravdu dobře. Jednak já jsem se už pobavil, když jsem to psal, což účel splnilo a hlavně, teď už se nebudu muset za sebe tolik stydět, až to po čase zase budu číst. Za to ti Martinko moc děkujeme, já i Buddha.

A teď už k naší cestě. Návštěva Vietnamu byla pro nás jiná, protože Vietnamci jsou pro nás speciální. Na jednu stranu tak exoticky vzdálení a na druhou stranu tak neexoticky blízcí. Podle legendy Vietnamci jsou potomci nesmrtelné čínské princezny a draka. Podle mě, Vietnamci jsou potomci nesmrtelného českého Honzy a čínské princezny. Všichni známe nějakého Vietnamce osobně. Jsou napůl naši a máme proto nárok si na ně činit nárok. Cikáni jsou sice také naši, ale ten pocit není stejný. Vietnamce máme rádi!

Naše cesta do Vietnamu má řadu „nej“. Na žádné cestě jsme na vlastní jazyk nezažili takovou extrémní gastronomii, jako ve Vietnamu. Nikdy jsme nejeli na tolika různých lodích a lodičkách. Na žádné naší cestě jsme nestrávili tolik času s průvodci. Snad nikde jsme nezažili takové teplotní rozdíly od tropických veder na pláži až po mráz v horách. Nikde jsme neviděli tak málo psů a tolik psích kusů jako v Hanoji. Ještě nikdy jsme neměli vlastní bazén a nikdy nikde jsem si tolik nespálil hlavu. Poprvé jsme s holčičkami spali ve vlaku, jezdili na rikšách a povídali si s Juheláky. O žádné válce jsme se během nějaké naší cesty nedozvěděli tolik, jako o té vietnamské. A Vietnam je náš první cestopis, který pokořil magickou hranici sta stránek.

Vietnam jsme si užili. Limitování časem jsme bohužel velkou část centrálního Vietnamu museli přeskočit, o to větší máme teď motivaci se do Vietnamu ještě vrátit.

Úplně na závěr musíme poděkovat našim holčičkám, na které při našem plánování cest samozřejmě bereme ohledy, ale ne zas tolik, aby to výrazněji ovlivnilo, kdy pojedeme a kam pojedeme. Děkujeme Eliško a Amálko za to, jak perfektně jste to všechno zvládly a ujišťujeme vás, že naplánovat Ježíška na 6.1., a tedy na stejný den, kdy chodí v Rusku děda Mráz, opravdu nebylo naším záměrem!